KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 25.6.2024 r.
COM(2024) 273 final

KOMUNIKAT KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU ZA ROK FINANSOWY 2023

SPIS TREŚCI

POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO 2
ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ 3
ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ 8
SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR 10
SPRAWOZDANIE FINANSOWE UNIJNYCH FUNDUSZY POWIERNICZYCH SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR 58
SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2023 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU” 59
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI ZA 2023 R. 68
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i UNIJNYCH FUNDUSZY POWIERNICZYCH 76
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR 81

POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Roczne sprawozdanie finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2023 zostało przygotowane zgodnie z tytułem X rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz zasadami, regułami i metodami rachunkowości przedstawionymi w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Oświadczam, że zgodnie z art. 18 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju ponoszę odpowiedzialność za sporządzenie i przedstawienie rocznego sprawozdania finansowego dotyczącego Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Urzędnik zatwierdzający oraz Europejski Bank Inwestycyjny przekazali mi wszystkie informacje niezbędne do sporządzenia sprawozdania finansowego prezentującego aktywa i zobowiązania Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz wykonanie budżetu, gwarantując ich wiarygodność.

Niniejszym poświadczam, że w oparciu o wyżej wymienione informacje oraz kontrole, które uznałam za niezbędne przed podpisaniem sprawozdania finansowego, mam wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację finansową Europejskiego Funduszu Rozwoju we wszystkich istotnych aspektach.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Księgowy

19 czerwca 2024 r.

ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ

1. KONTEKST

Unia Europejska (zwana dalej „UE") współpracuje w zakresie rozwoju z wieloma krajami rozwijającymi się. Głównym celem tych działań jest promowanie rozwoju gospodarczego, społecznego i w dziedzinie środowiska, a w szczególności ograniczanie i eliminacja ubóstwa w perspektywie długoterminowej przez zapewnianie państwom-beneficjentom pomocy rozwojowej i pomocy technicznej. Aby to osiągnąć, UE sporządza – wspólnie z krajami partnerskimi – strategie współpracy i uruchamia środki finansowe w celu ich realizacji. Wspomniane środki UE przydzielone na cele współpracy na rzecz rozwoju pochodzą z trzech źródeł:

- z budżetu Unii Europejskiej,
- z Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz
- z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

EFR nie jest finansowany z budżetu Unii Europejskiej. Powołano go na mocy wewnętrznej umowy przedstawicieli państw członkowskich zgromadzonych w Radzie; zarządza nim specjalny komitet. Komisja Europejska (zwana dalej „Komisją") odpowiada za finansową realizację działań prowadzonych przy użyciu środków EFR. Natomiast Europejski Bank Inwestycyjny (zwany dalej „EBI") zarządza instrumentem inwestycyjnym.

Na EFR składają się poszczególne edycje EFR. Każda edycja funduszu ustanawiana jest na okres około pięciu lat i podlega osobnemu rozporządzeniu finansowemu, które wymaga sporządzenia szczegółowego sprawozdania finansowego. Ponadto sprawozdanie to ma postać skonsolidowaną, aby zapewnić ogólny ogląd sytuacji finansowej w zakresie środków, za które odpowiada Komisja.

Do 2021 r. – kiedy 11. Europejski Fundusz Rozwoju (zwany dalej „EFR") wszedł w fazę końcową po tym, jak w dniu 31 grudnia 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia – był on głównym instrumentem umożliwiającym udzielanie pomocy na finansowanie współpracy na rzecz rozwoju dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (zwanych dalej „AKP") oraz krajów i terytoriów zamorskich (zwanych dalej „KTZ"). Począwszy od 2021 r. współpraca UE z państwami AKP i KTZ jest jednak finansowana z budżetu UE.

Na podstawie umowy o partnerstwie AKP–UE ustanowiony został instrument inwestycyjny zarządzany przez EBI, który wykorzystuje się w celu wspierania rozwoju sektora prywatnego w państwach AKP w drodze finansowania przede wszystkim inwestycji prywatnych, choć nie jest to jedyny obszar finansowania. Instrument został zaprojektowany jako fundusz odnawialny, tak aby spłaty pożyczek mogły być ponownie inwestowane w inne działania. W ten sposób instrument sam się odnawia i jest niezależny finansowo. Ponieważ Komisja nie zarządza instrumentem inwestycyjnym, nie jest on uwzględniony w pierwszej części rocznego sprawozdania finansowego – w sprawozdaniach finansowych EFR ani w związanym z nimi sprawozdaniu z realizacji finansowej. Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego opracowane przez EBI zostało załączone jako odrębna część rocznego sprawozdania finansowego (część II), aby przedstawić pełen obraz pomocy rozwojowej udzielonej w ramach EFR.

2. W JAKI SPOSÓB FINANSOWANY JEST EFR?

Na posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2013 r. Rada przyjęła rozporządzenie 1311/2013 określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020. Postanowiono wówczas nie umieszczać współpracy geograficznej z państwami AKP w budżecie UE, ale w dalszym ciągu finansować ją przy pomocy istniejącego międzyrządowego EFR.

W przeciwieństwie do budżetu Unii Europejskiej EFR jest funduszem, którego działalność ma charakter wieloletni. W ramach każdego EFR ustanawia się fundusz ogólny mający na celu wdrażanie współpracy na rzecz rozwoju przez okres wynoszący zwykle pięć lat. Ponieważ zasoby są przydzielane na kilkuletnie okresy, mogą one być wykorzystywane przez cały czas trwania EFR. Fakt, że budżet EFR nie ma charakteru jednorocznego, podkreślany jest w sprawozdawczości budżetowej, w ramach której wykonanie budżetu EFR mierzy się w odniesieniu do całości środków finansowych.

Zasoby EFR pochodzą z doraźnych wkładów państw członkowskich UE. Mniej więcej co pięć lat przedstawiciele państw członkowskich spotykali się na szczeblu międzyrządowym, aby ustalać łączną kwotę, jaka zostanie przyznana na rzecz Funduszu, oraz nadzorować jej wykorzystanie.

Komisja zarządza EFR zgodnie z unijną polityką w zakresie współpracy na rzecz rozwoju. W związku z tym, że każde państwo członkowskie ma swoją własną politykę rozwoju i pomocy, realizowaną równocześnie z polityką unijną, państwa członkowskie muszą koordynować swoje strategie z polityką UE, aby zapewnić ich komplementarność.

Poza wspomnianym wkładem państwa członkowskie mogą również zawierać umowy o współfinansowaniu lub przekazywać dobrowolne wkłady finansowe na rzecz EFR.

3. DZIAŁANIA EFR PO DNIU 31 GRUDNIA 2020 R.

Mimo że 8. EFR oficjalnie zamknięto w 2021 r. wraz z zamknięciem wszystkich umów i decyzji finansowych, nie znalazło to pełnego odzwierciedlenia w sprawozdaniu finansowym za 2021 r., ponieważ nierozliczonych pozostawało kilka nakazów odzyskania środków, przy czym niektóre z nich dotyczyły spraw spornych. Na dzień 31 grudnia 2022 r. aktywa netto EFR wynosiły 180 mln EUR. Kapitał i kapitały rezerwowe wykorzystano na pokrycie skumulowanych strat 8. EFR, a pozostałe salda przeniesiono do 9. EFR zgodnie z przepisami części 3 rozporządzenia finansowego[1] mającego zastosowanie do 9. EFR.

Komisja pracuje obecnie nad zamknięciem 9. EFR. Obecnie nadal obowiązuje 10 umów, które zasadniczo powinny zostać zamknięte w 2024 r. Umowy te, finansowane w ramach 9. EFR, są wciąż aktywne i zostaną zamknięte w określonych ramach czasowych, co przyczyni się do finalizacji działań i projektów związanych z 9. EFR. Pełne zamknięcie 9. EFR może nastąpić dopiero wówczas, gdy termin obowiązywania wszystkich umów dobiegnie końca oraz gdy zakończone zostaną dotyczące ich oceny i audyty.

Proces zamykania 10. EFR przebiega sprawnie, ponieważ zamknięto już 96,1 % umów zawartych w jego ramach. Operacyjne i finansowe zamknięcie pozostałych umów zajmie jednak trochę czasu. Zamknięcie finansowe wymaga rozpoczęcia i zakończenia wszystkich niezbędnych ocen, audytów i procedur odzyskiwania środków.

11. EFR wszedł w fazę końcową, ponieważ w dniu 31 grudnia 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia. W klauzuli tej wyznaczono datę graniczną dla zobowiązań, co oznacza że, począwszy od 2021 r. w ramach 11. EFR nie można podpisywać żadnych dalszych umów w sprawie finansowania. Realizacja prowadzonych obecnie projektów finansowanych z 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju potrwa jednak do ich ostatecznego zakończenia.

W kontekście obecnych wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 współpraca UE z państwami AKP jest włączona do Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy". Podobnie współpraca z krajami i terytoriami zamorskimi jest obecnie objęta decyzją o stowarzyszeniu zamorskim. Oznacza to, że chociaż do 2021 r. programy EFR były finansowane z dobrowolnych wkładów państw członkowskich UE, od 2021 r. programy rozwojowe będą finansowane z budżetu UE. Oznacza to również, że finansowanie programów rozwojowych podlega zatwierdzeniu przez Parlament Europejski, a transakcje muszą być zgodne z unijnymi przepisami finansowymi tak samo, jak w przypadku innych programów finansowanych ze środków unijnych.

4. SPRAWOZDAWCZOŚĆ NA KONIEC ROKU

4.1. ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Zgodnie z art. 18 ust. 3 rozporządzenia finansowego dotyczącego EFR, sprawozdanie finansowe EFR sporządza się w oparciu o system rachunkowości memoriałowej bazujący na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP). Te reguły rachunkowości przyjęte przez księgowego Komisji stosowane są we wszystkich instytucjach i organach UE, co pozwala na wprowadzenie jednolitych zasad zapisów księgowych oraz wyceny i prezentacji sprawozdań finansowych w celu harmonizacji procesu sporządzania sprawozdań finansowych. Reguły rachunkowości UE stosuje się również do EFR, biorąc pod uwagę szczególny charakter jego działań.

[1] Dz.U. L 83 z 1.4.2003, s. 27.

Sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego EFR należy do obowiązków księgowego Komisji, który jest księgowym EFR i gwarantuje, że w rocznym sprawozdaniu finansowym EFR prawidłowo i rzetelnie przedstawiono sytuację finansową EFR.

Roczne sprawozdanie finansowe zostało przedstawione poniżej:

Część I: Środki zarządzane przez Komisję

(i) Sprawozdanie finansowe i informacja dodatkowa – EFR

(ii) Sprawozdanie finansowe unijnych funduszy powierniczych skonsolidowanych w ramach EFR

(iii) Skonsolidowane sprawozdania finansowe EFR i unijnych funduszy powierniczych

(iv) Sprawozdanie z realizacji finansowej EFR

Część II: Sprawozdanie roczne z realizacji – fundusze zarządzane przez EBI

(i) Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego

Część „Sprawozdanie finansowe unijnych funduszy powierniczych skonsolidowanych w ramach EFR" obejmuje sprawozdanie finansowe dwóch funduszy powierniczych utworzonych w ramach EFR: unijnego funduszu powierniczego „Bêkou" (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe unijnego funduszu powierniczego Bêkou") i funduszu powierniczego UE dla Afryki (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE dla Afryki"). Sprawozdania finansowe poszczególnych funduszy powierniczych są przygotowywane pod kierownictwem księgowego Komisji i są przedmiotem kontroli zewnętrznej przeprowadzanej przez audytora z sektora prywatnego. Dane liczbowe dotyczące funduszy powierniczych zawarte w tych rocznych sprawozdaniach finansowych są danymi wstępnymi.

Roczne sprawozdanie finansowe EFR musi zostać przyjęte przez Komisję najpóźniej do dnia 31 lipca roku następującego po dniu bilansowym oraz przedłożone Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w celu uzyskania absolutorium.

5. BADANIE I ABSOLUTORIUM

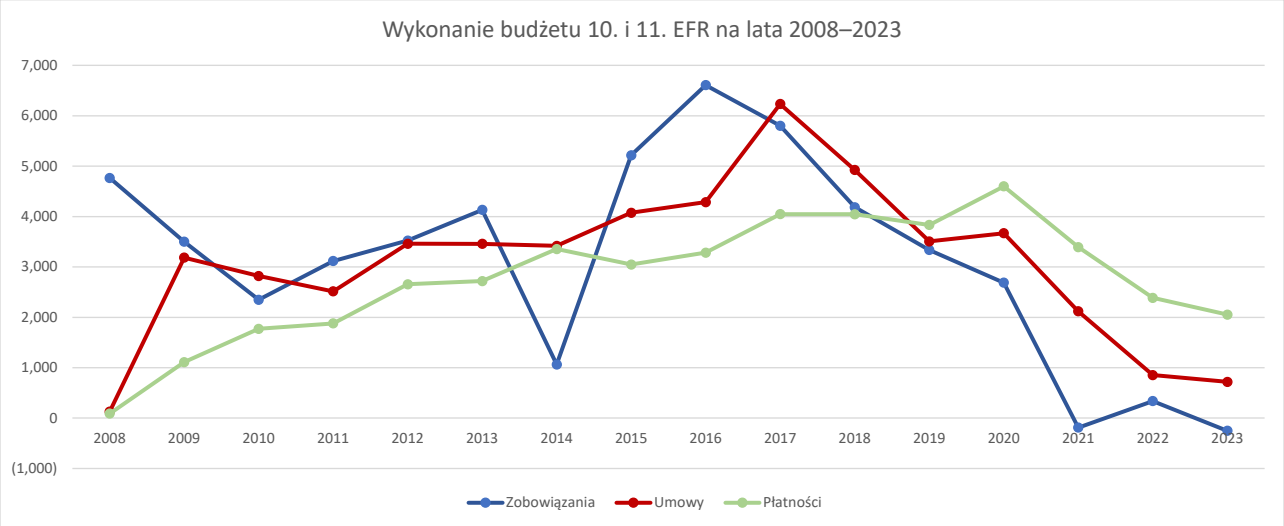
5.1. BADANIE

Roczne sprawozdanie finansowe EFR podlega kontroli przeprowadzanej przez zewnętrznego audytora – Europejski Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem Obrachunkowym") – który sporządza sprawozdanie roczne dla Parlamentu Europejskiego i Rady.

5.2. ABSOLUTORIUM

Ostateczna kontrola ma miejsce w ramach procedury udzielenia absolutorium z realizacji finansowej zasobów EFR za dany rok budżetowy. Po skontrolowaniu i ostatecznym zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego Rada wydaje zalecenie, a następnie Parlament Europejski podejmuje decyzję w sprawie udzielenia absolutorium Komisji w związku z realizacją finansową zasobów EFR za dany rok budżetowy. Decyzja ta oparta jest na ocenie sprawozdania finansowego, sprawozdaniu rocznym Trybunału Obrachunkowego (zawierającym formalne poświadczenie wiarygodności) oraz odpowiedziach Komisji na pytania i prośby o udzielenie dodatkowych informacji skierowane do Komisji przez organ udzielający absolutorium.

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI FINANSOWEJ W 2023 R.

* Kwota netto, tylko 10. i 11. EFR

Wykonywanie budżetu

W 2023 r. w ramach 10. i 11. EFR zobowiązania indywidualne i płatności netto wyniosły odpowiednio 720 mln EUR i 2 053 mln EUR. Łączna kwota płatności brutto w ramach EFR wyniosła 2 103,48 mln EUR, co stanowi 105,17 % celu wynoszącego 2 000 mln EUR, o którym poinformowano państwa członkowskie.

W 2022 r. Rada, stanowiąc jednomyślnie, wydała decyzję o ponownym wykorzystaniu środków umorzonych z 10. i 11. EFR o wartości 600 mln EUR, aby sfinansować działania podejmowane w związku z kryzysem bezpieczeństwa żywnościowego i wstrząsem gospodarczym w państwach AKP w następstwie prowadzonej przez Rosję wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. Komisja zaangażowała już wspomnianą kwotę 600 mln EUR i wypłaciła 221 mln EUR w 2022 r., a następnie 87 mln EUR w 2023 r.

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- płatności zaliczkowe (zob. informacja dodatkowa **2.2**): spadek o 356 mln EUR wynikający głównie z wypłacenia mniejszej liczby zaliczek. Jest to spowodowane zmniejszeniem liczby umów podpisanych od 2021 r. W 2021 r. wartość nowych umów wyniosła 2 118 mln EUR, po czym w 2022 r. uległa wyraźnemu obniżeniu do 853 mln EUR. W 2023 r. wartość nowych umów utrzymywała się na tym poziomie, wynosząc 860 mln EUR, w wyniku decyzji Rady o przekierowaniu niewykorzystanych środków z 10. i 11. EFR na pomoc państwom AKP w związku z prowadzoną przez Rosję wojną napastniczą przeciwko Ukrainie;

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty (zob. informacja dodatkowa **2.5**): spadek o 426 mln EUR wynikający przede wszystkim ze zmniejszenia wkładów darczyńców, których kwota zmniejszyła się z 2 500 mln EUR w 2022 r. do 1 800 mln EUR w 2023 r.;

- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (zob. informacja dodatkowa **2.8**): spadek o 147 mln EUR wynikający ze zmniejszenia liczby otwartych umów na koniec roku, w przypadku których nie zatwierdzono żadnych zestawień poniesionych wydatków na koniec roku, oraz

- koszty operacyjne (zob. informacja dodatkowa **3.4**): ogólny spadek kosztów operacyjnych o 608 mln EUR, głównie w wyniku zmniejszenia kosztów związanych z pomocą programowaną, projektami w ramach AKP oraz wkładami do funduszy powierniczych. Pomimo to koszty związane z pomocą w sytuacjach nadzwyczajnych wzrosły, ponieważ umorzone środki z 10. i 11. EFR wykorzystano ponownie w celu zwalczania występujących w państwach AKP negatywnych skutków prowadzonej przez Rosję wojny napastniczej przeciwko Ukrainie.

ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR 10
BILANS EFR 11
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR 12
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH EFR 13
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR 14
BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR 15
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR 17
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR 18
INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR 22
SPRAWOZDANIE FINANSOWE UNIJNYCH FUNDUSZY POWIERNICZYCH SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR 58
SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2023 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU” 59
BILANS 65
SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH 66
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 67
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI ZA 2023 R. 68
BILANS 73
SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH 74
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 75
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR I UNIJNYCH FUNDUSZY POWIERNICZYCH 76
SKONSOLIDOWANY BILANS 77
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI 78
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 79
SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO 80
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR 81

SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

BILANS EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
AKTYWA TRWAŁE			
Aktywa finansowe	2.1	*87*	*67*
Płatności zaliczkowe	2.2	*574*	*488*
Wkłady do funduszu powierniczego	2.3	*216*	*254*
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.4	*5*	*7*
		883	**816**
AKTYWA OBROTOWE			
Aktywa finansowe	2.1	*3*	*3*
Płatności zaliczkowe	2.2	*954*	*1 396*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4	*24*	*27*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.5	*601*	*1 027*
		1 583	**2 454**
AKTYWA OGÓŁEM		**2 466**	**3 270**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Zobowiązania finansowe	2.6	*(5)*	*(7)*
		(5)	**(7)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Zobowiązania	2.7	*(391)*	*(426)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.8	*(984)*	*(1 131)*
		(1 375)	**(1 558)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		**(1 380)**	**(1 565)**
AKTYWA NETTO		**1 086**	**1 705**
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE			
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.9	*54 566*	*65 100*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2.9	*2 252*	*2 252*
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		*(53 484)*	*(62 834)*
Wynik ekonomiczny za rok		*(2 249)*	*(2 813)*
AKTYWA NETTO		**1 086**	**1 705**

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2023	2022
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany			
Odzyskiwanie środków	3.1	*14*	*18*
		14	**18**
Przychody z transakcji wymiany			
Przychody finansowe	3.2	*9*	*2*
Pozostałe przychody	3.2	*43*	*77*
		52	**80**
Przychody ogółem		**65**	**98**
KOSZTY			
Wydatkowane przez inne podmioty	3.3	*(3)*	*(1)*
Instrumenty pomocy	3.4	*(2 181)*	*(2 789)*
Koszty współfinansowania	3.5	*(8)*	*4*
Koszty finansowe	3.6	*(7)*	*(6)*
Inne koszty	3.7	*(116)*	*(119)*
Koszty ogółem		**(2 315)**	**(2 911)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		**(2 249)**	**(2 813)**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2023	2022
Wynik ekonomiczny za rok		*(2 249)*	*(2 813)*
Działalność operacyjna			
Podwyższenie kapitału – wkłady (netto)		*1 630*	*2 458*
(Zwiększenie)/zmniejszenie wkładów do funduszy powierniczych		*37*	*128*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych		*356*	*239*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany		*4*	*5*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw		*2*	*1*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych		*(3)*	*(1)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań		*(35)*	*(75)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów		*(148)*	*123*
Pozostałe zmiany stanu pozycji niepieniężnych		*–*	*–*
Działalność inwestycyjna			
*(Zwiększenie)/zmniejszenie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt**		*(20)*	*(31)*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO		**(426)**	**34**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		*(426)*	*34*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	2.5	*1 027*	*994*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	2.5	*601*	*1 027*

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Kapitał z aktualizacji wyceny (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2021	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	**–**	**2 061**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*	*–*	*–*		*2 457*
Wynik ekonomiczny za rok	*–*	*–*	*–*	*(2 813)*	*–*		*(2 813)*
STAN NA 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**–**	**1 705**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*	*–*	*–*		*1 630*
Zamknięcie 8. EFR	*(12 164)*		*(12 164)*	*12 164*	*–*		*(0)*
Wynik ekonomiczny za rok	*–*	*–*	*–*	*(2 249)*	*–*		*(2 249)*
STAN NA 31.12.2023	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 732)**	**2 252**	**–**	**1 086**

BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023					31.12.2022				
		8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
AKTYWA TRWAŁE											
Aktywa finansowe	2.1	–	–	*14*	*73*	*87*	–	–	*(1)*	*67*	*67*
Płatności zaliczkowe	2.2	–	–	*447*	*127*	*574*	–	–	*221*	*267*	*488*
Wkłady do funduszu powierniczego	2.3	–	*31*	*9*	*176*	*216*	–	*31*	*9*	*213*	*254*
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.4	–	–	–	*5*	*5*	–	–	–	*7*	*7*
		–	**31**	**470**	**381**	**883**	**–**	**31**	**229**	**555**	**816**
AKTYWA OBROTOWE											
Aktywa finansowe	2.1	–	–	–	*3*	*3*	–	–	–	*3*	*3*
Płatności zaliczkowe	2.2	–	*5*	*113*	*835*	*954*	–	*14*	*427*	*954*	*1 396*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4	–	–	*10*	*14*	*24*	–	–	*10*	*16*	*27*
Rachunki między EFR		–	*(200)*	*426*	*(226)*	–	*180*	*(369)*	*803*	*(612)*	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.5	–	–	–	*601*	*601*	–	–	–	*1 027*	*1 027*
		–	**(195)**	**549**	**1 229**	**1 583**	**180**	**(355)**	**1 240**	**1 389**	**2 454**
AKTYWA OGÓŁEM		**–**	**(163)**	**1 020**	**1 610**	**2 466**	**180**	**(324)**	**1 469**	**1 945**	**3 270**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE											
Zobowiązania finansowe	2.6	–	–	–	*(5)*	*(5)*	–	–	*(0)*	*(7)*	*(7)*
		–	**–**	**–**	**(5)**	**(5)**	**–**	**–**	**(0)**	**(7)**	**(7)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE						–					
Zobowiązania	2.7	–	–	*(63)*	*(328)*	*(391)*	–	*(0)*	*(34)*	*(391)*	*(426)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.8	–	–	*(129)*	*(855)*	*(984)*	–	*(7)*	*(119)*	*(1 006)*	*(1 131)*
		–	**–**	**(192)**	**(1 183)**	**(1 375)**	**–**	**(7)**	**(153)**	**(1 397)**	**(1 558)**

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023					31.12.2022				
		8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		**–**	**–**	**(192)**	**(1 188)**	**(1 380)**	**–**	**(7)**	**(153)**	**(1 404)**	**(1 565)**
AKTYWA NETTO		**–**	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**	**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.9	–	*10 442*	*20 834*	*23 290*	*54 566*	*12 164*	*10 450*	*20 960*	*21 527*	*65 100*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2.9	–	*2 252*	–	–	*2 252*	*627*	*1 625*	–	–	*2 252*
Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR	2.9	–	*(509)*	*(120)*	*628*	–	*(2 513)*	*2 010*	*(38)*	*541*	-
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		–	*(12 350)*	*(19 607)*	*(21 527)*	*(53 484)*	*(10 098)*	*(14 410)*	*(19 325)*	*(19 001)*	*(62 834)*
Wynik ekonomiczny za rok		–	*1*	*(280)*	*(1 970)*	*(2 249)*	–	*(6)*	*(282)*	*(2 526)*	*(2 813)*
AKTYWA NETTO		**–**	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**	**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

		2023					2022				
	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
PRZYCHODY											
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany											
Odzyskiwanie środków	3.1	–	–	*2*	*12*	*14*	–	*(1)*	*(8)*	*28*	*18*
		–	**–**	**2**	**12**	**14**	**–**	**(1)**	**(8)**	**28**	**18**
Przychody z transakcji wymiany											
Przychody finansowe	3.2	–	–	*(1)*	*10*	*9*	–	–	*2*	*1*	*2*
Pozostałe przychody	3.2	–	*2*	*4*	*37*	*43*	–	*3*	*8*	*66*	*77*
		–	**2**	**4**	**46**	**52**	**–**	**3**	**10**	**67**	**80**
Przychody ogółem		**–**	**2**	**5**	**58**	**65**	**–**	**1**	**2**	**94**	**98**
KOSZTY											
Wydatkowane przez inne podmioty	3.3	–	–	–	*(3)*	*(3)*	–	–	–	*(1)*	*(1)*
Instrumenty pomocy	3.4	–	*1*	*(276)*	*(1 906)*	*(2 181)*	–	*(5)*	*(295)*	*(2 489)*	*(2 789)*
Koszty współfinansowania	3.5	–	–	–	*(8)*	*(8)*	–	–	*22*	*(18)*	*4*
Koszty finansowe	3.6	–	*1*	*(2)*	*(6)*	*(7)*	*1*	*2*	*(3)*	*(5)*	*(6)*
Inne koszty	3.7	-	*(3)*	*(8)*	*(106)*	*(116)*	–	*(5)*	*(8)*	*(107)*	*(119)*
Koszty ogółem		**–**	**(1)**	**(286)**	**(2 028)**	**(2 315)**	**1**	**(7)**	**(284)**	**(2 620)**	**(2 911)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		**–**	**1**	**(280)**	**(1 970)**	**(2 249)**	**1**	**(6)**	**(282)**	**(2 526)**	**(2 813)**

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

8. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2021	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 512)**	**181**
Przesunięcia do/z 10. EFR			–			*(1)*	*(1)*
STAN NA 31.12.2022	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 513)**	**180**
Zamknięcie 8. EFR	*(12 164)*		*(12 164)*	*10 098*	*(627)*	*2 513*	*(180)*
STAN NA 31.12.2023	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**

(mln EUR)

9. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2021	**10 507**	**15**	**10 492**	**(14 410)**	**1 625**	**2 018**	**(274)**
Przesunięcia do/z 10. EFR		–	–				–
Przesunięcia do/z 10. EFR			–			*(8)*	*(8)*
Zwroty dla państw członkowskich	*(43)*		*(43)*				*(43)*
Wynik ekonomiczny za rok			–	*(6)*			*(6)*

STAN NA 31.12.2022	**10 464**	**15**	**10 450**	**(14 416)**	**1 625**	**2 010**	**(331)**
Podwyższenie kapitału – wkłady		*(15)*	*15*				*15*
Przesunięcia do/z 10. i 11. EFR			*–*			*(4)*	*(4)*
Zwroty dla państw członkowskich	*(22)*		*(22)*				*(22)*
Zamknięcie 8. EFR				*2 066*	*627*	*(2 514)*	*179*
Wynik ekonomiczny za rok			*–*	*1*		*–*	*1*
STAN NA 31.12.2023	**10 442**	**–**	**10 442**	**(12 348)**	**2 252**	**(509)**	**(163)**

(mln EUR)

10. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2021	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 324)**	**101**	**1 737**
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR			–		*9*	*9*
Przesunięcia do/z 11. EFR			–		*(148)*	*(148)*
Wynik ekonomiczny za rok			–	*(282)*		*(282)*
STAN NA 31.12.2022	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 606)**	**(38)**	**1 315**
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR			–		*6*	*6*
Przesunięcia do/z 11. EFR		–	–		*(87)*	*(87)*
Zwroty dla państw członkowskich	*(126)*	–	*(126)*		–	*(126)*
Wynik ekonomiczny za rok		–	–	*(280)*	–	*(280)*
STAN NA 31.12.2023	**20 834**	**–**	**20 834**	**(19 886)**	**(120)**	**827**

(mln EUR)

11. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)+(G)
STAN NA 31.12.2021	**29 367**	**10 340**	**19 027**	**(19 002)**	**–**	**394**	**419**
Podwyższenie kapitału – wkłady		*(2 500)*	*2 500*			*148*	*2 648*
Wynik ekonomiczny za rok			–	*(2 526)*		–	*(2 526)*
STAN NA 31.12.2022	**29 367**	**7 840**	**21 527**	**(21 528)**	**–**	**541**	**541**
Podwyższenie kapitału – wkłady		*(1 800)*	*1 800*			*87*	*1 887*

Zwroty dla państw członkowskich	*(36)*		*(36)*				*(36)*
Wynik ekonomiczny za rok			*–*	*(1 970)*		*–*	*(1 970)*
STAN NA 31.12.2023	**29 331**	**6 040**	**23 290**	**(23 498)**	**–**	**628**	**422**

INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

1. ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

1.1. ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Celem sprawozdania finansowego jest dostarczenie przydatnych dla szerokiego kręgu zainteresowanych podmiotów informacji o sytuacji finansowej, wynikach i przepływach pieniężnych danej jednostki.

Ogólne założenia (lub zasady rachunkowości), których należy przestrzegać przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, są określone w regule rachunkowości UE nr 1 („sprawozdania finansowe") i są identyczne z zasadami opisanymi w MSRSP nr 1; obejmują one: rzetelną prezentację, zasadę memoriału, założenie kontynuowania działalności, ciągłość prezentacji, istotność, agregowanie, kompensowanie i porównywalność informacji. Cechy jakościowe sprawozdawczości finansowej to przydatność, wierne odzwierciedlenie (wiarygodność), zrozumiałość, aktualność, porównywalność i sprawdzalność.

1.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1.2.1. Okres sprawozdawczy

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w ujęciu rocznym. Rok obrachunkowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia, a kończy dnia 31 grudnia.

1.2.2. Waluta i zasady przeliczania

Roczne sprawozdanie finansowe prezentowane jest w euro, przy czym euro jest walutą funkcjonalną UE. Transakcje w walutach obcych przelicza się na euro według kursu walutowego obowiązującego w dniu transakcji. Dodatnie i ujemne różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz z ponownego przeliczenia według kursów wymiany obowiązujących na koniec roku pieniężnych składników aktywów i zobowiązań denominowanych w walutach obcych ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Inne metody przeliczania stosuje się w przypadku rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, które zachowują wartość w euro według kursu na dzień zakupu.

Stan na koniec roku aktywów i zobowiązań pieniężnych denominowanych w walutach obcych przelicza się na euro według poniższych kursów wymiany Europejskiego Banku Centralnego obowiązujących na dzień 31 grudnia:

Kurs wymiany EUR

Waluta	31.12.2023	31.12.2022	Waluta	31.12.2023	31.12.2022
BGN	**1,9558**	1,9558	**PLN**	**4,3395**	4,6808
CZK	**24,724**	24,1160	**RON**	**4,9756**	4,9495
DKK	**7,4529**	7,4365	**SEK**	**11,096**	11,1218
GBP	**0,86905**	0,88693	**CHF**	**0,926**	0,9847
NOK	**11,2405**	10,5138	**JPY**	**156,33**	140,6600
HUF	**382,8**	400,8700	**USD**	**1,105**	1,0666

1.2.3. Wykorzystanie szacunków

Zgodnie z MSRSP i ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym muszą opierać się na szacunkach i założeniach kierownictwa, których podstawą są możliwie jak najbardziej wiarygodne dostępne informacje. Istotne szacunki dotyczą m.in.: kwot zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych, ryzyka finansowego związanego z należnościami oraz kwotami ujawnionymi w informacjach dodatkowych dotyczących instrumentów finansowych, odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz zobowiązań z tytułu

umów gwarancji finansowych, przychodów przyszłych okresów i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, rezerw, stopnia utraty wartości w przypadku wartości niematerialnych i prawnych, rzeczowych aktywów trwałych, możliwej do uzyskania wartości netto zapasów, aktywów i zobowiązań warunkowych. Rzeczywiste wyniki mogą nie pokrywać się z szacunkami.

Racjonalne oszacowanie stanowi istotną część przygotowania sprawozdań finansowych i nie podważa ich wiarygodności. Dana wartość szacunkowa może zostać zweryfikowana, jeśli zmienią się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji czy zdobycia większego doświadczenia. Weryfikacja wartości szacunkowych z założenia nie odnosi się do poprzednich okresów, jak też nie stanowi korekty błędu. Skutek zmiany danej wartości szacunkowej ujmuje się w nadwyżce lub deficycie w okresach, w których zmiana staje się znana.

1.2.4. Stosowanie nowych i zmienionych reguł rachunkowości Unii Europejskiej

Nowe reguły rachunkowości UE mają zastosowanie w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2023 r. lub później.

Brak jest nowych reguł rachunkowości Unii Europejskiej dotyczących okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2023 r. lub później.

Nowe reguły rachunkowości UE przyjęte, lecz jeszcze nie obowiązujące w dniu 31 grudnia 2023 r.

W 2023 r. nie przyjęto żadnych nowych reguł rachunkowości UE.

1.3. BILANS

1.3.1. Aktywa finansowe

Klasyfikacja w momencie początkowego ujęcia.

Klasyfikacja instrumentów finansowych ustalana jest w momencie początkowego ujęcia. W oparciu o model zarządzania i charakterystykę przepływów pieniężnych wynikających z umowy aktywa finansowe klasyfikuje się do następujących trzech kategorii: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny lub aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

(i) Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie to aktywa finansowe niebędące instrumentem pochodnym, które spełniają dwa warunki: 1) jednostka posiada je, aby uzyskać przepływy pieniężne wynikające z umowy; 2) w określonych terminach istnieją przepływy pieniężne wynikające z umowy, które są jedynie spłatą kwoty głównej oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Kategoria ta obejmuje:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty;
- pożyczki (w tym depozyty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności powyżej trzech miesięcy);
- należności z tytułu transakcji wymiany.

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie zalicza się do aktywów obrotowych, z wyjątkiem tych, których termin zapadalności przekracza 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

(ii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny

Te aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi obejmują przepływy pieniężne wynikające z umowy, które są jedynie spłatą kwoty głównej oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Ponadto model zarządzania polega na utrzymywaniu aktywów finansowych zarówno w celu zebrania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i w celu sprzedaży aktywów finansowych.

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Na koniec roku jednostka nie posiada takich aktywów.

(iii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt;

Jednostka klasyfikuje instrumenty pochodne i inwestycje kapitałowe jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, ponieważ przepływy pieniężne wynikające z umowy nie stanowią jedynie spłaty kwoty głównej oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Ponadto jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt jednostka klasyfikuje posiadane przez siebie dłużne papiery wartościowe, ponieważ portfele dłużnych papierów wartościowych są zarządzane i wyceniane na podstawie wartości godziwej portfela.

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Początkowe ujęcie i wycena

Zakup aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na dzień transakcji, tj. dzień, w którym jednostka zobowiązała się kupić składnik aktywów. Ekwiwalenty środków pieniężnych i pożyczki ujmuje się w dniu zdeponowania środków pieniężnych w instytucji finansowej lub przekazania ich pożyczkobiorcom.

Aktywa finansowe są początkowo wyceniane według wartości godziwej. W przypadku wszystkich aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji dodaje się do wartości godziwej przy początkowym ujęciu. W przypadku aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji ujmuje się jako koszty w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Wartość godziwa składnika aktywów finansowych w momencie jego początkowego ujęcia jest zazwyczaj ceną transakcyjną, chyba że transakcja nie została zawarta na warunkach rynkowych, tj. bez wynagrodzenia lub za nominalnym wynagrodzeniem do celów polityki publicznej. W takim przypadku różnica pomiędzy wartością godziwą instrumentu finansowego a ceną transakcyjną jest składnikiem niestanowiącym transakcji wymiany, który ujmuje się jako koszt w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. W takim przypadku wartość godziwa składnika aktywów finansowych jest wyprowadzana z bieżących transakcji rynkowych w odniesieniu do instrumentu bezpośrednio równoważnego. Jeśli dla danego instrumentu nie ma aktywnego rynku, wartość godziwą uzyskuje się z techniki wyceny, która wykorzystuje dostępne dane z rynków możliwych do obserwowania.

Późniejsza wycena

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt wycenia się następnie według wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej (w tym te wynikające z przeliczeń walutowych oraz wszelkich uzyskanych odsetek) ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie, w którym powstały.

Wartość godziwa przy późniejszej wycenie

Wartość godziwą inwestycji notowanych na aktywnych rynkach ustala się w oparciu o bieżące oferowane ceny zakupu. W przypadku składników aktywów finansowych, dla których nie ma aktywnego rynku (oraz w przypadku nienotowanych papierów wartościowych i instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym) UE określa wartość godziwą w oparciu o techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawnych transakcji na warunkach rynkowych, odniesienie do innych analogicznych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Inwestycje w fundusze *venture capital*, które nie są notowane na aktywnym rynku, wycenia się według przypisanej wartości aktywów netto, którą uznaje się za równą ich wartości godziwej.

Utrata wartości aktywów finansowych

UE ujmuje i wycenia stratę z tytułu utraty wartości w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych na aktywach finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu i według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny.

Oczekiwane straty kredytowe to wartość bieżąca różnicy między przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy a przepływami pieniężnymi, które UE spodziewa się uzyskać. Oczekiwane straty kredytowe uwzględniają racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy.

W przypadku aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie wartość bilansowa składnika aktywów jest zmniejszana o kwotę straty z tytułu utraty wartości, która jest ujmowana w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Jeżeli w kolejnym okresie kwota straty z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności dokonuje się odwrócenia uprzednio ujętego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

(a) *Należności*

Jednostka wycenia stratę z tytułu utraty wartości w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia, stosując praktyczne rozwiązania (np. macierz rezerw).

(b) *Środki pieniężne i ich ekwiwalenty*

Jednostka przechowuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty na bieżących rachunkach bankowych oraz w depozytach terminowych do 3 miesięcy. Środki pieniężne przechowuje się w bankach o bardzo wysokim ratingu kredytowym, a więc o bardzo niskim prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania. Ze względu na krótki czas trwania i niskie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania oczekiwane straty kredytowe na środkach pieniężnych i ich ekwiwalentach są znikome. W związku z tym w odniesieniu do ekwiwalentów środków pieniężnych nie dokonuje się odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

(c) *Pożyczki*

Oczekiwane straty kredytowe mierzy się za pomocą trójstopniowego modelu, który uwzględnia ważone prawdopodobieństwem zdarzenia niewykonania zobowiązania w okresie życia składnika aktywów finansowych oraz zmiany ryzyka kredytowego od momentu powstania składnika aktywów finansowych. W przypadku pożyczek moment powstania odpowiada dacie nieodwołalnego udzielenia zobowiązania do udzielenia pożyczki.

Jeżeli od momentu powstania nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1”), strata z tytułu utraty wartości odpowiada oczekiwanym stratom kredytowym z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu najbliższych 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego („12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe”). Jeżeli od momentu powstania ryzyko kredytowe znacznie wzrosło („etap 2”) lub istnieją obiektywne dowody na utratę wartości ze względu na ryzyko kredytowe („etap 3”), strata z tytułu utraty wartości odpowiada oczekiwanym stratom kredytowym z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu całego okresu życia składnika aktywów finansowych („oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia”).

Usunięcie z bilansu

Instrumenty finansowe usuwa się z ksiąg w przypadku wygaśnięcia praw do otrzymywania przepływów pieniężnych z inwestycji lub w przypadku, gdy jednostka przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z prawem własności na inny podmiot. Sprzedaż aktywów finansowych przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na dzień transakcji.

1.3.2. Płatności zaliczkowe

Zaliczkowanie jest formą płatności z wyprzedzeniem na rzecz beneficjenta, mającą na celu zapewnienie płynności. Może być ono rozbite na szereg płatności w okresie wskazanym w danej umowie, decyzji,

porozumieniu lub akcie podstawowym. Płatność lub zaliczka musi zostać wykorzystana na cele, na które była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie lub podlega zwrotowi. Jeżeli beneficjenci nie poniosą wydatków kwalifikowalnych, mają obowiązek zwrócić przyznaną zaliczkę jednostce. Ponieważ zatem jednostka zachowuje kontrolę nad płatnościami zaliczkowymi i jest upoważniona do otrzymania zwrotu z tytułu części niekwalifikowalnej, kwotę ujmuje się jako składnik aktywów.

Płatności zaliczkowe początkowo ujmuje się w bilansie w momencie przekazania środków pieniężnych odbiorcy. Wycenia się je w kwocie przekazanej zapłaty. W kolejnych okresach płatności zaliczkowe są wyceniane w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o koszty kwalifikowalne (w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe) poniesione w danym okresie.

1.3.3. Należności

W zasadach rachunkowości UE ustanowiono wymóg odrębnej prezentacji transakcji wymiany i transakcji innych niż transakcje wymiany. Aby odróżnić te dwie kategorie, pojęcie „należności" zastrzega się do transakcji wymiany, natomiast w odniesieniu do transakcji innych niż transakcje wymiany, tj. transakcji, w ramach których UE otrzymuje wartości od innej jednostki, nie przekazując bezpośrednio w zamian wartości zbliżonej, stosuje się termin „kwoty należne" (np. kwoty należne od państw członkowskich związane z zasobami własnymi).

Należności z tytułu transakcji wymiany spełniają kryteria definicji instrumentów finansowych. Jednostka klasyfikuje je jako aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu i odpowiednio je wycenia.

Kwoty należne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany ujmuje się w wartości godziwej w dniu nabycia pomniejszonej o odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Odpisu z tytułu utraty wartości dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody wskazujące na to, że jednostka nie będzie w stanie odzyskać wszystkich należności na pierwotnie ustalonych warunkach. Kwota odpisu aktualizującego stanowi różnicę między wartością bilansową składnika aktywów a jego wartością odzyskiwalną. Kwota odpisu ujmowana jest w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

1.3.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są aktywami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie lub w krótkim terminie i inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

1.3.5. Zobowiązania

Zobowiązania obejmują zarówno kwoty związane z transakcjami wymiany takimi jak zakup towarów i usług, jak i z transakcjami innymi niż transakcje wymiany np. z zestawieniami poniesionych wydatków od beneficjentów, dotacjami lub innymi formami finansowania przez UE lub otrzymanymi płatnościami zaliczkowymi (zob. informacja dodatkowa **1.4.1**).

Jeżeli beneficjentom udziela się dotacji lub innego finansowania, zestawienia poniesionych wydatków ujmowane są jako zobowiązania w kwocie roszczenia w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków. Po weryfikacji i zatwierdzeniu kosztów kwalifikowalnych zobowiązania wycenia się w wysokości zatwierdzonej i kwalifikowalnej kwoty.

Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług ujmowane są w momencie otrzymania faktury w wysokości kwoty początkowej. Powiązane koszty ujmowane są w momencie realizacji dostaw i usług i ich akceptacji przez jednostkę.

1.3.6. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako zobowiązania finansowe ujmowane w zamortyzowanym koszcie, zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt lub jako zobowiązania z tytułu umów gwarancji finansowej.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu są początkowo wyceniane według wartości godziwej, z uwzględnieniem poniesionych kosztów transakcji, a następnie ujmowane w zamortyzowanym koszcie w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Usuwa się je ze sprawozdania z sytuacji finansowej wyłącznie wtedy, gdy obowiązek został wypełniony, zaniechany, anulowany lub wygasł.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt obejmują instrumenty pochodne, jeśli ich wartość godziwa jest ujemna. Jeśli zgodnie z umową gwarancji jednostka jest zobowiązana do dokonania płatności w odpowiedzi na zmiany cen instrumentów finansowych lub kursów wymiany walut obcych, umowa gwarancji jest instrumentem pochodnym. Zobowiązania te są księgowane w taki sam sposób jak aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Jednostka ujmuje zobowiązanie z tytułu umowy gwarancji finansowej, gdy zawiera umowę zobowiązującą do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi gwarancji stratę, jaką poniesie on z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego. Zobowiązania z tytułu umowy gwarancji finansowej ujmuje się początkowo według wartości godziwej.

Późniejsza wycena zależy od kształtowania się ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu gwarancji finansowej. Jeżeli nie występuje znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1”), zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej wycenia się według wyższej z dwóch wartości: 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych lub początkowo ujętej kwoty pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowaną amortyzację. Jeżeli występuje znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 2”), zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej wycenia się według wyższej z dwóch wartości: oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia lub początkowo ujętej kwoty pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowaną amortyzację.

Zobowiązania finansowe klasyfikuje się jako zobowiązania długoterminowe, z wyjątkiem składników, których termin wymagalności przypada w terminie krótszym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego. Umowy gwarancji finansowej zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy

jednostka posiada bezwarunkowe prawo do odroczenia spłaty zobowiązania o co najmniej dwanaście miesięcy od dnia sprawozdawczego.

1.3.7. Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Transakcje i zdarzenia ujmuje się w sprawozdaniu finansowym w okresie, do którego się one odnoszą. Na koniec roku, w przypadku gdy faktura nie została jeszcze wystawiona, a usługa lub dostawa została zrealizowana przez jednostkę, lub w przypadku istnienia porozumienia umownego (np. przez odniesienie do umowy), w sprawozdaniu finansowym ujmuje się naliczone przychody. Ponadto na koniec roku, w przypadku gdy faktura została wystawiona, ale usługi lub dostawy nie zostały jeszcze zrealizowane, przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje w kolejnym okresie obrachunkowym.

Również koszty ujmuje się w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec okresu obrachunkowego bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są ujmowane w oparciu o szacowaną kwotę zobowiązań do przeniesienia przypadających na dany okres. Obliczenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dokonuje się zgodnie z wydanymi przez księgowego szczegółowymi wytycznymi operacyjnymi i praktycznymi. Mają one zapewnić wierne odzwierciedlenie w sprawozdaniu finansowym zjawisk ekonomicznych i innych zjawisk, które ma ono przedstawiać. Analogicznie, jeżeli płatność została dokonana z góry za usługi, których jeszcze nie uzyskano, lub towary, których jeszcze nie otrzymano, koszty zostaną odroczone i ujęte w kolejnym okresie obrachunkowym.

1.4. SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

1.4.1. Przychody

Przychody stanowią wpływy brutto korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy, które już uzyskano lub które mają zostać uzyskane przez jednostkę, skutkujące przyrostem aktywów netto innym niż przyrost wynikający z wkładów właścicieli.

W zależności od charakteru operacji leżących u podstaw rozliczeń w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności rozróżnia się:

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany to podatki i transfery, ponieważ jednostka przekazująca zapewnia środki jednostce będącej odbiorcą, która w zamian nie przekazuje bezpośrednio zbliżonej wartości. Transfery to wpływy przyszłych korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy z transakcji innych niż transakcje wymiany, inne niż podatki. W przypadku jednostek UE transfery obejmują głównie środki otrzymane od Komisji (np. dotacja równoważąca dla tradycyjnych agencji, dotacja operacyjna na umowy o przyznanie wkładu).

W przypadku transferów jednostka wykazuje składnik aktywów, jeżeli w wyniku przeszłego zdarzenia (transfer) kontroluje zasoby i spodziewa się uzyskać z tych zasobów przyszłe korzyści ekonomiczne lub potencjał usługowy, oraz jeżeli można w sposób rzetelny dokonać pomiaru wartości godziwej. Wpływ zasobów z transakcji innych niż transakcje wymiany ujmowany jako składnik aktywów (tj. środki pieniężne) ujmuje się także jako przychody, chyba że jednostka ma obecny obowiązek w odniesieniu do tego transferu (warunek), który trzeba wypełnić, zanim transfer będzie można ująć jako przychody. Do czasu wypełnienia warunku przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje jako zobowiązanie.

Przychody z transakcji wymiany

Przychody ze sprzedaży towarów i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko oraz korzyści wynikające z własności towarów zostają przeniesione na kupującego. Przychody związane ze świadczeniem usług ujmuje się przez odniesienie do etapu realizacji transakcji na dzień sprawozdawczy.

(a) *Przychody i koszty odsetkowe*

Przychody i koszty odsetkowe pochodzące z aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Jest to metoda obliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów odsetkowych w danym okresie.

(b) *Przychody z tytułu dywidend*

Przychody z tytułu dywidend lub podobne podziały zysku ujmuje się z chwilą powstania uprawnienia do otrzymania płatności.

(c) *Przychody i koszty z tytułu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt*

Dotyczy to wartości godziwej zysków (przychodów) i strat (kosztów) na tych aktywach finansowych, w tym wynikających z przeliczania walut. W przypadku oprocentowanych aktywów finansowych obejmuje to także odsetki.

(d) *Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej*

Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej (premia gwarancyjna) są ujmowane w okresie, w którym jednostka jest gotowa do zrekompensowania posiadaczowi umowy gwarancji finansowej strat kredytowych, jakie może on ponieść.

1.4.2. Koszty

Koszty to zmniejszenie korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego w okresie sprawozdawczym w postaci wypływów lub zużycia aktywów lub też zaciągnięcia zobowiązań, które prowadzi do zmniejszenia aktywów netto. Obejmują one zarówno koszty związane z transakcjami wymiany, jak i koszty związane z transakcjami innymi niż transakcje wymiany.

Koszty związane z transakcjami wymiany wynikające z zakupu towarów i usług ujmuje się z chwilą realizacji dostaw i ich akceptacji przez jednostkę. Wycenia się je po koszcie wytworzenia określonym na fakturze. Ponadto na dzień bilansowy koszty związane z usługami dostarczonymi w okresie, za który jeszcze nie otrzymano lub nie zaakceptowano faktury, ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Koszty z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany odnoszą się do transferów na rzecz beneficjentów i dzielą się na trzy rodzaje: wierzytelności, transfery na mocy umów oraz dotacje, wkłady i darowizny uznaniowe. Transfery ujmuje się jako koszty w okresie, w którym miały miejsce zdarzenia leżące u ich podstaw, pod warunkiem że przepisy rozporządzenia finansowego dopuszczają tego rodzaju transfer lub została podpisana umowa dopuszczająca taki transfer, beneficjent spełnia wszelkie kryteria kwalifikowalności oraz możliwe jest wiarygodne oszacowanie kwoty.

Otrzymany wniosek o płatność lub zestawienie poniesionych wydatków spełniające kryteria ujmowania wykazywane są jako koszt w wysokości kwalifikowalnej kwoty. Na koniec roku poniesione koszty kwalifikowalne należne beneficjentom, lecz jeszcze przez nich nie zgłoszone, szacuje się i ujmuje jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

1.5. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

1.5.1. Aktywa warunkowe

Składnik aktywów warunkowych to składnik aktywów, który może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki. Informacje o aktywach warunkowych ujawnia się, jeśli wpływ korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego jest prawdopodobny.

1.5.2. Zobowiązania warunkowe

Zobowiązanie warunkowe to zobowiązanie, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki; albo obecne zobowiązanie, jeżeli nie jest prawdopodobne, aby w celu wykonania zobowiązania konieczny był wypływ środków reprezentujących korzyści ekonomiczne lub świadczenia.

Zobowiązanie warunkowe powstaje również w rzadkich okolicznościach, gdy obecne zobowiązanie istnieje, ale nie można go wycenić z wystarczającą wiarygodnością.

Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Zobowiązania warunkowe wykazuje się, chyba że możliwość wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia jest odległa.

1.6. KAPITAŁ

Państwa członkowskie należące do EFR wnoszą do funduszu wkłady na realizację programów EFR, jak określono w umowie wewnętrznej każdego EFR. Zgodnie z obowiązującą podstawą prawną wezwania do wniesienia kapitału, czyli wnioski o finansowanie na dany rok N, są przyjmowane decyzją Rady w roku N-1, a środki, które mają wpłynąć, są wyraźnie przypisywane do określonych przyszłych okresów.

Wkłady spełniają kryteria wkładów właścicieli (reguła rachunkowości UE nr 1) i dlatego w sprawozdaniu finansowym EFR traktowane są jako kapitał. Kapitał to całkowita kwota wkładów, które mają zostać przekazane przez państwa członkowskie należące do EFR. Ponieważ kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) odlicza się w sposób otwarty od całkowitego kapitału funduszu (zob. zestawienie zmian w aktywach netto), w bilansie wykazuje się jedynie kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

W związku z tym, że uzgodnione wkłady przypisuje się określonym okresom sprawozdawczym, a roszczenie prawne EFR wobec państw członkowskich EFR powstaje wyłącznie w tych okresach, wszelkie kwoty otrzymane z góry ujmuje się jako odroczone wpłaty na poczet kapitału w pozycji „Zobowiązania”, a nie jako kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

1.7. WSPÓŁFINANSOWANIE

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany pod pewnymi warunkami i są przedstawiane jako zobowiązania wobec państw członkowskich, państw niebędących członkami UE i innych państw. EFR ma obowiązek wykorzystania wkładów w celu świadczenia usług na rzecz osób trzecich lub zwrócenia aktywów (otrzymanych wkładów). Pozostające do spłaty zobowiązania z tytułu umów o współfinansowanie są równe kwocie otrzymanego wkładu z tytułu współfinansowania pomniejszonej o koszty poniesione w związku z projektem. Nie wpływają one na stan aktywów netto.

Koszty związane ze współfinansowaniem projektów są ujmowane w miarę ponoszenia. Odpowiadająca im kwota wkładów jest uznawana za przychody operacyjne i wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zerowy.

2. INFORMACJA DODATKOWA DO BILANSU

AKTYWA

2.1. AKTYWA FINANSOWE

Składnikiem aktywów finansowych jest każdy składnik aktywów mający postać:

a) środków pieniężnych;

b) instrumentu kapitałowego innej jednostki;

c) umownego prawa do: otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od innej jednostki lub wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie korzystnych warunkach; lub

d) umowy, która będzie rozliczona lub może być rozliczona we własnych instrumentach kapitałowych jednostki.

Aktywa finansowe przypisuje się do następujących kategorii: „aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie", „aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt" oraz „aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny". Klasyfikacja instrumentów finansowych ustalana jest w momencie początkowego ujęcia i podlega ponownej wycenie na każdy dzień bilansowy.

Aktywa finansowe EFR składają się z aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej oraz pożyczek i obejmują:

(mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Trwałe		
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	*70*	*61*
Pożyczki	*16*	*5*
	87	**67**
Obrotowe		
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	*3*	*3*
	3	**3**
Ogółem	**89**	**69**

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt o wartości 70 mln EUR dotyczą inwestycji kapitałowych w następujących obszarach:

- odnawialna, zrównoważona energia, w którą inwestują Climate Investor One, ElectriFI i GEEREF;
- promowanie integracyjnego finansowania małych gospodarstw rolnych i MŚP z obszarów wiejskich poprzez ABC FUND;
- włączenie społeczne pod względem finansowym w Ugandzie przez aBi Finance oraz
- tworzenie miejsc pracy i zrównoważony wzrost gospodarczy w Afryce przez inicjatywę Boost Africa.

Pożyczki długoterminowe o wartości 16 mln EUR dotyczą dwóch głównych obszarów: rolnictwo zrównoważone przez inicjatywę AgriFI oraz dostęp do energii elektrycznej i jej wytwarzanie ze źródeł zrównoważonej energii przez instrument inwestycyjny ElectriFI.

Kwota 3 mln EUR w pozycji „obrotowe aktywa finansowe" dotyczy w całości inwestycji kapitałowej w ramach instrumentu finansowego ElectriFI, którego celem jest finansowanie małych projektów na wczesnym etapie rozwoju, koncentrujące się na dostępie do energii elektrycznej i jej wytwarzaniu ze źródeł zrównoważonej energii na rynkach wschodzących, w szczególności w Afryce Subsaharyjskiej.

2.2. PŁATNOŚCI ZALICZKOWE

Wiele umów przewiduje wypłatę zaliczek przed rozpoczęciem prac, realizacją dostaw lub świadczeniem usług. W niektórych przypadkach określone w umowach harmonogramy płatności przewidują płatności na podstawie sprawozdań z postępów prac. Zaliczki są zazwyczaj wypłacane w walucie kraju lub terytorium, gdzie realizowany jest projekt.

Okres wykorzystania zaliczkowania decyduje o tym, czy wykazywane jest ono w aktywach jako zaliczkowanie krótkoterminowe czy długoterminowe. Wykorzystanie jest określane w umowie dotyczącej danego projektu. Wszelkie wykorzystanie zapadalne w terminie krótszym niż dwanaście miesięcy od dnia sprawozdawczego wykazuje się jako zaliczkowanie krótkoterminowe. Ponieważ wiele z projektów EFR ma charakter długoterminowy, powiązane z nimi zaliczki powinny być dostępne przez okres dłuższy niż jeden rok. Tym samym takie kwoty zaliczek wykazuje się jako aktywa długoterminowe.

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Zaliczkowanie długoterminowe	2.2.1	–	–	*447*	*127*	*574*	*488*
Zaliczkowanie krótkoterminowe	2.2.2	–	*5*	*113*	*836*	*954*	*1 396*
Ogółem		**–**	**5**	**560**	**963**	**1 529**	**1 884**

Zmniejszenie łącznej kwoty płatności zaliczkowych o 356 mln EUR na dzień 31 grudnia 2023 r. można w dużej mierze wyjaśnić zmniejszeniem płatności zaliczkowych wypłaconych beneficjentom w ramach 11. EFR z 1 221 mln EUR w 2022 r. do 963 mln EUR w 2023 r. Tendencja ta jest zgodna z cyklem działania EFR i wynika również ze zmiany liczby otwartych umów. 11. EFR osiągnął termin zapadalności, ponieważ z końcem 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia. W związku z tym od dnia 1 stycznia 2021 r. w ramach 11. EFR nie można było podpisywać żadnych dalszych umów w sprawie finansowania, choć nadal dopuszcza się możliwość podpisywania umów szczegółowych dotyczących istniejących umów. Doprowadziło to do spadku kwoty nowych podpisanych umów z 2 118 mln EUR w 2021 r. do 853 mln EUR w 2022 r. i 860 mln EUR w 2023 r.

Płatności zaliczkowe z 10. EFR zmniejszyły się z 648 mln EUR w 2022 r. do 560 mln EUR w 2023 r., zgodnie z normalną tendencją obserwowaną w 2021 r. i z cyklem działania EFR.

Kwota 427 mln EUR z tytułu zaliczkowania długoterminowego dotyczy otwartych płatności zaliczkowych w odniesieniu do dwóch umów zawartych w ramach Funduszu powierniczego UE na rzecz infrastruktury w Afryce (AITF). Celem wspomnianego funduszu powierniczego jest zapewnienie wsparcia finansowego w postaci dotacji na projekty infrastrukturalne równolegle z finansowaniem długoterminowym udostępnianym przez podmioty finansujące projekty. Takie finansowanie w formie dotacji stanowi dźwignię dla finansowania długoterminowego zapewnianego przez uczestniczące instytucje finansowe. W momencie podpisywania umów uznano, że rodzaj działalności prowadzonej przez fundusz powierniczy jest należycie uwzględniony w porozumieniu (wzór dla instrumentów finansowych nie był jeszcze dostępny, a w rozporządzeniu nie było wzmianki o tego rodzaju instrumencie). W związku z tym płatności dokonane na podstawie tych umów zarejestrowano jako płatności zaliczkowe, a nie jako składnik instrumentu finansowego. Ze względu na długoterminowy charakter operacji realizowanych przez fundusz powierniczy roczne rozliczanie dawnych płatności zaliczkowych w ramach AITF odbywa się w stopniu mocno ograniczonym i rozkłada się na lata. W związku z tym, aby lepiej odzwierciedlić uwarunkowania projektów, otwarte płatności zaliczkowe w wysokości 427 mln EUR przeklasyfikowano na długoterminowe (zob. informacja dodatkowa **3.4**).

2.2.1. Zaliczkowanie długoterminowe według sposobów zarządzania

(mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*15*	*11*
Agencje wykonawcze UE	*2*	*10*
Delegatury UE	*7*	*7*
	24	**28**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	*436*	*181*
Organizacje międzynarodowe	*74*	*221*
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	*16*	*16*
Podmioty prawa publicznego	*17*	*25*
Państwa trzecie	*7*	*16*
Organy UE i partnerstwo publiczno-prywatne	*–*	*1*
	550	**460**
Ogółem	**574**	**488**

2.2.2. Zaliczkowanie krótkoterminowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Płatności zaliczkowe (brutto)	–	*7*	*749*	*4 150*	*4 906*	*5 616*
Rozliczone w procedurze zakończenia księgowań na koniec roku	–	*(2)*	*(636)*	*(3 314)*	*(3 952)*	*(4 220)*
Ogółem	**–**	**5**	**113**	**835**	**954**	**1 396**

2.2.3. Zaliczkowanie krótkoterminowe według sposobów zarządzania

(mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*55*	*85*
Agencje wykonawcze UE	*3*	*10*
Delegatury UE	*82*	*105*
	140	**200**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	*87*	*209*
Organizacje międzynarodowe	*431*	*642*
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	*78*	*96*
Podmioty prawa publicznego	*98*	*116*
Państwa trzecie	*119*	*131*
Organy UE i partnerstwo publiczno-prywatne	*1*	*2*
	814	**1 196**
Ogółem	**954**	**1 396**

2.2.4. Gwarancje otrzymane w związku z zaliczkowaniem

Utrzymuje się gwarancje, które mają na celu zabezpieczenie zaliczkowania oraz które są zwalniane po zapłacie ostatniego roszczenia w ramach projektu.

(mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Gwarancje dotyczące płatności zaliczkowych	*32*	*37*

Kwota 32 mln EUR obejmuje gwarancje mające na celu zabezpieczenie płatności zaliczkowych wypłacanych w ramach zarządzania bezpośredniego, w którym to przypadku beneficjentem gwarancji jest EFR. Większość płatności zaliczkowych wypłaca się jednak w trybie zarządzania pośredniego, w którym beneficjentem gwarancji nie jest EFR, lecz instytucja zamawiająca. Chociaż EFR nie jest beneficjentem, gwarancje te zabezpieczają jego aktywa. W 2023 r. łączna wartość takich gwarancji wyniosła 426 mln EUR.

2.3. WKŁADY DO FUNDUSZU POWIERNICZEGO

Pozycja ta przedstawia kwoty wpłacone jako wkłady do funduszu powierniczego UE dla Afryki i unijnego funduszu powierniczego „Bêkou”. Wkłady nie obejmują kosztów, które zostały poniesione przez fundusze powiernicze i które można przypisać EFR.

Wkłady do funduszu powierniczego podlegają wykonaniu przez EFR przy użyciu metody zarządzania bezpośredniego.

(mln EUR)

	Wkład netto na 31.12.2022	Wkłady wniesione w 2023	Alokacja kosztów netto funduszy powierniczych – 2023	Wkład netto na 31.12.2023
Afryka	*243*	*231*	*(287)*	*186*
Bêkou	*11*	*43*	*(24)*	*30*
Ogółem	**254**	**274**	**(311)**	**216**

Zmniejszenie wkładów z 330 mln EUR w 2022 r. do 274 mln EUR w 2023 r. wynika ze spadku kosztów funduszy powierniczych w związku z zamknięciem obu funduszy powierniczych. Na koniec 2021 r. fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki i fundusz powierniczy „Bêkou" osiągnęły szczyt swojej działalności, ponieważ dotarły do końca okresu zawierania umów. Zamknięcie funduszy powierniczych, które nastąpiło potem, doprowadziło do zmniejszenia liczby otwartych umów, a tym samym do zmniejszenia kosztów.

2.4. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI WYMIANY I NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

Transakcje wymiany to transakcje, które polegają na tym, że jednostka otrzymuje aktywa lub usługi lub że zobowiązania jednostki zostają wygaszone, w zamian za co jednostka przekazuje bezpośrednio drugiej stronie mniej więcej taką samą wartość (przede wszystkim w postaci towarów, usług lub użytkowania aktywów). Transakcje inne niż transakcje wymiany to transakcje, które polegają na tym, że jednostka otrzymuje wartość od innej jednostki, nie przekazując w zamian bezpośrednio mniej więcej takiej samej wartości, albo przekazuje wartość innej jednostce, nie otrzymując w zamian bezpośrednio mniej więcej takiej samej wartości.

2.4.1. Długoterminowe należności z tytułu transakcji wymiany

Na dzień 31.12.2023 r. EFR posiada długoterminowe należności z tytułu transakcji wymiany na kwotę 5 mln EUR obejmujące głównie rozliczenia międzyokresowe czynne wynikające z kilku instrumentów finansowych.

2.4.2. Krótkoterminowe należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4.2.1	*13*	*15*
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.4.2.2	*12*	*12*
Ogółem		**24**	**27**

2.4.2.1. Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Klienci	–	*3*	*44*	*9*	*55*	*56*
Podmioty publiczne	–	*4*	*13*	*2*	*19*	*19*
Państwa trzecie	–	*1*	*4*	*1*	*6*	*7*
Odpis aktualizujący wartość	–	*(7)*	*(55)*	*(6)*	*(68)*	*(67)*
Ogółem	**–**	**1**	**7**	**5**	**13**	**15**

2.4.2.2. Należności z tytułu transakcji wymiany

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Rozliczenia międzyokresowe czynne	*-*	*-*	*-*	*1*	*1*	*1*
Rachunki między EFR	*–*	*(200)*	*426*	*(225)*	*–*	*1*
Inne	*–*	*–*	*4*	*7*	*11*	*10*
Ogółem	**–**	**(200)**	**430**	**(218)**	**12**	**12**

W celu zapewnienia efektywności do 11. EFR przyporządkowano ogólną pulę środków finansowych obejmującą wszystkie EFR. W związku z tym operacje realizowane pomiędzy poszczególnymi EFR są rozliczane na rachunkach między EFR pomiędzy bilansami poszczególnych EFR.

Pozycja „Inne" obejmuje głównie należności z tytułu instrumentów finansowych. Z kwoty 11 mln EUR innych należności kwota 4 mln EUR odnosi się do należności od Globalnego Funduszu Efektywności Energetycznej oraz Energii Odnawialnej (GEEREF), a kwota 7 mln EUR odnosi się do należności od Climate Investor One.

2.5. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY[2]

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są instrumentami finansowymi wycenianymi w zamortyzowanym koszcie, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie lub w krótkim terminie (takie jak rachunki bieżące i rachunki oszczędnościowe) i inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Rachunki specjalne						
Banki centralne	*–*	*–*	*–*	*341*	*341*	*835*
	–	**–**	**–**	**341**	**341**	**835**
Rachunki bieżące						
Banki komercyjne	*–*	*–*	*–*	*193*	*193*	*161*
Środki pieniężne związane z instrumentami finansowymi	*–*	*–*	*–*	*67*	*67*	*31*
	–	**–**	**–**	**260**	**260**	**192**
Ogółem	**–**	**–**	**–**	**601**	**601**	**1 027**

Spadek środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o 426 mln EUR wynika głównie ze zmniejszenia rezerw gotówkowych w bankach centralnych. Spadek ten można przypisać zmniejszeniu kwoty wkładów wniesionych zgodnie z wezwaniem, która zmalała z 2 500 mln EUR w 2022 r. do 1 800 mln EUR w 2023 r. Ponadto państwa członkowskie otrzymały z 9. EFR zwrot w wysokości 43 mln EUR za pierwszą ratę za 2023 r., natomiast Zjednoczone Królestwo wystąpiło o skompensowanie jego wkładów z tytułu drugiej i trzeciej raty za 2023 r. w wysokości 154 mln EUR jego pozostającym do spłaty udziałem w 10. i 11. EFR (zob. informacja dodatkowa **2.9.1**).

Podobnie jak w latach ubiegłych w celu ograniczenia ryzyka kontrahenta na rachunkach prowadzonych w bankach centralnych przechowywano więcej środków pieniężnych niż na rachunkach prowadzonych w bankach komercyjnych (zob. informacja dodatkowa **5.1**).

[2] Zgodnie z art. 53 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju środki finansowe ujęto w bilansie 11. EFR. Charakter różnych rachunków bankowych został opisany w rozdziale 5 – Zarządzanie ryzykiem finansowym.

ZOBOWIĄZANIA

2.6. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

Zobowiązaniem finansowym jest każde zobowiązanie mające postać:

a) zobowiązania umownego: do przekazania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce lub wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na warunkach potencjalnie niekorzystnych; lub

b) umowy, która będzie rozliczona lub może być rozliczona we własnych instrumentach kapitałowych jednostki.

Zobowiązania finansowe przypisuje się do następujących kategorii: „zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt", „inne zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu" lub „zobowiązania z tytułu umów gwarancji finansowej".

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
Trwałe			
Rezerwy finansowe	2.6.1	*3*	*1*
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	2.6.2	*1*	*1*
Inne zobowiązania finansowe	2.6.3	*1*	*2*
Zobowiązania z tytułu współfinansowania	2.6.4	*1*	*3*
Ogółem		**5**	**7**

2.6.1. Rezerwy finansowe

Rezerwy te odpowiadają szacunkowym stratom kredytowym, które zostaną poniesione w związku z pożyczkami udzielonymi w ramach różnych instrumentów finansowych.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Rezerwy finansowe	–	–	–	*3*	*3*	*1*

Kwota 3 mln EUR odpowiada szacunkowej stracie w związku z pożyczkami udzielonymi w ramach następujących instrumentów finansowych: ElectriFI CW i ElectriFI CW II oraz AgriFI dla regionu AKP.

2.6.2. Gwarancje finansowe

Rezerwy te odpowiadają szacunkowym stratom, które zostaną poniesione w związku z gwarancjami udzielonymi w ramach różnych instrumentów finansowych, w przypadku których podmioty, którym powierzono to zadanie, są upoważnione do udzielania gwarancji we własnym imieniu, ale z upoważnienia i na ryzyko EFR. Istnieją ograniczenia dotyczące ryzyka finansowego ponoszonego przez EFR w związku z gwarancjami i tworzone są rezerwy aktywów finansowych na pokrycie przyszłych uruchomień gwarancji.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	–	–	–	*1*	*1*	*1*

Kwota 1 mln EUR odpowiada szacunkowej stracie w związku z gwarancją w wysokości 11 mln EUR udzieloną w ramach instrumentu finansowego Euritz (zob. informacja dodatkowa **3.2.1**)

2.6.3. Inne zobowiązania finansowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę i deficyt	–	–	–	*1*	*1*	*2*

Kwota 1 mln EUR odnosi się głównie do zobowiązań z tytułu instrumentu finansowego aBI Finance.

2.6.4. Zobowiązania z tytułu współfinansowania

Zobowiązania z tytułu współfinansowania odpowiadają środkom otrzymanym przez EFR w związku z umowami o współfinansowanie. EFR ma obowiązek wykorzystać te wkłady w celu świadczenia uzgodnionych usług na rzecz osób trzecich i zwrócić niewykorzystane środki stronom wnoszącym wkład. Okres wykorzystania kwot współfinansowania decyduje o tym, czy kwoty te wykazuje się jako krótkoterminowe czy długoterminowe.

Na koniec roku wszystkie zobowiązania z tytułu współfinansowania poddaje się indywidualnej ocenie – w rezultacie tej oceny wszystkie kwoty, które prawdopodobnie nie zostaną wykorzystane w ciągu kolejnych 12 miesięcy, uznaje się za zobowiązania długoterminowe. Kwoty bieżące wykazano w informacji dodatkowej **2.7.2**.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Długoterminowe zobowiązania z tytułu współfinansowania	–	–	–	*1*	*1*	*3*
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu współfinansowania	–	–	*18*	*23*	*41*	*46*
Ogółem	**–**	**–**	**19**	**24**	**42**	**49**

2.7. ZOBOWIĄZANIA

Zobowiązania są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za towary lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane oraz, w przeciwieństwie do biernego rozliczenia międzyokresowego kosztów, zostały już zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą. Zobowiązania mogą dotyczyć zarówno transakcji wymiany (takich jak zakup towarów i usług), jak i transakcji innych niż transakcje wymiany (np. zestawień poniesionych wydatków od beneficjentów dotacji, płatności zaliczkowych lub innych form finansowania przez UE).

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania krótkoterminowe	2.7.1	–	-	*50*	*210*	*260*	*230*
Zobowiązania różne	2.7.2	–	*0*	*14*	*118*	*132*	*196*
Ogółem		**–**	**0**	**63**	**328**	**391**	**426**

2.7.1. Zobowiązania krótkoterminowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Dostawcy	–	*2*	*7*	*89*	*98*	*63*
Państwa trzecie	–	–	*3*	*29*	*32*	*126*
Podmioty publiczne	–	–	*19*	*110*	*129*	*41*
Inne zobowiązania krótkoterminowe	–	*(2)*	*20*	*(18)*	–	–
Ogółem	**–**	**–**	**50**	**210**	**260**	**230**

Zobowiązania obejmują głównie zestawienia poniesionych wydatków otrzymane przez EFR w związku z dotacjami udzielonymi beneficjentom. Są one rejestrowane w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków i w pełnej wysokości zestawienia poniesionych wydatków. Po sprawdzeniu kwalifikowalności beneficjentom wypłaca się jedynie kwoty kwalifikowalne. Na koniec roku analizuje się nierozliczone zestawienia poniesionych wydatków, a szacunkowe kwoty kwalifikowalne związane z tymi zestawieniami ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Szacunkowe kwoty niekwalifikowalne wykazuje się w pozycji „Inne zobowiązania krótkoterminowe".

Wzrost zobowiązań wobec władz publicznych i dostawców wynika z większej liczby otrzymanych faktur, których przed końcem roku jeszcze nie opłacono. Natomiast zobowiązania wobec państw trzecich zmniejszyły się przede wszystkim dlatego, że w 2023 r. anulowano fakturę na łączną kwotę 60 mln EUR z tytułu wsparcia budżetowego dla Etiopii. Faktura ta była zawieszona od listopada 2020 r. ze względu na sytuację w tym kraju.

2.7.2. Zobowiązania różne

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania z tytułu współfinansowania	2.6.4	–	–	*18*	*23*	*41*	*46*
Odroczone wpłaty na poczet kapitału	2.7.2.1	–	–	–	*88*	*88*	*147*
Inne zobowiązania różne		–	–	*(5)*	*7*	*3*	*2*
Ogółem		**–**	**–**	**14**	**117**	**132**	**196**

2.7.2.1. Odroczone wpłaty na poczet kapitału

Kwota 7,8 mln EUR odroczonych wpłat na poczet kapitału dotyczy zwrotu na rzecz państw członkowskich i Zjednoczonego Królestwa umorzonych lub niewykorzystanych środków z projektów w ramach 9. EFR (zob. informacja dodatkowa **2.9.1**). Państwa członkowskie zgodziły się, aby zwrot został skompensowany wkładami z 11. EFR podczas pierwszego wezwania do wniesienia wkładów w 2024 r.

Pozostała kwota 80 mln EUR odnosi się do pierwszej raty za 2024 r. wpłaconej z góry przez Zjednoczone Królestwo. Z tej kwoty 8 mln EUR odliczono od pozostałego udziału Zjednoczonego Królestwa w niewykorzystanych środkach z 10. i 11. EFR. Zgodnie z art. 152 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo pozostaje stroną EFR do czasu zamknięcia 11. EFR i wszystkich wcześniejszych niezamkniętych

EFR oraz wypełnia w tym względzie te same obowiązki co państwa członkowskie (zob. informacja dodatkowa **2.9.1**).

2.8. BIERNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW

Rozliczenia międzyokresowe są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za towary lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane, ale w przeciwieństwie do zobowiązań nie zostały jeszcze zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą. Obliczenia rozliczeń międzyokresowych dokonuje się na podstawie otwartej kwoty zobowiązań budżetowych na koniec roku. Część oszacowanych biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, która odnosi się do wypłaconych płatności zaliczkowych, została ujęta jako zmniejszenie kwot płatności zaliczkowych.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	*–*	*–*	*129*	*854*	*983*	*1 130*
Inne bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	*–*	*–*	*–*	*1*	*1*	*2*
Ogółem	**–**	**–**	**129**	**855**	**984**	**1 131**

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów obejmują szacunkowe koszty operacyjne w związku z istniejącymi lub zakończonymi umowami bez zatwierdzonych zestawień poniesionych wydatków, przy czym koszty kwalifikowalne poniesione przez beneficjentów oszacowano na podstawie najlepszych informacji dostępnych w chwili sporządzania sprawozdania finansowego. Należy zauważyć, że informacje z prowadzonej na dużą skalę działalności bieżącej, np. dotyczące podpisanych po dniu sprawozdawczym przedłużeń umów, nie są systematycznie uwzględniane, a potencjalnego wpływu na bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów nie można w wiarygodny sposób oszacować. Część oszacowanych biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, która odnosi się do wypłaconych płatności zaliczkowych, została ujęta jako zmniejszenie kwot płatności zaliczkowych (zob. informacja dodatkowa **2.2**).

Spadek biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów o 147 mln EUR wynika ze zmniejszenia liczby umów, w odniesieniu do których należało oszacować i naliczyć koszty. Spadek ten jest zgodny z cyklem działania EFR i liczbą otwartych umów leżącą u podstaw tych rozliczeń.

AKTYWA NETTO

2.9. KAPITAŁ

Państwa członkowskie należące do EFR wnoszą do funduszu wkłady na realizację programów EFR, jak określono w umowie wewnętrznej każdego EFR. Zgodnie z obowiązującą podstawą prawną wezwania do wniesienia kapitału, czyli wnioski o finansowanie na dany rok N, są przyjmowane decyzją Rady w roku N-1, a środki, które mają wpłynąć, są wyraźnie przypisywane do określonych przyszłych okresów.

Wkłady spełniają kryteria wkładów właścicieli (reguła rachunkowości UE nr 1) i dlatego w sprawozdaniu finansowym EFR traktowane są jako kapitał. Kapitał to całkowita kwota wkładów, które mają zostać przekazane przez państwa członkowskie należące do EFR. Ponieważ kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) odlicza się od całkowitego kapitału funduszu (zob. zestawienie zmian w aktywach netto), w bilansie wykazuje się jedynie kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

W związku z tym, że uzgodnione wkłady przypisuje się określonym okresom sprawozdawczym, a roszczenie prawne EFR wobec państw członkowskich EFR powstaje wyłącznie w tych okresach, wszelkie kwoty otrzymane z góry ujmuje się jako odroczone wpłaty na poczet kapitału w pozycji „Zobowiązania", a nie jako kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

2.9.1. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Kapitał	*12 164*	*10 464*	*20 960*	*29 367*	*72 955*
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	*–*	*(15)*	*-*	*(7 840)*	*(7 855)*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2022	**12 164**	**10 450**	**20 960**	**21 527**	**65 100**
Kapitał	*–*	*10 442*	*20 834*	*29 331*	*60 607*
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	*–*	*–*	*-*	*(6 040)*	*(6 040)*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2023	**–**	**10 442**	**20 834**	**23 290**	**54 566**

Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) stanowi kwoty niebędące jeszcze należnością od państw członkowskich. Kapitałem wniesionym (zgodnie z wezwaniem) są wkłady, których dotyczy wezwanie wystosowane przez EFR i które państwa członkowskie przekazują na rachunki zasobów finansowych (zob. poniżej **2.9.2**).

Na mocy decyzji Rady (UE) 2023/2586 wkłady państw członkowskich określone w umowach wewnętrznych dotyczących 8. i 9. EFR zmniejszono odpowiednio o kwotę 7,8 mln EUR ze środków umorzonych w ramach 9. EFR. Zwroty wynikające z tego zmniejszenia zostały zbilansowane poprzez dodatkowe wezwania do wniesienia kapitału w ramach 11. EFR. W rzeczywistości zwrot ten zostanie wykorzystany na pierwszą ratę za 2024 r. (zob. informacja dodatkowa **2.7.2.1**).

Zjednoczone Królestwo pozostaje stroną EFR do czasu zamknięcia wszystkich programów, zgodnie z art. 153 umowy o wystąpieniu, jednak jego udział w niewykorzystanych i umorzonych środkach z ósmego, dziewiątego i 10. EFR nie może zostać ponownie wykorzystany. W 2023 r. Zjednoczone Królestwo wystąpiło o skompensowanie swojej drugiej i trzeciej raty za ten rok jego pozostającym do spłaty udziałem w rezerwie 10. i 11. EFR. Ponadto Zjednoczonemu Królestwu zwrócono kolejne 8 mln EUR za pierwszą ratę za 2024 r. (zob. informacja dodatkowa **2.7.2.1**). W rezultacie kapitał 10. i 11. EFR został zmniejszony odpowiednio o 126 mln EUR i 36 mln EUR.

Zamknięcie 8. EFR nastąpiło faktycznie w 2021 r. wraz z zakończeniem działań operacyjnych i zamknięciem wszystkich decyzji w sprawie finansowania. Mimo to zamknięcie 8. EFR nie zostało w pełni odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym za 2021 r. Skonsolidowane zestawienie zmian w aktywach netto obrazuje zamknięcie 8. EFR jako zdarzenie z 2023 r. W 2023 r. aktywa netto 8. EFR, wynoszące 180 mln EUR, przeniesiono do 9. EFR i w ten sposób zakończono zamknięcie rachunków 8. EFR. Wszelkie pozostałe salda z kapitału wniesionego zgodnie z wezwaniem i kapitałów rezerwowych wykorzystano na pokrycie wyniku ekonomicznego z ubiegłych lat, a pozostałe kwoty przesunięto do 9. EFR zgodnie z przepisami części 3 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 9. EFR.

2.9.2. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) i kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) w podziale na państwa członkowskie i Zjednoczone Królestwo

(mln EUR)

Wkłady w ramach 11. EFR	%	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2022	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) w 2023 r.	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2023
Austria	*2,40*	*188*	*(43)*	*145*
Belgia	*3,25*	*255*	*(58)*	*196*
Bułgaria	*0,22*	*17*	*(4)*	*13*
Chorwacja	*0,23*	*18*	*(4)*	*14*
Cypr	*0,11*	*9*	*(2)*	*7*
Republika Czeska	*0,80*	*63*	*(14)*	*48*
Dania	*1,98*	*155*	*(36)*	*120*
Estonia	*0,09*	*7*	*(2)*	*5*
Finlandia	*1,51*	*118*	*(27)*	*91*
Francja	*17,81*	*1 397*	*(321)*	*1 076*
Niemcy	*20,58*	*1 614*	*(370)*	*1 243*
Grecja	*1,51*	*118*	*(27)*	*91*
Węgry	*0,61*	*48*	*(11)*	*37*
Irlandia	*0,94*	*74*	*(17)*	*57*
Włochy	*12,53*	*982*	*(226)*	*757*
Łotwa	*0,12*	*9*	*(2)*	*7*
Litwa	*0,18*	*14*	*(3)*	*11*
Luksemburg	*0,26*	*20*	*(5)*	*15*
Malta	*0,04*	*3*	*(1)*	*2*
Niderlandy	*4,78*	*375*	*(86)*	*289*
Polska	*2,01*	*157*	*(36)*	*121*
Portugalia	*1,20*	*94*	*(22)*	*72*
Rumunia	*0,72*	*56*	*(13)*	*43*
Słowacja	*0,38*	*29*	*(7)*	*23*
Słowenia	*0,22*	*18*	*(4)*	*14*
Hiszpania	*7,93*	*622*	*(143)*	*479*
Szwecja	*2,94*	*230*	*(53)*	*178*
Zjednoczone Królestwo	*14,68*	*1 151*	*(264)*	*887*
Ogółem	**100,00**	**7 840**	**(1 800)**	**6 040**

Ponieważ do opłacenia kapitału 8., 9. i 10. EFR wezwano w poprzednich latach i kapitał ten został wniesiony w całości, kwota 1 800 mln EUR, do której opłacenia wezwano w 2023 r., odnosi się w całości do 11. EFR. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) zmalał z 2 500 mln EUR w 2022 r. do 1 800 mln EUR w 2023 r.

2.9.3. Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Stan na 31.12.2021	**(2 512)**	**2 018**	**101**	**394**	**–**
Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	*(1)*	*(8)*	*9*	*–*	*–*
Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11.EFR	*–*	*–*	*(148)*	*148*	*–*
Stan na 31.12.2022	**(2 513)**	**2 010**	**(38)**	**541**	**–**

Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 8.EFR	*2 762*	*(2 762)*		*–*	*–*
Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	*427*	*(432)*	*6*	*–*	*–*
Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11.EFR	*(676)*	*676*	*(87)*	*87*	*–*
Stan na 31.12.2023	**–**	**(509)**	**(120)**	**628**	**–**

Pozycja ta obejmuje środki przesunięte między aktywnymi EFR.

Po wejściu w życie umowy z Kotonu wszystkie środki niewykorzystane w ramach wcześniejszych aktywnych EFR po umorzeniu przesuwa się do ostatnio uruchomionego EFR. Środki przesunięte z innych EFR zwiększają środki funduszu docelowego, a zmniejszają środki funduszu pochodzenia. Środki przesunięte do rezerwy na wykonanie 10. i 11. EFR mogą zostać zaangażowane tylko na szczególnych warunkach określonych w umowie wewnętrznej.

Chociaż 8. EFR został oficjalnie zamknięty w 2021 r., zamknięcie to nie znalazło odzwierciedlenia w sprawozdaniu finansowym za 2021 r. W 2023 r. wszelkie kapitały rezerwowe i straty z poprzednich EFR zostały przeniesione do 9. EFR (zob. informacja dodatkowa **2.9.1** powyżej).

3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDANIA Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

PRZYCHODY

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2023	2022
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	3.1	*14*	*18*
Przychody z transakcji wymiany	3.2	*52*	*80*
Ogółem		**65**	**98**

3.1. PRZYCHODY Z TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany odnoszą się do transakcji, w przypadku których jednostka przekazująca zapewnia środki jednostce będącej odbiorcą, która w zamian nie przekazuje bezpośrednio zbliżonej wartości. Pozycja ta obejmuje głównie kwoty otrzymane od Komisji w ciągu roku oraz odzyskane koszty operacyjne.

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2023	2022
Odzyskanie wydatków		–	–	*1*	*4*	*6*	*17*
Przychody w związku ze współfinansowaniem	3.1.1	–	–	–	*8*	*8*	*(4)*
Ogółem		**–**	**–**	**2**	**12**	**14**	**18**

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany można przedstawić następująco w rozbiciu na sposoby zarządzania:

(mln EUR)

	2023	2022
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	–	*1*
Delegatury UE	*5*	*(3)*
	5	**(2)**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Państwa trzecie	*6*	*13*
Podmioty prawa publicznego	–	*(3)*
Organizacje międzynarodowe	*3*	*7*
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	–	*3*
	9	**20**
Ogółem	**14**	**18**

3.1.1. Przychody w związku ze współfinansowaniem

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany pod pewnymi warunkami i jako takie po ich otrzymaniu nie powinny mieć wypływu na sprawozdanie z finansowych wyników działalności. Wkłady zalicza się do zobowiązań (zob. informacje dodatkowe **2.6.4** i **2.7.2**), dopóki nie zostaną spełnione warunki związane z przekazanymi środkami pieniężnymi, tj. dopóki nie zostaną poniesione koszty kwalifikowalne (zob. informacja dodatkowa **3.5**).

Odpowiednią kwotę ujmuje się następnie w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany w związku ze współfinansowaniem. Wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zatem zerowy.

3.2. PRZYCHODY Z TRANSAKCJI WYMIANY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2023	2022
Przychody finansowe	–	–	*(1)*	*10*	*9*	*3*
Pozostałe przychody	–	*2*	*4*	*37*	*43*	*77*
Ogółem	**–**	**2**	**4**	**46**	**52**	**80**

Kwota 9 mln EUR w pozycji „Przychody finansowe" obejmuje przede wszystkim odsetki naliczone od nieuregulowanych nakazów odzyskania środków, odsetki od płatności zaliczkowych oraz dochody z instrumentów finansowych.

Pozostałe przychody odnoszą się głównie do dodatnich różnic kursowych. Odpowiednie ujemne różnice kursowe księguje się w pozycji „Inne koszty" (zob. informacja dodatkowa **3.7**).

KOSZTY

3.3. KOSZTY PONIESIONE PRZEZ INNE PODMIOTY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2023	2022
Koszty pomocy technicznej	–	–	–	*3*	*3*	*1*

Kwota 3 mln EUR obejmuje koszty pomocy technicznej poniesione przez kilka instrumentów finansowych.

3.4. INSTRUMENTY POMOCY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2023	2022
Pomoc programowana	–	–	*33*	*808*	*841*	*1 307*
Wsparcie makroekonomiczne	–	*7*	–	–	*7*	*4*
Polityka sektorowa	–	*(1)*	–	–	*(1)*	–
Projekty w ramach AKP	–	–	*128*	*651*	*779*	*896*
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych	–	*(7)*	*113*	*124*	*230*	*118*
Wsparcie instytucjonalne	–	–	–	*12*	*12*	*6*
Wyrównanie zmniejszonych przychodów z wywozu	–	–	*2*	–	*2*	–
Wkłady do funduszy powierniczych	–	–	–	*311*	*311*	*458*
Ogółem	**–**	**(1)**	**276**	**1 906**	**2 181**	**2 789**

Wydatki operacyjne EFR obejmują różne instrumenty pomocy i przyjmują różne formy w zależności od sposobu wypłacania środków i zarządzania nimi.

W 2023 r. zmniejszenie wydatków operacyjnych o kwotę 608 mln EUR nastąpiło głównie w wyniku spadku kosztów w ramach 11. EFR (z 2 489 mln EUR w 2022 r. do 1 906 mln EUR w 2023 r.). Spadek ten można w dużej mierze wyjaśnić zmniejszeniem kosztów związanych z pomocą programowaną, projektami w ramach AKP oraz wkładami do funduszy powierniczych (zob. informacja dodatkowa **2.3**). Mimo to koszty związane z pomocą w sytuacjach nadzwyczajnych zwiększyły się o 105 mln EUR. Zwiększenie to wynika z decyzji Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie ponownego wykorzystania środków z 10. i 11. EFR na finansowanie działań podejmowanych w związku z kryzysem bezpieczeństwa żywnościowego

i wstrząsem gospodarczym w państwach AKP w następstwie prowadzonej przez Rosję wojny napastniczej przeciwko Ukrainie.

Spadek kosztów związanych z projektami w ramach AKP wynika ze zmniejszenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów w odniesieniu do dwóch projektów realizowanych w ramach AITF. Ze względu na brak regularnej realizacji tych dwóch projektów i wobec braku sprawozdania otwarte płatności zaliczkowe przeklasyfikowano na długoterminowe i nie obliczono wartości biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów w odniesieniu do tych projektów za 2023 r. Na koszty związane z projektami realizowanymi w ramach AKP wpływ miało jednak pokrycie kosztów za poprzedni rok na kwotę 130 mln EUR (zob. informacja dodatkowa **2.2**).

Zmiany kosztów w ramach 9. i 10. EFR są zgodne z cyklem działania EFR i wynikają również ze zmiany liczby otwartych umów. W 2023 r. w ramach wspomnianych EFR zakończono i zamknięto wiele umów, co sprawiło, że w ramach tych EFR poniesiono mniejsze koszty.

Ujemna kwota w ramach 9. EFR związana z programem pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych wynika z pokrycia kosztów za 2022 r. w związku z umową, która została umorzona w 2023 r.

3.5. KOSZTY WSPÓŁFINANSOWANIA

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2023	2022
Współfinansowanie	–	–	–	*8*	*8*	*(4)*

Pozycja ta obejmuje koszty poniesione w związku ze współfinansowanymi projektami w 2023 r. Należy zwrócić uwagę, że poniesione koszty obejmują szacunkowe kwoty związane z zakończeniem księgowań (i w związku z tym odwróceniem zapisów dotyczących szacunkowych kwot odnoszących się do roku poprzedniego).

W 2023 r. koszty współfinansowania wzrosły o 12 mln EUR głównie dlatego, że w 2022 r. były one wyjątkowo niskie. Zmniejszenie kosztów współfinansowania w 2022 r. wynikało z ulepszenia metody przyporządkowywania kosztów do darczyńców w ramach współfinansowania, w której obecnie uwzględnia się odzyskanie kwot nienależnie wypłaconych.

Zgodnie z regułami rachunkowości dotyczącymi współfinansowania poniesione kwoty nie wywarły żadnego wpływu na wynik EFR za rok, ponieważ ujęto je zarówno jako koszty współfinansowania, jak i jako przychody w związku ze współfinansowaniem (zob. również informacja dodatkowa **3.1.1**).

INSTRUMENTY POMOCY I KOSZTY WSPÓŁFINANSOWANIA WEDŁUG RODZAJU ZARZĄDZANIA

(mln EUR)

	2023	2022
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*50*	*70*
Agencje wykonawcze UE	*16*	*6*
Fundusze powiernicze	*290*	*431*
Delegatury UE	*235*	*1 121*
	591	**1 628**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	*(45)*	*39*
Organizacje międzynarodowe	*994*	*(544)*
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	*201*	*325*
Podmioty prawa publicznego	*147*	*99*
Państwa trzecie	*297*	*1 234*
Organy UE z partnerstwem publiczno-prywatnym	*3*	*4*
	1 597	**1 157**
Ogółem	**2 189**	**2 785**

3.6. KOSZTY FINANSOWE

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2023	2022
Straty netto z tytułu utraty wartości pożyczek i należności	–	*(1)*	*1*	*2*	*2*	*2*
Straty na aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	–	–	*1*	*2*	*3*	*2*
Dotacja na opłaty	–	–	–	*1*	*1*	*1*
Straty z tytułu utraty wartości gwarancji finansowych	–	–	–	–	–	*1*
Ogółem	-	**(1)**	**1**	**5**	**7**	**6**

Straty netto z tytułu utraty wartości pożyczek i należności obejmują straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych oraz szacowane koszty związane z nieściągalnymi należnościami wynikającymi z przeterminowanych nakazów odzyskania środków (ponad 2 lata), upadłości i umorzeń.

Koszty finansowe w wysokości 3 mln EUR dotyczące aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt dotyczą głównie różnic kursowych, odsetek i zmian wartości godziwej w odniesieniu do szeregu instrumentów finansowych.

Kwota w wysokości 1 mln EUR w pozycji „Dotacja na opłaty" odnosi się do kosztów poniesionych w ramach instrumentu finansowego Kulima.

3.7. INNE KOSZTY

W pozycji tej ujęto koszty o charakterze administracyjnym, takie jak zewnętrzne usługi nieinformatyczne, koszty leasingu operacyjnego, komunikacja i publikacje, koszty szkoleń itp.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2023	2022
Koszty administracyjne i informatyczne	–	-	*2*	*49*	*51*	*56*
Rezerwa na ryzyko i obciążenia	–	-	–	*2*	*1*	–
Poniesione straty na należnościach z tytułu dostaw i usług	–	–	–	–	–	*4*
Ujemne różnice kursowe	–	*2*	*5*	*55*	*62*	*60*
Straty wynikające z różnic kursowych z tytułu instrumentów finansowych	–	–	–	*1*	*1*	–
Ogółem	**–**	**3**	**7**	**106**	**116**	**119**

Pozycja „Koszty administracyjne i informatyczne" obejmuje kwoty wynikające z wewnętrznej umowy EFR z Komisją na pokrycie wydatków administracyjnych poniesionych przez siedzibę główną i delegatury w związku z zarządzaniem programami EFR.

Wzrost ujemnych różnic kursowych wynika głównie ze zwiększenia niezrealizowanych strat z tytułu przeszacowania stanu sald posiadanych w walutach na koniec roku.

4. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ INNE ISTOTNE POZYCJE

4.1. AKTYWA WARUNKOWE

Aktywa warunkowe to ewentualne aktywa, które powstają na skutek przeszłych zdarzeń, a których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej liczby niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Gwarancje dotyczące płatności zaliczkowych	–	–	*2*	*30*	*32*	*37*
Gwarancje wykonania	–	–	–	–	–	*1*
Ogółem	**–**	**–**	**2**	**30**	**32**	**38**

Gwarancji dotyczących płatności zaliczkowych wymaga się w niektórych przypadkach od beneficjentów innych niż państwa członkowskie przy wypłacie zaliczek.

Gwarancji wykonania wymaga się w celu zapewnienia, aby beneficjenci finansowania w ramach EFR wywiązali się ze swych zobowiązań przewidzianych w umowach zawartych z EFR.

W przypadku umów zarządzanych w ramach zarządzania pośredniego gwarancje należą do instytucji zamawiających innych niż EFR i nie są w związku z tym wykazywane przez EFR.

4.2. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Zobowiązania warunkowe to ewentualne obowiązki, które powstają na skutek przeszłych zdarzeń, a których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej liczby niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki, lub obecne obowiązki wynikające z przeszłych zdarzeń, w przypadku których wypływ środków nie jest prawdopodobny lub nie można wycenić kwoty w wiarygodny sposób.

4.2.1. Udzielone gwarancje

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Udzielone gwarancje	–	–	–	*28*	*28*	*25*

Powyższa tabela przedstawia zakres ekspozycji EFR na ewentualne przyszłe płatności związane z gwarancjami udzielonymi grupie EBI lub innym instytucjom finansowym. Kwoty wykazuje się po potrąceniu rezerw finansowych lub zobowiązań finansowych ujętych dla tych programów.

Kwota 28 mln EUR dotyczy gwarancji w ramach następujących instrumentów finansowych: 11 mln EUR w ramach instrumentu finansowego EURITZ, 10 mln EUR w ramach KULIMA FUND i pozostałe 7 mln EUR w ramach instrumentu na rzecz łańcucha wartości w rolnictwie ZAMBIA.

4.2.2. Zobowiązania warunkowe w związku ze sprawami sądowymi

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Sprawy sądowe w toku	–	–	–	*7*	*7*	*18*

Na koniec 2023 r. toczyły się tylko dwie sprawy dotyczące łącznie kwoty 7 mln EUR. W ciągu roku zamknięto dwie sprawy sądowe łącznie dotyczące kwoty 11 mln EUR.

4.3. INNE ISTOTNE POZYCJE

4.3.1. Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty

Poniższa kwota stanowi budżetowe zobowiązania pozostające do spłaty (RAL)) pomniejszone o powiązane kwoty, które ujęto w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako koszty. Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty (RAL) to kwota zobowiązań, w przypadku których nie dokonano jeszcze płatności lub umorzenia. Jest to normalną konsekwencją istnienia programów wieloletnich.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty	*–*	*16*	*216*	*3 217*	*3 449*	*4 853*

Spadek zobowiązań pozostających do spłaty jest w dużej mierze spowodowany zmniejszeniem się zobowiązań budżetowych pozostających do spłaty, które wyniosły 5 116 mln EUR (w 2022 r.: 6 459 mln EUR). Tendencja ta jest zgodna z cyklem działania EFR i wynika również ze zmiany liczby otwartych umów (zob. informacja dodatkowa **2.2**).

5. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Poniższe pozycje dotyczące zarządzania ryzykiem finansowym EFR odnoszą się do operacji skarbcowych przeprowadzanych przez Komisję w imieniu EFR w celu wykorzystania jego zasobów.

5.1. POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZABEZPIECZAJĄCA

Zasady zarządzania operacjami skarbcowymi zostały określone w rozporządzeniu finansowym mającym zastosowanie do 11. EFR oraz w umowie wewnętrznej.

Na mocy wspomnianego rozporządzenia obowiązują następujące zasady główne:

(a) *Swoje wkłady na EFR państwa członkowskie wpłacają na specjalne rachunki bankowe otwarte w banku centralnym każdego państwa członkowskiego lub wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Wkłady pozostają na tych rachunkach specjalnych do momentu, gdy konieczne jest dokonanie płatności przez EFR.*

(b) Wkłady na EFR są wpłacane przez państwa członkowskie w euro, natomiast płatności EFR są denominowane w euro i w innych walutach,

(c) Nie można przekraczać stanu rachunków bankowych otwartych przez Komisję w imieniu EFR.

Oprócz rachunków specjalnych Komisja otwiera w imieniu EFR inne rachunki w instytucjach finansowych (bankach centralnych i bankach komercyjnych) w celu dokonywania płatności i otrzymywania wpływów innych niż wkłady państw członkowskich do budżetu.

Operacje finansowe i płatnicze są w dużej mierze zautomatyzowane i opierają się na nowoczesnych systemach informatycznych. Aby zagwarantować bezpieczeństwo systemu oraz zapewnić rozdział obowiązków zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego, standardami kontroli wewnętrznej Komisji i zasadami audytu, stosuje się określone procedury.

Zarządzanie operacjami skarbcowymi i płatniczymi regulują pisemne wytyczne i procedury, które mają na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego i finansowego oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu kontroli. Wspomniane wytyczne i procedury odnoszą się do różnych obszarów działań, a ich przestrzeganie jest regularnie sprawdzane.

5.2. RYZYKO WALUTOWE

Ekspozycja EFR na ryzyko walutowe na koniec roku – pozycja netto

(mln EUR)

	31.12.2023				31.12.2022			
	USD	EUR	Inne	Ogółem	USD	EUR	Inne	Ogółem
Aktywa finansowe								
Aktywa finansowe wyceniane	*7*	7	3	*17*	–	6	–	*6*
*Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt**	16	49	8	*73*	14	42	9	*65*
*Należności***	*7*	*4*	–	*11*	*6*	*4*	–	*10*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*6*	*595*	–	*601*	*7*	*1 015*	*5*	*1 027*
	36	**655**	**11**	**704**	**27**	**1 067**	**14**	**1 108**
Zobowiązania finansowe								
Zobowiązania i rezerwy z tytułu gwarancji finansowych	–	*2*	*2*	*4*	–	*3*	–	*3*
	–	**2**	**2**	**4**	**–**	**3**	**–**	**3**
Ogółem	**36**	**657**	**13**	**706**	**27**	**1 069**	**–**	**1 110**

Wszystkie wkłady są deponowane w euro; inne waluty kupuje się jedynie wówczas, gdy są konieczne w celu realizacji płatności. W związku z tym operacje skarbcowe EFR nie są narażone na ryzyko walutowe.

5.3. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

EFR nie zaciąga pożyczek pieniężnych, w związku z czym nie jest narażony na ryzyko stopy procentowej.

Uzyskuje jednak odsetki od kwot zdeponowanych na różnych rachunkach bankowych. Komisja wprowadziła więc w imieniu EFR środki mające na celu zagwarantowanie, że uzyskiwane regularnie odsetki będą odzwierciedlały rynkowe stopy procentowe oraz ich ewentualne wahania.

Wkłady do budżetu EFR są przekazywane przez każde państwo członkowskie na specjalny rachunek otwarty w wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Aby zaradzić ryzyku poniesienia kosztów ujemnych odsetek, które istniało kilka lat temu, wprowadzono procedury zarządzania środkami pieniężnymi w celu zminimalizowania sald na odnośnych rachunkach. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2016/888 koszty ujemnych odsetek na tych rachunkach ponosi dane państwo członkowskie.

Salda jednodniowych depozytów składanych na rachunkach w bankach komercyjnych generują dochody z tytułu odsetek codziennie. Oprocentowanie sald na takich rachunkach opiera się na zmiennych stopach rynkowych, do których zastosowanie ma marża umowna (dodatnia lub ujemna). W przypadku większości rachunków obliczanie odsetek jest powiązane z rynkową referencyjną stopą procentową i jest korygowane o wszelkie wahania tej stopy. W związku z tym nie zachodzi ryzyko, że odsetki od sald EFR mogłyby być naliczane według stopy niższej niż stopy rynkowe.

5.4. RYZYKO KREDYTOWE (RYZYKO KONTRAHENTA)

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe:
W przypadku aktywów finansowych wykazane kwoty są wartościami bilansowymi netto i stanowią ekspozycję EFR na ryzyko kredytowe na koniec okresu sprawozdawczego.

(mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
Aktywa finansowe		
Pożyczki	*16*	*6*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*601*	*1 027*
*Należności z tytułu transakcji wymiany**	*11*	*11*
Udzielone gwarancje		–
Umowy gwarancji finansowej	*14*	*12*
Ogółem na 31.12.2023	**642**	**1 056**

** Z wyłączeniem rozliczeń międzyokresowych czynnych*

Kredytowe instrumenty finansowe: jakość kredytowa

(mln EUR)

	31.12.2023				
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem
Rating kredytowy					
Rating najwyższy i wysoki	–	–	–	–	–
Rating średnio-wysoki	–	–	–	–	–
Rating średnio-niski	–	–	–	–	–
Rating nieinwestycyjny i niewykonania zobowiązania	*18*	*1*	–	–	*19*
Wartość bilansowa brutto	**18**	**1**	**–**	**–**	**19**
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	*2*	*1*	–	–	3
Wartość bilansowa netto	**16**	**–**	**–**	**–**	**16**

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty: jakość kredytowa

	(mln EUR) 31.12.2023	(mln EUR) 31.12.2022
Rating kredytowy		
Rating najwyższy i wysoki	*514*	*724*
Rating średnio-wysoki	*77*	*299*
Rating średnio-niski	*11*	*4*
Rating nieinwestycyjny i niewykonania zobowiązania	–	–
Wartość bilansowa brutto	**601**	**1 027**
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	-	-
Wartość bilansowa netto	**601**	**1 027**

Należności: jakość kredytowa

(mln EUR)

	31.12.2023					
	Nieprzeterminowane	Przeterminowane 0–30 dni	Przeterminowane 31–90 dni	Przeterminowane 91 dni–1 rok	Przeterminowane > 1 rok	Ogółem
Wartość bilansowa brutto	11	–	–	–	–	*11*
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	–	–	–	–	–	–
Wartość bilansowa netto	**11**	**–**	**–**	**–**	**–**	*11*

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt: jakość kredytowa

W 2023 r. aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt ujęte w niniejszym sprawozdaniu finansowym dotyczą inwestycji kapitałowych, które nie są narażone na ryzyko kredytowe (zob. informacja dodatkowa **2.1**).

5.5. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Analiza zobowiązań finansowych stosownie do okresu pozostałego do umownego terminu wymagalności

Zobowiązania finansowe ujęte w tej pozycji wykazuje się według wartości bilansowych zawartych w bilansie.

(mln EUR)

	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	Ogółem
Zobowiązania finansowe na 31.12.2023	*391*	*2*	–	*393*
Zobowiązania finansowe na 31.12.2022	*426*	*5*	–	*431*

Dzięki zasadom budżetowym stosowanym w odniesieniu do EFR stan ogółu środków pieniężnych w okresie budżetowym jest zawsze wystarczający w celu realizacji płatności. Wkład państw członkowskich ogółem jest bowiem równy łącznej kwocie środków na płatności na dany okres budżetowy.

Wkłady państw członkowskich do EFR są jednak wnoszone w trzech ratach rocznie, natomiast płatności charakteryzuje sezonowość.

Aby zagwarantować stan zasobów finansowych zawsze wystarczający na zrealizowanie płatności, których należy dokonać w danym miesiącu, między działem Komisji odpowiedzialnym za zarządzanie zasobami

finansowymi a odnośnymi departamentami odpowiedzialnymi za wydatki ma miejsce regularna wymiana informacji dotyczących sytuacji w zakresie zasobów finansowych.

Ponadto w zakresie operacji finansowych EFR zautomatyzowane narzędzia zarządzania środkami pieniężnymi zapewniają każdego dnia odpowiednią płynność na każdym z rachunków bankowych EFR.

6. UJAWNIENIE INFORMACJI NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH

Podmioty powiązane z EFR to fundusz powierniczy Bêkou, fundusz powierniczy UE dla Afryki i Komisja Europejska. Transakcje między tymi jednostkami stanowią część normalnych operacji EFR i jako takie – zgodnie z regułami rachunkowości UE – nie są objęte szczególnymi obowiązkami informacyjnymi.

Ponieważ Komisja zarządza EFR, nie ma on osobnego kierownictwa. Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej UE najwyższego szczebla, w tym Komisji, wykazano w skonsolidowanym sprawozdaniu rocznym Unii Europejskiej w pozycji 7.2 „Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej najwyższego szczebla”.

7. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego księgowy EFR nie wiedział ani nie został powiadomiony o żadnych istotnych zdarzeniach, które wymagałyby zamieszczenia odrębnych informacji w niniejszej sekcji. Roczne sprawozdanie finansowe i powiązane informacje dodatkowe opracowano, wykorzystując najnowsze dostępne informacje, co znalazło swoje odzwierciedlenie powyżej.

8. UZGODNIENIE WYNIKU EKONOMICZNEGO Z WYNIKIEM BUDŻETU

Wynik ekonomiczny za dany rok oblicza się w oparciu o zasadę rachunkowości memoriałowej. Wynik budżetu oblicza się natomiast zgodnie z metodą kasową. Ponieważ oba wspomniane wyniki bazują na tych samych operacjach leżących u podstaw rozliczeń, ich uzgodnienie stanowi przydatny rodzaj kontroli. W poniższej tabeli przedstawiono to uzgodnienie, z wyróżnieniem istotnych dla uzgodnienia kwot w podziale na pozycje przychodów i wydatków. Informacje dodatkowe do tabeli zawierają bardziej szczegółowe dane na temat charakteru kluczowych pozycji uzgadnianych

(mln EUR)

	2023	2022
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	**(2 249)**	**(2 813)**
Przychody		
Należności niemające wpływu na wynik budżetu	*(11)*	*(5)*
Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobrane	*(2)*	*(3)*
Należności ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku	*12*	*19*
Wynik netto zaliczkowania	*36*	*37*
Naliczone przychody (netto)	*(54)*	*(82)*
Koszty		
Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący	*(55)*	*16*
Koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym	*(349)*	*(408)*
Wynik netto zaliczkowania	*556*	*244*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (netto)	*59*	*607*
WYNIK BUDŻETU ZA ROK	**(2 056)**	**(2 387)**

8.1. POZYCJE UZGADNIANE – PRZYCHODY

Faktyczne przychody budżetowe za dany rok budżetowy odpowiadają przychodom pobranym z tytułu należności ustalonych w ciągu tego roku oraz kwotom otrzymanym z tytułu należności ustalonych w latach ubiegłych.

Należności niemające wpływu na wynik budżetu są ujmowane w wyniku ekonomicznym, ale z perspektywy budżetowej nie mogą one być traktowane jako przychody, gdyż zainkasowana kwota jest przenoszona na kapitał rezerwowy i nie może zostać ponownie przydzielona bez decyzji Rady.

Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze nie pobrane, odlicza się od wyniku ekonomicznego na użytek uzgodnienia, jako że nie są one częścią przychodów budżetowych. Z kolei **należności ustalone w latach ubiegłych i pobrane w roku bieżącym** dolicza się na użytek uzgodnienia do wyniku ekonomicznego.

Linia dotycząca **wyniku netto zaliczkowania** odnosi się do rozliczania płatności zaliczkowych za pomocą kwot odzyskanych od beneficjentów. Te wpływy gotówkowe stanowią przychody budżetowe, ale nie wywierają wpływu na wynik ekonomiczny, dlatego też należy zsumować je do celów uzgodnienia.

Naliczone przychody netto składają się głównie z rozliczeń międzyokresowych dokonanych na potrzeby zamknięcia księgowań na koniec danego roku. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. naliczone przychody za bieżący rok pomniejszone o wpływy z tytułu naliczonych przychodów za poprzedni rok.

8.2. POZYCJE UZGADNIANE – WYDATKI

Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący należy zsumować do celów uzgodnienia, jako że są one częścią wyniku ekonomicznego, ale nie należą do wydatków budżetowych. Natomiast **koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym** muszą zostać odjęte od wyniku ekonomicznego do celów uzgodnienia, ponieważ są one częścią wydatków budżetowych z bieżącego roku, ale albo nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, albo wiążą się ze zmniejszeniem kosztów w przypadku korekt.

Wpływy gotówkowe z tytułu **anulowanych płatności** nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, ale mają wpływ na wynik budżetu.

Wynik netto zaliczkowania obejmuje nowe kwoty zaliczkowania wypłacone w roku bieżącym (ujęte jako wydatki budżetowe tego roku) i rozliczenie płatności zaliczkowych wypłaconych w bieżącym roku lub we wcześniejszych latach przez zatwierdzenie kosztów kwalifikowalnych. Te ostatnie stanowią koszt zgodnie z zasadą rachunkowości memoriałowej, jednak koszt ten nie jest ujmowany na kontach budżetowych, jako że płatność początkowych zaliczek została już uwzględniona jako wydatek budżetowy w momencie jej dokonania.

Na **bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów netto** składają się głównie rozliczenia międzyokresowe dokonane na użytek zamknięcia księgowań na koniec danego roku, tj. koszty kwalifikowalne, które zostały poniesione przez beneficjentów środków EFR i jeszcze nie zostały zgłoszone EFR. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów za bieżący rok pomniejszone o pokryte koszty za poprzedni rok.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE UNIJNYCH FUNDUSZY POWIERNICZYCH SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2023 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE

Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii

Utworzenie

Zgodnie z art. 234 i 235 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE)[3] i art. 35 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju[4] Komisja Europejska może ustanawiać unijne fundusze powiernicze na rzecz działań zewnętrznych („unijne fundusze powiernicze"). Unijne fundusze powiernicze tworzy się na podstawie umowy zawieranej z innymi darczyńcami na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych i pokryzysowych niezbędnych do reagowania na kryzys lub na potrzeby działań tematycznych.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia Komisja Europejska na podstawie decyzji podjętej po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Radą lub po jej zatwierdzeniu przez te organy. Decyzja ta obejmuje umowę ustanawiającą zawieraną z innymi darczyńcami.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia się i wdraża wyłącznie z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

- istnieje wartość dodana interwencji Unii: cele unijnych funduszy powierniczych, w szczególności ze względu na ich skalę lub potencjalne skutki, można osiągnąć lepiej na szczeblu unijnym niż na szczeblu krajowym, a wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych nie wystarczyłoby do osiągnięcia celów polityki Unii;
- unijne fundusze powiernicze zapewniają wyraźną widoczność działań politycznych Unii oraz korzyści w zarządzaniu oraz umożliwiają lepsze kontrolowanie przez Unię ryzyk i wypłacania wkładów Unii i innych darczyńców;
- unijne fundusze powiernicze nie powielają innych istniejących kanałów finansowania lub podobnych instrumentów, nie wnosząc żadnej dodatkowości;
- cele unijnych funduszy powierniczych są spójne z celami unijnych instrumentów lub pozycji w budżecie, z których te fundusze są finansowane.

Istniejące unijne fundusze powiernicze

Dotychczas Komisja utworzyła cztery unijne fundusze powiernicze:

- fundusz powierniczy „Bêkou", którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.;
- fundusz powierniczy UE „Madad", regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.;
- fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki – kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i przesiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.;
- Fundusz Powierniczy UE dla Kolumbii, który wspiera wdrażanie porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Misja

Fundusz powierniczy „Bêkou" został utworzony w celu wspierania stabilizacji i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej. Jego głównym celem, jak określono w umowie założycielskiej, jest „zapewnienie spójnej, ukierunkowanej pomocy na rzecz odporności słabszych grup społecznych oraz wsparcia dla wszystkich aspektów wyjścia z kryzysu i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej, koordynacja działań

[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

[4] Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylającego rozporządzenie (UE) 2015/323.

w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej oraz pomoc krajom sąsiadującym w radzeniu sobie ze skutkami kryzysu".

Główne działania operacyjne

Unijny fundusz powierniczy łączy zasoby pochodzące od różnych darczyńców w celu finansowania programów na podstawie uzgodnionych celów. Od czasu swojego powstania w lipcu 2014 r. w ramach funduszu powierniczego „Bêkou" przyjęto 22 programy i dotarto do ponad 2,5 mln beneficjentów. Wspomniane programy służą udzieleniu Republice Środkowoafrykańskiej i jej mieszkańcom pomocy w następstwie kryzysu z 2013 r. Ściślej rzecz biorąc, celem funduszu powierniczego „Bêkou" jest zapewnienie dostępu do podstawowych usług (głównie zdrowia, wody i infrastruktury sanitarnej), wspieranie ożywienia gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, a także promowanie spójności społecznej i pojednania.

Zarządzanie

Komisja Europejska zarządza funduszem powierniczym EUTF Bêkou oraz pełni również funkcję sekretariatu dwóch organów zarządzających – zarządu i komitetu operacyjnego. Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego „Bêkou" składają się z przedstawicieli darczyńców, Komisji, Parlamentu Europejskiego, przedstawicieli władz Republiki Środkowoafrykańskiej i obserwatorów. Zasady dotyczące składu zarządu i jego przepisy wewnętrzne określone są w umowie ustanawiającej unijny fundusz powierniczy.

Głównym zadaniem zarządu jest ustalanie i weryfikacja ogólnej strategii funduszu powierniczego. Komitet operacyjny jest odpowiedzialny za wybór działań finansowanych przez fundusz i nadzoruje ich realizację. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Źródła finansowania

Fundusz powierniczy „Bêkou" jest finansowany z wkładów darczyńców.

Roczne sprawozdanie finansowe

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ramy prawne i terminy sporządzania rocznego sprawozdania finansowego określa „Umowa ustanawiająca fundusz powierniczy Unii na rzecz Republiki Środkowoafrykańskiej, unijny fundusz powierniczy »Bêkou«, oraz jej regulamin wewnętrzny" („umowa założycielska"). Zgodnie z tą umową założycielską sprawozdanie finansowe sporządza księgowy Komisji zgodnie z przyjętymi przez regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) opartymi na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Księgowy

Księgowy Komisji pełni funkcję księgowego unijnych funduszy powierniczych. Księgowy odpowiada za ustanowienie praktyk księgowych oraz planu kont wspólnych dla wszystkich unijnych funduszy powierniczych. Audytor wewnętrzny Komisji, OLAF oraz Trybunał Obrachunkowy wykonują w odniesieniu do unijnego funduszu powierniczego te same uprawnienia co w odniesieniu do innych działań realizowanych przez Komisję. Każdego roku unijne fundusze powiernicze poddawane są również niezależnemu audytowi zewnętrznemu.

Struktura rocznego sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia i składa się ze sprawozdania finansowego oraz sprawozdań z wykonania budżetu. Podczas gdy sprawozdanie finansowe i informacje dodatkowe sporządza się zgodnie z rachunkowością memoriałową, sprawozdania z wykonania budżetu opierają się głównie na przepływach pieniężnych.

Proces od wstępnego sprawozdania finansowego do udzielenia absolutorium

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego. Księgowy sporządza wstępne roczne sprawozdanie finansowe, które przekazuje do dnia 15 lutego następnego roku komitetowi operacyjnemu, który z kolei przekazuje je firmie audytorskiej wybranej

przez jednostkę w drodze procedury przetargowej. Po przeprowadzeniu audytu księgowy przygotowuje ostateczne roczne sprawozdanie finansowe i przedkłada je komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia (art. 8.3.4 lit. c)).

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego „Bêkou" jest uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Najważniejsze wydarzenia operacyjne

Osiągnięcia w danym roku

W lipcu 2014 r. UE uruchomiła swój pierwszy w historii fundusz powierniczy (EUTF), nazwany „Bêkou" (co oznacza „nadzieję" w języku Sango), aby udzielić Republice Środkowoafrykańskiej i jej ludności pomocy w następstwie kryzysu z 2013 r. Celem funduszu powierniczego „Bêkou" jest zapewnienie dostępu do podstawowych usług (głównie służby zdrowia, wody i infrastruktury sanitarnej), wspieranie rozwoju obszarów wiejskich i ożywienia gospodarczego, a także promowanie pojednania. Od czasu swojego powstania fundusz powierniczy „Bêkou" sfinansował 22 programy i objął nimi ponad połowę populacji kraju.

W 2023 r. sytuacja w zakresie bezpieczeństwa w Republice Środkowoafrykańskiej charakteryzowała się wzrostem liczby incydentów związanych ze starciami między środkowoafrykańskimi siłami zbrojnymi (FACA) a Koalicją Patriotów na rzecz Republiki Środkowoafrykańskiej (CPC), ale liczba ofiar śmiertelnych związanych z przemocą zbrojną maleje. Ponadto w przypadku większości walk toczących się w peryferyjnych regionach kraju widoczne jest znaczne ograniczenie przemocy wobec ludności cywilnej.

Pod względem politycznym w sierpniu przyjęto nową konstytucję i poczyniono postępy w walce z bezkarnością, wspieranej przez prezydenta TOUADERĘ. Np. aresztowany i skazany za zbrodnie wojenne przez specjalny trybunał karny został Abdoulaye HISSENE, przywódca wojskowy i polityk z Republiki Środkowoafrykańskiej.

W 2023 r. destabilizacja krajów sąsiadujących spowodowała wzrost napięć w dziedzinie polityki i bezpieczeństwa w Republice Środkowoafrykańskiej. Konflikt w Sudanie doprowadził do masowego napływu osób przesiedlonych do prefektury VAKAGA. Ponadto utworzenie dwóch nowych czadyjskich ugrupowań zbrojnych na dalekiej północy Republiki Środkowoafrykańskiej zwiększa napięcia między tymi dwoma krajami i powoduje przesiedlenia ludności.

W tej utrzymującej się niestabilnej sytuacji w sierpniu 2023 r. pomocy humanitarnej potrzebowało 3,4 mln osób, tj. 56 % ludności Afryki Środkowej. Ten stan rzeczy, choć niepokojący, jest stabilny w porównaniu z 2022 r. Sektory, w których w 2023 r. notowano największą liczbę osób potrzebujących, to: woda, urządzenia sanitarne i higiena (WASH), bezpieczeństwo żywności, zdrowie i ochrona. W miarę odsuwania się konfliktów od głównych obszarów miejskich w Republice Środkowoafrykańskiej liczba osób wewnętrznie przesiedlonych w tym kraju maleje trzeci rok z rzędu. Dzięki temu osiągnęła najniższy poziom od 2016 r. – na dzień 31 sierpnia 2023 r. liczba osób przesiedlonych wynosiła 489 000 (spadek o 515 700 w porównaniu z 2022 r.).

Najważniejsze osiągnięcia w konkretnych obszarach docelowych

Przedstawione poniżej najważniejsze osiągnięcia w 2023 r. odzwierciedlają główne cele szczegółowe/obszary interwencji funduszu powierniczego.

W obszarze dostępu do usług fundusz powierniczy „Bêkou" kontynuował udzielanie wsparcia na rzecz sektorów zdrowia i WASH.

W 2023 r. z lepszego dostępu do wody, urządzeń sanitarnych i higieny skorzystało dodatkowych 44 566 osób (WASH – wskaźnik 1.1), co oznacza, że od początku funkcjonowania funduszu łączna liczba beneficjentów wyniosła 1 068 695.

W 2023 r. przeprowadzono 55 289 konsultacji medycznych i interwencji w dziedzinie zdrowia (wskaźnik 1.2), co stanowi znaczny spadek w porównaniu z poprzednimi latami ze względu na zamknięcie pod koniec 2022 r. projektów związanych z trzecim komponentem programu opieki zdrowotnej. Konsultacje medyczne stanowiły 63 % przeprowadzonych interwencji w dziedzinie zdrowia, a wsparcie psychospołeczne – 24 %. Należy zauważyć, że liczba konsultacji i interwencji w zakresie zdrowia matki i dziecka oraz szczepień radykalnie zmalała w 2023 r., chociaż od rozpoczęcia projektów dotyczących opieki zdrowotnej z roku na rok utrzymywała się na stałym poziomie.

W obszarze spójności społecznej większość działań zrealizowanych przy wsparciu funduszu powierniczego „Bêkou" miała na celu wzmocnienie pozycji kobiet i zwalczanie przemocy ze względu na płeć, a także wzmocnienie sektora mediów w kraju. W 2023 r. działania na rzecz upodmiotowienia społeczno-ekonomicznego objęły 32 529 dziewcząt lub kobiet w 13 z 20 prefektur kraju (wskaźnik 2.1), przy czym ponad połowa beneficjentek (58 %) otrzymała wsparcie ekonomiczne, 30 % otrzymało wsparcie społeczno-ekonomiczne, a 12 % – wsparcie społeczne. Fundusz powierniczy „Bêkou" zapewnił

wsparcie 4 092 osobom, które doświadczyły przemocy ze względu na płeć, (wskaźnik 2.2) w tym wsparcie psychospołeczne, opiekę medyczną, pomoc prawną, zestawy zawierające artykuły pierwszej potrzeby itp.

Na szczeblu krajowym pomoc techniczna dla Ministerstwa Ochrony Kobiet, Rodziny i Dziecka (MPFFPE) oraz odpowiednich ministerstw sektorowych przyczynia się do sformalizowania, wzmocnienia i harmonizacji działań na rzecz podnoszenia świadomości w zakresie przemocy ze względu na płeć.

W obszarze wspierania odbudowy sektorów gospodarczych i produkcyjnych fundusz powierniczy „Bêkou" wspierał zarówno rolnictwo produkcyjne, jak i rolnictwo na własne potrzeby, zapewniając pomoc grupom rolniczym i małym gospodarstwom rolnym, wspierając tworzenie miejsc pracy (zarówno praca o charakterze intensywnym, jak i szkolenia zawodowe oraz rozwój działalności zarobkowej) i ułatwiając dostęp do usług finansowych małym przedsiębiorstwom i osobom fizycznym. W 2023 r. 28 093 osoby otrzymały wsparcie na podjęcie działalności zarobkowej (wskaźnik 3.4), co stanowi 30 % całkowitego wskaźnika od początku funkcjonowania funduszu. Ponadto w 2023 r. w ramach projektów RELSUDE ACTED i PAPEUR Rural 5 551 drobnych producentów rolnych objęto wsparciem na rzecz zwiększenia produkcji w sposób zrównoważony (wskaźnik 3.3). W ramach projektu PAPEUR Rural w dalszym ciągu wspierano 35 spółdzielni utworzonych w poprzednich latach i w tym kontekście zapewniono pomoc różnego rodzaju dodatkowym 5 498 spółdzielcom. W ciągu roku ze szkoleń zawodowych skorzystało 3 469 osób (wskaźnik 3.6), co stanowiło wzrost o 40 % w porównaniu z rokiem poprzednim. Stopniowe zakończenie remontu ośrodków szkoleniowych i ośrodków szkolenia instruktorów w ramach projektu DEVRUR II umożliwiło przyspieszenie działań szkoleniowych dla beneficjentów w 2023 r.

Budżet i wykonanie budżetu

Do końca 2023 r. wkład do funduszu powierniczego „Bêkou" wyniósł ponad 310 mln EUR. Na dzień 31 grudnia 2021 r. fundusz powierniczy sfinalizował zobowiązanie i zawieranie umów w ramach wszystkich otrzymanych wkładów, z wyjątkiem środków zarezerwowanych na monitoring, ocenę, audyt i komunikację, w przypadku których umowy mogą być jeszcze zawierane po tej dacie.

W 2023 r. zawarto pięć nowych umów na łączną kwotę 128 303 EUR. Umowy te dotyczyły działań w zakresie audytu i komunikacji.

W 2023 r. wypłacono ponad 19 mln EUR; łączne wypłaty od czasu utworzenia funduszu powierniczego „Bêkou" osiągnęły kwotę ponad 283 mln EUR.

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- płatności zaliczkowe: zmniejszyły się o 7 420 tys. EUR w wyniku zamknięcia funduszu powierniczego i wynikającego z tego zmniejszenia się liczby nowych umów: w 2023 r. podpisano jedynie 4 umowy dotyczące działań związanych z audytem, oceną i komunikacją na kwotę 111 tys. EUR;

- zobowiązania finansowe: wzrosły o 18 449 tys. EUR, głównie ze względu na fakt, że zainkasowane wkłady darczyńców były wyższe niż koszty netto przypisane darczyńcom;

- koszty operacyjne: wzrosły o 4 027 tys. EUR w wyniku zwiększenia się szacowanych wydatków na trzy programy: pomocy na odbudowę i rehabilitację, podstawowej opieki zdrowotnej i rozwoju obszarów miejskich.

BILANS

(w tys. EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
AKTYWA TRWAŁE		
Płatności zaliczkowe	*–*	*336*
	–	**336**
AKTYWA OBROTOWE		
Płatności zaliczkowe	*3 745*	*10 829*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*3 462*	*3 595*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*28 420*	*4 316*
	35 627	**18 740**
AKTYWA OGÓŁEM	**35 627**	**19 076**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	*(31 001)*	*(12 552)*
	(31 001)	**(12 552)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	*–*	*(4 563)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	*(4 626)*	*(1 961)*
	(4 626)	**(6 524)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	**(35 627)**	**(19 076)**
AKTYWA NETTO	**–**	**–**

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

(w tys. EUR)

	2023	2022
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Przychody z darowizn	*24 550*	*21 504*
Odzyskanie wydatków	*717*	*42*
	25 268	**21 546**
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	*636*	*40*
	636	**40**
Przychody ogółem	**25 904**	**21 586**
KOSZTY		
Koszty operacyjne	*(24 278)*	*(20 251)*
Koszty finansowe	*–*	*(12)*
Inne koszty	*(1 626)*	*(1 323)*
Koszty ogółem	**(25 904)**	**(21 586)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	**–**	**–**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w tys. EUR)

	2023	2022
Wynik ekonomiczny za rok	*–*	*–*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	*7 420*	*811*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*132*	*851*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	*18 450*	*9 385*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	*(4 563)*	*1 716*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	*2 665*	*(12 240)*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	**24 104**	**524**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	*24 104*	*524*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	*4 316*	*3 792*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	*28 420*	*4 316*

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI ZA 2023 R.

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI

Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii

Utworzenie

Zgodnie z art. 234 i 235 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE)[5] i art. 35 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju[6] Komisja Europejska może ustanawiać unijne fundusze powiernicze na rzecz działań zewnętrznych („unijne fundusze powiernicze"). Unijne fundusze powiernicze tworzy się na podstawie umowy zawieranej z innymi darczyńcami na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych i pokryzysowych niezbędnych do reagowania na kryzys lub na potrzeby działań tematycznych.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia Komisja Europejska na podstawie decyzji podjętej po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Radą lub po jej zatwierdzeniu przez te organy. Decyzja ta obejmuje umowę ustanawiającą zawieraną z innymi darczyńcami.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia się i wdraża wyłącznie z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

- istnieje wartość dodana interwencji Unii: cele unijnych funduszy powierniczych, w szczególności ze względu na ich skalę lub potencjalne skutki, można osiągnąć lepiej na szczeblu unijnym niż na szczeblu krajowym, a wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych nie wystarczyłoby do osiągnięcia celów polityki Unii;
- unijne fundusze powiernicze zapewniają wyraźną widoczność działań politycznych Unii oraz korzyści w zarządzaniu oraz umożliwiają lepsze kontrolowanie przez Unię ryzyk i wypłacania wkładów Unii i innych darczyńców;
- unijne fundusze powiernicze nie powielają innych istniejących kanałów finansowania lub podobnych instrumentów, nie wnosząc żadnej dodatkowości;
- cele unijnych funduszy powierniczych są spójne z celami unijnych instrumentów lub pozycji w budżecie, z których te fundusze są finansowane.

Istniejące unijne fundusze powiernicze

Dotychczas Komisja utworzyła cztery unijne fundusze powiernicze:

- fundusz powierniczy „Bêkou", którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.;
- fundusz powierniczy UE „Madad", regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.;
- fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki – kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i przesiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.;
- Fundusz Powierniczy UE dla Kolumbii, który wspiera wdrażanie porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Misja

Głównym celem tego funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki jest wspieranie wszelkich aspektów stabilności i przyczynianie się do lepszego zarządzania migracją, a także eliminowania przyczyn destabilizacji, przymusowych wysiedleń i migracji nieuregulowanej, m.in. przez wspieranie odporności,

[5] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

[6] Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylającego rozporządzenie (UE) 2015/323.

możliwości gospodarczych, równości szans, bezpieczeństwa i rozwoju oraz zwalczanie naruszeń praw człowieka.

Główne działania operacyjne

Unijny fundusz powierniczy łączy zasoby pochodzące od różnych darczyńców w celu finansowania działań na podstawie uzgodnionych celów. Fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki działa w trzech głównych obszarach geograficznych, tj. w regionie Sahelu i regionie Jeziora Czad, Rogu Afryki i Afryce Północnej. Beneficjentami projektów realizowanych w ramach funduszu mogą być w indywidualnych przypadkach również kraje sąsiadujące z kwalifikującymi się krajami. Fundusz powierniczy został ustanowiony na określony czas, aby można było podejmować krótko- i średnioterminowe działania w odpowiedzi na wyzwania w tych regionach.

Zarządzanie

Komisja Europejska zarządza funduszem powierniczym UE na rzecz Afryki oraz pełni również funkcję sekretariatu dwóch organów zarządzających – zarządu i komitetu operacyjnego. Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki składają się z przedstawicieli darczyńców oraz Komisji, jak również z przedstawicieli państw członkowskich UE niewnoszących wkładu, władz kwalifikujących się państw oraz organizacji regionalnych w charakterze obserwatorów. Zasady dotyczące składu zarządu i jego przepisy wewnętrzne określone są w umowie ustanawiającej unijny fundusz powierniczy.

Głównym zadaniem zarządu jest ustalanie i weryfikacja ogólnej strategii funduszu powierniczego. Komitet operacyjny jest odpowiedzialny za wybór działań finansowanych przez fundusz i nadzoruje ich realizację. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Źródła finansowania

Fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki jest finansowany z wkładów darczyńców.

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ramy prawne i terminy sporządzania rocznego sprawozdania finansowego określono w umowie ustanawiającej kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i przesiedleń w Afryce oraz jego wewnętrzne zasady („umowa założycielska”). Zgodnie z tą umową założycielską sprawozdanie finansowe sporządza księgowy Komisji zgodnie z przyjętymi przez regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) opartymi na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Księgowy

Na podstawie umowy założycielskiej księgowy Komisji pełni funkcję księgowego funduszu powierniczego.

Struktura rocznego sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia i składa się ze sprawozdania finansowego oraz sprawozdań z wykonania budżetu. Podczas gdy sprawozdanie finansowe i informacje dodatkowe sporządza się zgodnie z rachunkowością memoriałową, sprawozdania z wykonania budżetu opierają się głównie na przepływach pieniężnych.

Proces od wstępnego sprawozdania finansowego do udzielenia absolutorium

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego. Księgowy sporządza wstępne roczne sprawozdanie finansowe, które przekazuje do dnia 15 lutego następnego roku komitetowi operacyjnemu, który z kolei przekazuje je firmie audytorskiej wybranej przez jednostkę w drodze procedury przetargowej. Po przeprowadzeniu audytu księgowy przygotowuje ostateczne roczne sprawozdanie finansowe i przedkłada je komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia.

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki jest uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Najważniejsze wydarzenia operacyjne

Osiągnięcia w danym roku

Z uwagi na koniec okresu zawierania umów, który nastąpił 31 grudnia 2021 r., począwszy od stycznia 2022 r. fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki nie sfinansował żadnych nowych zobowiązań finansowych ani dopłat uzupełniających budżet. Jedynymi zobowiązaniami finansowymi, na które można zawierać umowy, są zobowiązania finansowe dotyczące działań administracyjnych, takich jak audyty, oceny, działania związane z monitorowaniem i komunikacją. Programy w ramach funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki będą realizowane nadal do końca 2025 r.

W 2023 r. wykazano również, że fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki jest szybkim i skutecznym narzędziem wdrażania, ułatwiającym dialog merytoryczny z afrykańskimi krajami partnerskimi, w ramach którego stosuje się innowacyjne podejścia i który przynosi wymierne rezultaty w trzech regionach (Sahel i Jezioro Czad, Róg Afryki oraz Afryka Północna).

W regionie Rogu Afryki w 2023 r. nadal widoczne były konsekwencje zmiany klimatu. Dotkliwe powodzie w Somalii, Kenii, Etiopii i Sudanie Południowym zabiły dziesiątki osób i spowodowały przesiedlenia ponad 2 mln osób, a w całym regionie zaostrzył się kryzys w związku z brakiem bezpieczeństwa żywnościowego. Wyzwania gospodarcze, społeczne i związane z bezpieczeństwem są poważne i nie zanikają, a konflikt zbrojny w Sudanie w kwietniu 2023 r. wpłynął na cały region. W rezultacie Sudan jest obecnie, według UNHCR, krajem o największej liczbie osób przesiedlonych i borykającym się największym na świecie kryzysem związanym z przesiedleniami dzieci. Niemniej jednak wydaje się, że można ostrożnie mówić o poprawie bezpieczeństwa w Somalii, natomiast Kenia i Dżibuti, mimo bieżących wyzwań, nadal podążają drogą do stabilności.

W tej trudnej sytuacji fundusz powierniczy UE odnotował w pierwszym półroczu 2023 r. najwyższy półroczny wynik w zakresie pomocy żywnościowej od początku swojego działania w Rogu Afryki. W ciągu tych pierwszych sześciu miesięcy z pomocy żywnościowej zapewnionej przez fundusz powierniczy UE skorzystało 433 728 osób, tj. 15 % wszystkich dotychczasowych beneficjentów (2 833 594 osób). Ten wynik osiągnięto w szczególności dzięki dystrybucji proszku wielomikroelementowego dla dzieci poniżej piątego roku życia oraz dzięki dożywianiu w szkołach w Sudanie.

W omawianym okresie sześciu miesięcy fundusz powierniczy UE odnotował również najwyższe wyniki półroczne pod względem liczby objętych pomocą lub ochroną migrantów, uchodźców, osób powracających i osób wewnętrznie przesiedlonych (głównie w odniesieniu do Sudanu) – było to 103 436 ze 198 826 osób, którym dotychczas udzielono wsparcia.

W ramach funduszu powierniczego UE wspierano również wysiłki na rzecz stabilizacji i zapewnienia pokoju w regionie, a działania na rzecz budowania zdolności w zakresie umiejętności związanych z pokojem, bezpieczeństwem i zarządzaniem objęły łącznie 65 369 pracowników podmiotów państwowych i niepaństwowych, w tym 2 392 nowych beneficjentów w pierwszej połowie 2023 r. W tym roku wyniki w większości dotyczą regionu Gambela w Etiopii i Sudanu Południowego.

W 2023 r. region Sahelu i jeziora Czad borykał się z licznymi wyzwaniami gospodarczymi i humanitarnymi, takimi jak inflacja, spowolniony wzrost gospodarczy, wysokie zadłużenie, kryzys żywnościowy, przesiedlenia, migracja, kryzys bezpieczeństwa i przemoc.

Inwestowanie w kapitał ludzki stanowiło podstawowe podejście funduszu powierniczego UE w zakresie wspierania tworzenia miejsc pracy w regionie. W pierwszej połowie 2023 r. w ramach programów finansowanych z funduszu powierniczego UE utworzono lub objęto wsparciem 11 087 miejsc pracy, z czego większość w Nigrze, Gwinei i Senegalu. Kształcenie i szkolenie techniczne i zawodowe (TVET) oraz rozwój umiejętności mają kluczowe znaczenie dla poprawy wydajności pracy, a działania w tym zakresie objęły 23 266 osób.

W pierwszym półroczu 2023 r. działania finansowane z funduszu powierniczego UE zorientowane były również na podnoszenie świadomości ryzyka związanego z nielegalną migracją, docierając do 2 943 412 osób. W ramach funduszu powierniczego UE udzielono wsparcia obejmującego 420 dobrowolnych powrotów i reintegrację 509 powracających migrantów. Od momentu uruchomienia funduszu powierniczego UE z pomocy w dobrowolnym powrocie skorzystało 73 215 powracających migrantów, zaś 91 642 skorzystało z pomocy na rzecz reintegracji w regionie Sahelu i jeziora Czad.

W bardzo napiętej sytuacji, przy zaostrzającym się kryzysie bezpieczeństwa w regionie, w pierwszej połowie 2023 r. w ramach programów finansowanych z funduszu powierniczego UE w regionie Sahelu

i jeziora Czad 11 520 osób wzięło udział w szkoleniach w zakresie zarządzania, zapobiegania konfliktom i praw człowieka. Ważnym osiągnięciem tego półrocza było przeszkolenie w Mali 8 823 osób w celu wsparcia procesu referendalnego, który doprowadził w czerwcu do przyjęcia nowej konstytucji. Ponadto w działaniach na rzecz zapobiegania konfliktom i ochrony praw człowieka uczestniczyło 1 397 417 osób. Poza tym w ramach programów finansowanych z funduszu powierniczego UE instytucjom cywilnym i siłom bezpieczeństwa dostarczono 10 034 urządzeń, aby wzmocnić zarządzanie i bezpieczeństwo.

W 2023 r. nadal odczuwalne były skutki prowadzonej przez Rosję wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, a oprócz tego odnotowano kilka nieprzewidzianych kryzysów, które dotknęły kraje Afryki Północnej i ich sąsiadów, w tym Sudan, Niger oraz, w ostatnim okresie, terytoria palestyńskie, co doprowadziło do dalszego pogorszenia sytuacji politycznej i koniunktury gospodarczej w regionie, a także do dalszych napięć i ruchów migracyjnych. W porównaniu z 2022 r. liczba przypadków nielegalnego przekroczenia granicy szlakiem środkowośródziemnomorskim, z Tunezji i Libii do Włoch i na Maltę, wzrosła w 2023 r. o 50 %, a przybyło nim łącznie 157 951 osób. W 2023 r. głównym państwem, z którego wyruszali migranci do Włoch (i UE), była nadal Tunezja, a na kolejnym miejscu uplasowała się Libia. W 2023 r. wśród osób przybywających do Włoch dominowali obywatele Gwinei i Tunezji – z każdego z tych krajów przybyło ponad 17 000 osób – zaś na dalszych miejscach znaleźli się obywatele Wybrzeża Kości Słoniowej i Bangladeszu. W porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku znacznie wzrosła także presja na szlaki zachodniośródziemnomorskie i atlantyckie, którymi przybyło łącznie 56 039 osób (+95 % w porównaniu z 2022 r.).

Budżet i wykonanie budżetu

W 2023 r. w żadnym z trzech regionów objętych funduszem powierniczym UE na rzecz Afryki nie realizowano nowych programów ani nie dokonywano dopłat uzupełniających budżet z uwagi na koniec okresu zawierania umów, który nastąpił w dniu 31 grudnia 2021 r. Łączna kwota przeznaczona na wydatki operacyjne i administracyjne od początku istnienia funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki wynosi 5 053,27 mln EUR. Kwota zatwierdzonych programów operacyjnych od początku istnienia funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki opiewa na 1 810 mln EUR dla regionu Rogu Afryki, 2 217,8 mln EUR dla regionu Sahelu i jeziora Czad oraz 907,3 mln EUR dla regionu Afryki Północnej.

W 2023 r. zawarto 28 nowych umów na łączną kwotę 5,08 mln EUR. Umowy te dotyczyły wyłącznie działań administracyjnych (audyt, ocena, komunikacja, monitorowanie), ponieważ od dnia 31 grudnia 2021 r. nie można już finansować programów ani działań operacyjnych.

Płatności w 2023 r. osiągnęły poziom 332,4 mln EUR i były o 110 mln EUR niższe niż w 2022 r. (442 mln EUR). W 2023 r. płatności są niższe ze względu na zakończenie okresu realizacji kilku projektów;

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- **płatności zaliczkowe**: zmniejszyły się o 122 362 tys. EUR w wyniku zamknięcia funduszu powierniczego i wynikającego z tego zmniejszenia się liczby nowych umów. W 2023 r. podpisano jedynie 28 umów dotyczących działań administracyjnych: audytu, oceny, komunikacji i monitorowania na kwotę 5,08 mln EUR;

- **zobowiązania finansowe**: zmniejszyły się o 70 236 tys. EUR, głównie ze względu na fakt, że wkłady zainkasowane w ciągu roku były mniejsze niż koszty netto przypisane darczyńcom;

- **koszty operacyjne**: zmniejszyły się o 203 251 tys. EUR w wyniku zamknięcia funduszu powierniczego, które doprowadziło zmniejszenia się liczby otwartych umów i, w rezultacie, do spadku kosztów.

BILANS

(w tys. EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
AKTYWA TRWAŁE		
Aktywa finansowe	*3 949*	*1 943*
Płatności zaliczkowe	*18 254*	*14 927*
	22 204	**16 870**
AKTYWA OBROTOWE		
Płatności zaliczkowe	*178 366*	*304 055*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*22 396*	*35 914*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*177 553*	*157 587*
	378 315	**497 556**
AKTYWA OGÓŁEM	**400 519**	**514 426**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	*(264 555)*	*(334 791)*
	(264 555)	**(334 791)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	*(14 261)*	*(30 975)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	*(121 704)*	*(148 660)*
	(135 965)	**(179 635)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	**(400 519)**	**(514 426)**
AKTYWA NETTO	**–**	**–**

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

(w tys. EUR)

	2023	2022
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Przychody z darowizn	*408 274*	*605 739*
Odzyskanie wydatków	*179*	*754*
	408 453	**606 493**
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	*4 865*	*251*
Pozostałe przychody z tytułu transakcji wymiany	*13 446*	*18 902*
	18 311	**19 152**
Przychody ogółem	**426 764**	**625 645**
KOSZTY		
Koszty operacyjne	*(387 294)*	*(590 545)*
Koszty finansowe	*(434)*	*(643)*
Inne koszty	*(39 036)*	*(34 457)*
Koszty ogółem	**(426 764)**	**(625 645)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	**–**	**–**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w tys. EUR)

	2023	2022
Wynik ekonomiczny za rok	–	–
Działalność operacyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	*122 362*	*173 980*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*13 517*	*9 425*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	*(70 236)*	*(190 739)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	*(16 715)*	*(22 168)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	*(26 956)*	*9 272*
Działalność inwestycyjna		
Zwiększenie/zmniejszenie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	*(2 007)*	*(1 943)*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	**19 966**	**(22 172)**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	*19 966*	*(22 172)*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	*157 587*	*179 759*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	*177 553*	*157 587*

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i UNIJNYCH FUNDUSZY POWIERNICZYCH

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

SKONSOLIDOWANY BILANS

(mln EUR)

	31.12.2023	31.12.2022
AKTYWA TRWAŁE		
Aktywa finansowe	*91*	*69*
Płatności zaliczkowe	*592*	*503*
Należności z tytułu transakcji wymiany	*5*	*7*
	689	**580**
AKTYWA OBROTOWE		
Aktywa finansowe	*3*	*3*
Płatności zaliczkowe	*1 137*	*1 711*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*50*	*66*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*807*	*1 189*
	1 997	**2 970**
AKTYWA OGÓŁEM	**2 686**	**3 550**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	*(85)*	*(101)*
	(85)	**(101)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	*(406)*	*(462)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	*(1 110)*	*(1 282)*
	(1 516)	**(1 744)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	**(1 600)**	**(1 845)**
AKTYWA NETTO	**1 086**	**1 705**
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE		
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	*54 566*	*65 100*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	*2 252*	*2 252*
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat	*(53 484)*	*(62 834)*
Wynik ekonomiczny za rok	*(2 249)*	*(2 813)*
AKTYWA NETTO	**1 086**	**1 705**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

(mln EUR)

	2023	2022
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Odzyskiwanie środków	*15*	*19*
Przychody z darowizn na rzecz funduszy powierniczych	*122*	*169*
	136	**188**
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	*14*	*3*
Pozostałe przychody	*56*	*96*
	70	**99**
Przychody ogółem	**207**	**287**
KOSZTY		
Instrumenty pomocy	*(1 870)*	*(2 331)*
Koszty poniesione przez inne podmioty	*(3)*	*(1)*
Koszty poniesione przez fundusze powiernicze	*(412)*	*(611)*
Koszty współfinansowania	*(8)*	*4*
Koszty finansowe	*(7)*	*(7)*
Inne koszty	*(157)*	*(155)*
Koszty ogółem	**(2 456)**	**(3 100)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	**(2 249)**	**(2 813)**

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(mln EUR)

	2023	2022
Wynik ekonomiczny za rok	*(2 249)*	*(2 813)*
Działalność operacyjna		
Podwyższenie kapitału – wkłady	*1 630*	*2 458*
(Zwiększenie)/zmniejszenie wkładów do funduszy powierniczych	*–*	*–*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	*486*	*414*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*18*	*16*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw	*2*	*1*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	*(18)*	*(54)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	*(56)*	*(96)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów	*(172)*	*120*
Pozostałe zmiany stanu pozycji niepieniężnych	*–*	*-*
Działalność inwestycyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	*(22)*	*(33)*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	**(382)**	**12**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(382)	12
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	1 189	1 177
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	807	1 189

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E) +(F)
STAN NA 31.12.2021	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	**2 061**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*	*–*	*–*	*2 457*
Wynik ekonomiczny za rok	*–*	*–*	*–*	*(2 813)*	*–*	*(2 813)*
STAN NA 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**1 705**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*			*1 630*
Zamknięcie 8. EFR	*(12 164)*		*(12 164)*	*12 164*		*–*
Wynik ekonomiczny za rok			*–*	*(2 249)*		*(2 249)*
STAN NA 31.12.2023	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 733)**	**2 252**	**1 086**

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR

SPIS TREŚCI

1. KONTEKST 83
1.1. Poprzednie EFR 83
1.2. 10. i 11. EFR 84
2. REALIZACJA FINANSOWA 85
2.1. WYNIK FINANSOWY 85
2.2. ZASOBY 89
2.3. WYDATKI OPERACYJNE I PROGRAMY SZCZEGÓŁOWE 90
3. GLOSARIUSZ 96

1. KONTEKST

Uruchomiony w 1959 r. Europejski Fundusz Rozwoju (EFR) jest głównym instrumentem umożliwiającym udzielanie pomocy unijnej na finansowanie współpracy na rzecz rozwoju dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz krajów i terytoriów zamorskich (KTZ). Ma ona służyć zmniejszaniu, a docelowo wyeliminowaniu ubóstwa.

EFR powołano na mocy wewnętrznej umowy przedstawicieli państw członkowskich; zarządza nim specjalny komitet. Zasoby EFR pochodzą z doraźnych wkładów państw członkowskich UE, które decydują o łącznej kwocie, jaka ma zostać przydzielona na fundusz (w okresie pięciu lat). Poza wspomnianym wkładem państwa członkowskie mogą również zawierać umowy o współfinansowaniu lub wnosić dobrowolne wkłady finansowe na rzecz EFR. Komisja Europejska odpowiada za finansową realizację działań prowadzonych przy użyciu zasobów EFR. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) zarządza instrumentem inwestycyjnym.

EFR jest funduszem, którego działalność ma charakter wieloletni. Każda edycja EFR ustanawiana jest na okres około pięciu lat i podlega osobnemu rozporządzeniu finansowemu. W dniu 1 marca 2015 r. weszła w życie umowa wewnętrzna ustanawiająca ostatni EFR, czyli 11. EFR (2014–2020). Począwszy od 2021 r. współpraca z państwami AKP jest objęta Instrumentem Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR). Trwające projekty, finansowane w ramach EFR, będą jednak nadal realizowane w oparciu o odpowiednią podstawę prawną EFR.

Niniejsze sprawozdanie sporządzono zgodnie z art. 39 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. EFR[7]. Przedstawia ono informacje na temat operacji po stronie dochodów i wydatków z zasobów EFR, ze szczególnym uwzględnieniem istotnych wydarzeń, które miały znaczący wpływ na realizację finansową roku.

Biorąc pod uwagę, że w ramach poprzednich EFR nie są prowadzone obecnie żadne operacje[8], niniejsze sprawozdanie zawiera dane liczbowe dotyczące jedynie 10. i 11. EFR.

1.1. Poprzednie EFR

6. I 7. EFR

6. EFR zamknięto w 2006 r., a 7. EFR – w 2008 r.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. b) umowy wewnętrznej dotyczącej 9. EFR salda środków i kwoty umorzone z poprzednich EFR przesunięto do 9. EFR.

8. I 9. EFR

W 2021 r. nastąpiło finansowe i operacyjne zamknięcie 8. EFR na łączną kwotę wydatków w wysokości 10 374 mln EUR. Komisja poinformowała państwa członkowskie o zamknięciu 8. EFR w komunikacie przedstawionym Radzie w październiku 2021 r.

Wszystkie działania w ramach 8. EFR zostały zakończone, przeprowadzono wszystkie kontrole, a wszystkie umowy i decyzje finansowe zostały zamknięte na rachunkach EFR. Wszystkie nakazy odzyskania środków, które były nadal otwarte po zamknięciu operacyjnym, zostały zrealizowane lub odstąpiono od nich, z wyjątkiem 10 nakazów odzyskania środków (w tym 6 spraw spornych, którymi zajęła się służba prawna). Zgodnie z decyzją Komisji C(2003) 19044 wspomniane nakazy odzyskania środków przeniesiono do 9. EFR.

Zamknięcie 9. EFR przebiega sprawnie. Nadal otwartych jest 10 umów, z czego 6 dotyczy działań w Sudanie Południowym (decyzja Rady 2011/315/UE). Decyzje w sprawie tych umów podjęto po wejściu w życie klauzuli wygaśnięcia 9. EFR i umowy te zasadniczo powinny zostać zamknięte w 2024 r.

[7]ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2018/1877.

[8]Z wyjątkiem operacji w Sudanie Południowym.

W latach 2015–2023 Komisja dokonała pięciu zwrotów środków z 8. i 9. EFR na łączną kwotę 1 911,1 mln EUR[9]. Saldo w wysokości 7,8 mln EUR zostało zwrócone w styczniu 2024 r.[10] w kontekście płatności pierwszej raty wkładów państw członkowskich na rzecz EFR na 2024 r.

1.2. 10. i 11. EFR

Umowa o partnerstwie AKP-WE, podpisana 23 czerwca 2000 r. w Kotonu przez państwa członkowskie Wspólnoty Europejskiej i przez państwa Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP). Weszła ona w życie z dniem 1 kwietnia 2003 r. (ustanawiając 9. EFR) Umowę z Kotonu zmieniono dwukrotnie: najpierw umową podpisaną w Luksemburgu 25 czerwca 2005 r. (ustanawiającą 10. EFR), a następnie umową podpisaną w Wagadugu 22 czerwca 2010 r. (ustanawiającą 11. EFR).

Decyzja w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską (2001/822/WE), przyjęta 27 listopada 2001 r. przez Radę Unii Europejskiej, weszła w życie 2 grudnia 2001 r. Decyzja ta została zmieniona 19 marca 2007 r. (decyzja 2007/249/WE).

Umowa wewnętrzna w sprawie finansowania pomocy wspólnotowej na podstawie wieloletnich ram finansowych na okres 2014–2020 zgodnie ze zmienioną umową z Kotonu, przyjęta przez przedstawicieli rządów państw członkowskich Wspólnoty Europejskiej w sierpniu 2013 r., weszła w życie w marcu 2015 r.

Na podstawie umowy z Kotonu całkowity budżet 10. EFR przewidziany na drugi okres (2008–2013) wynosił 22 682 mln EUR. Z kwoty tej:

- 21 966 mln EUR przydzielono państwom AKP,
- 286 mln EUR przydzielono KTZ, a
- 430 mln EUR przydzielono Komisji na wydatki na wsparcie w zakresie programowania i wdrażania EFR.

Kwotę dla państw AKP dzieli się w następujący sposób:

- 17 766 mln EUR na krajowe i regionalne programy orientacyjne,
- 2 700 mln EUR na współpracę między państwami AKP i współpracę wewnątrzregionalną oraz
- 1 500 mln EUR na instrument inwestycyjny.

W szczególności większy udział w budżecie przeznaczono na programy regionalne, czym podkreślono znaczenie regionalnej integracji gospodarczej jako podstawowych ram rozwoju krajowego i lokalnego. Nowością w ramach 10. EFR było utworzenie „kwot zachęt" dla poszczególnych państw.

Zgodnie z umową z Kotonu pomoc wspólnotowa na rzecz państw AKP i KTZ w trzecim okresie (2014–2020) jest finansowana z 11. EFR, przy czym całkowita kwota przeznaczona na ten cel wynosi 30 506 mln EUR, w tym:

- 29 089 mln EUR przydzielono państwom AKP zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 2 lit. d) umowy wewnętrznej, z czego kwotą 27 955 mln EUR zarządza Komisja Europejska;
- 364,5 mln EUR przydzielono KTZ zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 3 ust. 1 umowy wewnętrznej, z czego kwotą 359,5 mln zarządza Komisja Europejska; oraz
- 1 052,5 mln EUR przypada Komisji na pokrycie kosztów wynikających z programowania i wykorzystania środków 11. EFR zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) umowy wewnętrznej.

[9] 1 402,57 mln EUR w ramach instrumentu pomostowego (decyzja Rady 2015/0246), 200 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2017/1206), 223 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2020/1708), 43 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2021/1941) i 42,5 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2022/2242).
[10] DECYZJA RADY (UE) 2023/2586 z dnia 13 listopada 2023 r.

2. REALIZACJA FINANSOWA

2.1. WYNIK FINANSOWY

ZMIANY STANU ŚRODKÓW 10. EFR

10. EFR
ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2023 r.
ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

	INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ZMNIEJSZENIE ŁĄCZNYCH ZASOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIEJSZENIE ZASOBÓW W 2023 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
AKP	*Współfinansowanie*	*0*	*202*			*202*
	Regularne wkłady państw członkowskich	*21 326*	*(526)*	*(95)*		*20 705*
	AKP SUMA CZĄSTKOWA	21 326	(324)	(95)		20 907
KTZ	*Regularne wkłady państw członkowskich*	*0*	*240*	*(0)*		*239*
	KTZ SUMA CZĄSTKOWA	0	240	(0)		239
	10. EFR OGÓŁEM	21 326	(84)	(96)		21 146

ZMIANY STANU ŚRODKÓW 11. EFR

11. EFR
ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2023 r.
ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

	INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ZMNIEJSZENIE ŁĄCZNYCH ZASOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIEJSZENIE ZASOBÓW W 2023 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
AKP	*Współfinansowanie*	*0*	*89*	*0*		*89*
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług	*0*	*1*			*1*
	Regularne wkłady państw członkowskich	*30 060*	*(822)*	*(74)*		*29 164*
	AKP SUMA CZĄSTKOWA	30 060	(732)			29 255
KTZ	*Współfinansowanie*	*0*	*0*			*0*
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług	*0*	*0*			*0*
	Regularne wkłady państw członkowskich	*0*	*355*	*(4)*		*351*
	KTZ SUMA CZĄSTKOWA	0	355			351
	11. EFR OGÓŁEM	30 060	(526)	71		29 605

ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ, PRZYZNANYCH ŚRODKÓW I PŁATNOŚCI W RAMACH 10. EFR

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 R.
RODZAJ POMOCY
AKP + KTZ – 10. EFR

(mln EUR)

		ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
			ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
AKP	**Regularne wkłady państw członkowskich**										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	12 297	12 288	(36)	100 %	12 264	(19)	100 %	12 199	37	99 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	1 965	1 962	(4)	100 %	1 961	(0)	100 %	1 960	1	100 %
	SUMA CZĄSTKOWA: BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE	343	484		141 %	482	166	100 %	306	74	64 %
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	527	526	(0)	100 %	526		100 %	522		99 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	3 612	3 596	(22)	100 %	3 572	23	99 %	3 384	60	95 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	1 948	1 792	(18)	92 %	1 768	(10)	99 %	1 692	(2)	96 %
	Współfinansowanie										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	185	175	(3)	95 %	175	(0)	100 %	173	1	99 %
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	5	5	(0)	110 %	5	(0)	100 %	5	1	100 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	12	11		91 %	11		100 %	11		100 %
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 8./9. EFR	14									
KTZ	**Regularne wkłady państw członkowskich**										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	186	186		100 %	182	(1)	98 %	172	2	95 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	14	14		100 %	14		100 %	14		100 %
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	5	5		100 %	5		100 %	5		100 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	34	34		100 %	34	(0)	99 %	34	(0)	100 %
	OGÓŁEM: AKP + KTZ (W TYM KAPITAŁY REZERWOWE) (A+B)	21 146	21 078	(84)	100 %	20 999	158	100 %	20 477	175	98 %

ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ, PRZYZNANYCH ŚRODKÓW I PŁATNOŚCI W RAMACH 11. EFR

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 R.
RODZAJ POMOCY
AKP + KTZ – 11. EFR

(mln EUR)

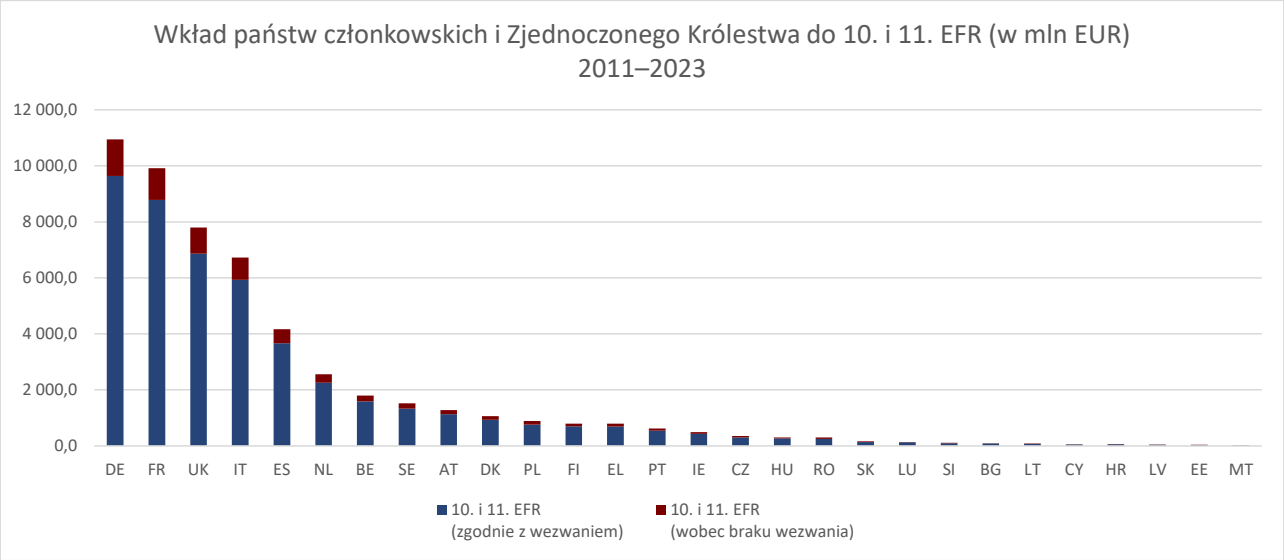
		ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
			ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
AKP	**Regularne wkłady państw członkowskich**										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	15 369	15 329	(92)	100 %	14 723	311	96 %	12 124	1 061	82 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	1 060	1 059	(0)	100 %	1 053	13	99 %	1 007	27	96 %
	SUMA CZĄSTKOWA: BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE	112	112		100 %	112	91	100 %	41	37	36 %
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	1 072	1 066	(1)	99 %	1 062	(0)	100 %	958	48	90 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	4 004	3 894	(13)	97 %	3 926	104	101 %	3 340	155	85 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	7 253	7 227	(59)	100 %	7 090	44	98 %	5 964	512	84 %
	Współfinansowanie										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	46	45	(1)	99 %	45		100 %	40	14	89 %
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	4	4		100 %	4		100 %	4	3	100 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	33	33		100 %	33	(0)	100 %	28	0	85 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	8	6		75 %	6		100 %	6	2	100 %
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	Kapitały rezerwowe										
	SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 10. EFR	128									
	SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 11. EFR	167									
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług										
	Kapitały rezerwowe										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	1	1		52 %	1		100 %	1		100 %
KTZ	**Regularne wkłady państw członkowskich**										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	211	211	(0)	100 %	194	0	92 %	193	1	100 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	12	12		100 %	12		100 %	12	0	99 %
	SUMA CZĄSTKOWA: INSTRUMENT POMOSTOWY	0									
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	8	7	(2)	79 %	6	(0)	96 %	6	1	94 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	102	102		100 %	102		100 %	69	17	67 %
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	Kapitały rezerwowe										
	SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 10. EFR	15									
	SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 11. EFR	1									
	OGÓŁEM: AKP + KTZ (W TYM KAPITAŁY REZERWOWE) (A+B)	29 605	29 106	(168)	98 %	28 368	562	97 %	23 791	1 878	84 %

2.2. ZASOBY

Charakter zasobów

Głównym źródłem zasobów EFR są wkłady państw członkowskich. Trzy razy w roku Komisja Europejska i Europejski Bank Inwestycyjny wzywają państwa członkowskie do wniesienia wkładu do EFR. Kwota wkładów, do których wniesienia wzywa się każdego roku, odzwierciedla kwotę płatności, jaką należy pokryć w danym roku.

Przegląd wkładów państw członkowskich

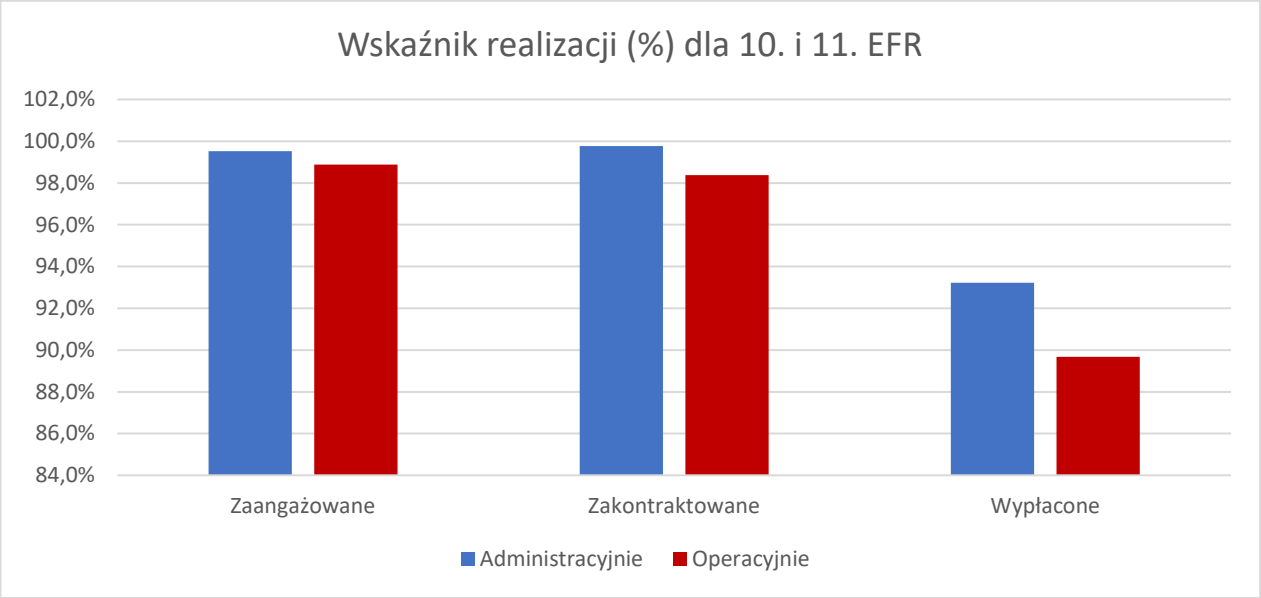
2.3. WYDATKI OPERACYJNE I PROGRAMY SZCZEGÓŁOWE

Charakter wydatków

3 % kwoty dostępnej w wieloletnich ramach finansowych stanowią środki przydzielone Komisji na wydatki na wsparcie, a 97 % – środki przydzielone na realizację projektów EFR. Kwoty ustalono dla każdej umowy wewnętrznej i mogą się zwiększyć na skutek dobrowolnych wkładów i dochodu z operacji.

Podział na kwotę zaangażowaną, zakontraktowaną i wypłaconą według charakteru wydatków:

	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
	(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK 10. + 11. EFR	1 620	1 612	(3)	99,5 %	1 608	(1)	99,8 %	1 499	53	93,2 %
REALIZACJA OPERACYJNA (A+B) 10. + 11. EFR	50 751	50 184	(252)	98,9 %	49 367	720	98,4 %	44 268	2 053	89,7 %

Podział na kwotę zaangażowaną, zakontraktowaną i wypłaconą według regionu i państwa

SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 R. WEDŁUG PAŃSTWA, % ŚRODKÓW

10. + 11. EFR		10. i 11. EFR OGÓŁEM (mln EUR)						
Łącznie w 2023 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
AKP	Ogólna/administracyjna pula środków/odsetki	1 624	1 614	99 %	1 615	99 %	1 494	92 %
	Rezerwa/Bez podziału na kraje	2 862	2 553	89 %	2 553	89 %	2 553	89 %
	Wszystkie państwa AKP	**4 486**	**4 167**	**93 %**	**4 168**	**93 %**	**4 047**	**90 %**
	Angola	346	346	100 %	344	99 %	300	87 %
	Benin	735	732	100 %	720	98 %	679	92 %
	Botswana	129	127	98 %	126	97 %	126	97 %
	Burkina Faso	1 302	1 302	100 %	1 297	100 %	1 261	97 %
	Burundi	569	567	100 %	564	99 %	541	95 %
	Kamerun	521	520	100 %	519	100 %	482	93 %
	Republika Zielonego Przylądka	145	145	100 %	144	100 %	144	100 %
	Komory	78	77	99 %	76	98 %	72	92 %
	Kongo (Brazzaville)	163	163	100 %	159	98 %	139	85 %
	Demokratyczna Republika Konga	1 409	1 407	100 %	1 371	97 %	1 219	87 %
	Wybrzeże Kości Słoniowej	705	705	100 %	701	100 %	676	96 %
	Dżibuti	181	181	100 %	178	98 %	156	86 %
	Erytrea	215	215	100 %	215	100 %	75	35 %
	Etiopia	1 604	1 603	100 %	1 594	99 %	1 400	87 %
	Gabon	33	33	99 %	32	97 %	30	91 %
	Gambia	314	303	96 %	301	96 %	277	88 %
	Ghana	787	786	100 %	782	99 %	726	92 %
	Gwinea Bissau	186	186	100 %	185	100 %	175	94 %
	Gwinea (Konakry)	502	502	100 %	494	98 %	434	86 %
	Mauritius	82	82	100 %	82	100 %	82	100 %
	Kenia	863	863	100 %	855	99 %	753	87 %
	Lesotho	250	249	100 %	248	99 %	197	79 %
	Liberia	488	487	100 %	443	91 %	436	89 %
	Madagaskar	782	782	100 %	730	93 %	591	76 %
	Malawi	1 020	1 020	100 %	970	95 %	883	87 %
	Mali	1 423	1 421	100 %	1 414	99 %	1 230	86 %
	Mauretania	344	344	100 %	341	99 %	321	93 %
	Mozambik	1 455	1 448	100 %	1 391	96 %	1 124	77 %
	Namibia	188	188	100 %	178	95 %	169	90 %
	Niger	1 275	1 275	100 %	1 259	99 %	1 247	98 %
	Nigeria	1 101	1 100	100 %	1 097	100 %	1 025	93 %
	Uganda	989	989	100 %	983	99 %	834	84 %
	Republika Środkowoafrykańska	610	610	100 %	609	100 %	584	96 %
	Rwanda	840	840	100 %	831	99 %	816	97 %
	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca	56	56	100 %	54	96 %	49	88 %
	Senegal	663	663	100 %	659	99 %	620	94 %
	Seszele	23	23	100 %	23	100 %	22	98 %
	Sierra Leone	662	659	99 %	646	98 %	597	90 %
	Somalia	900	898	100 %	895	99 %	889	99 %
	Sudan	298	298	100 %	298	100 %	298	100 %
	Sudan Południowy	91	91	100 %	91	100 %	91	100 %
	Eswatini (Suazi)	125	124	99 %	122	97 %	108	86 %
	Tanzania	1 172	1 171	100 %	1 161	99 %	1 060	90 %
	Czad	936	936	100 %	902	96 %	794	85 %

	Togo	**377**	377	100 %	375	99 %	355	94 %
	Zambia	**830**	830	100 %	784	94 %	648	78 %
	Zimbabwe	**469**	462	99 %	460	98 %	453	97 %
	*** Afryka ogółem**	**28 235**	28 185	100 %	27 703	98 %	25 192	89 %
	Antigua i Barbuda	**15**	15	100 %	15	100 %	15	95 %
	Barbados	**22**	22	99 %	22	99 %	21	94 %
	Belize	**42**	42	100 %	41	96 %	35	83 %
	Dominika	**41**	41	100 %	40	98 %	40	98 %
	Grenada	**21**	21	100 %	21	100 %	20	98 %
	Gujana	**79**	79	100 %	77	97 %	77	97 %
	Haiti	**1 009**	1 002	99 %	876	87 %	773	77 %
	Jamajka	**236**	236	100 %	233	99 %	222	94 %
	Republika Dominikańska	**283**	281	99 %	280	99 %	278	98 %
	Saint Lucia	**32**	32	100 %	32	100 %	31	96 %
	Saint Kitts i Nevis	**8**	8	100 %	6	72 %	6	72 %
	Saint Vincent i Grenadyny	**26**	26	100 %	26	99 %	22	84 %
	Surinam	**27**	27	100 %	27	99 %	26	96 %
	Trynidad i Tobago	**29**	28	99 %	28	99 %	24	85 %
	*** Karaiby ogółem**	**1 870**	1 861	100 %	1 724	92 %	1 590	85 %
	Fidżi	**48**	48	100 %	48	99 %	48	98 %
	Wyspy Cooka	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Wyspy Salomona	**68**	68	100 %	68	100 %	61	90 %
	Kiribati	**42**	42	100 %	41	98 %	37	87 %
	Wyspy Marshalla	**17**	17	100 %	17	100 %	16	98 %
	Mikronezja	**23**	23	100 %	22	97 %	16	68 %
	Nauru	**4**	4	98 %	4	98 %	4	98 %
	Niue	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %
	Palau	**5**	5	100 %	4	70 %	4	68 %
	Papua-Nowa Gwinea	**239**	239	100 %	233	97 %	202	84 %
	Samoa Zachodnie	**67**	67	100 %	67	99 %	67	99 %
	Timor Wschodni	**174**	171	98 %	169	97 %	157	90 %
	Tonga	**28**	28	100 %	28	100 %	28	100 %
	Tuvalu	**13**	13	100 %	13	99 %	13	97 %
	Vanuatu	**55**	55	100 %	54	99 %	49	90 %
	*** Pacyfik ogółem**	**793**	789	100 %	776	98 %	709	89 %
	Przydziały w ramach AKP	**8 097**	7 970	98 %	7 973	98 %	6 988	86 %
	PALOP	**60**	60	100 %	60	99 %	55	91 %
	Region Afryki Południowej FED 10	**137**	135	99 %	135	99 %	132	96 %
	Region Afryki Środkowej	**558**	554	99 %	546	98 %	422	76 %
	Region Afryki Wschodniej i Południowej	**3 092**	3 066	99 %	2 973	96 %	2 383	77 %
	Region Afryki Zachodniej	**1 946**	1 943	100 %	1 917	99 %	1 613	83 %
	Region Karaibów	**539**	538	100 %	526	98 %	397	74 %
	Region Pacyfiku	**323**	321	99 %	299	93 %	224	69 %
	Rezerwa/Bez podziału na regiony	**0**	0	0	0	0	0	0
	*** Współpraca regionalna AKP ogółem**	**14 752**	14 587	99 %	14 429	98 %	12 213	83 %
	AKP	**50 137**	49 589	99 %	48 801	97 %	43 750	87 %
KTZ	**Rezerwa/Bez podziału na kraje/terytoria**	**30**	12	39 %	11	38 %	11	36 %
	Wszystkie KTZ	**30**	12	39 %	11	38 %	11	36 %
	Anguilla	**28**	27	99 %	27	99 %	27	99 %
	Falklandy	**10**	10	100 %	10	100 %	10	100 %
	Pitcairn	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Turks i Caicos	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %

	Brytyjskie Wyspy Dziewicze	**2**	2	100 %	2	98 %	2	93 %
	Montserrat	**33**	33	100 %	33	100 %	33	100 %
	Wyspa Świętej Heleny	**38**	38	100 %	38	100 %	38	100 %
	*** Brytyjskie KTZ ogółem**	**147**	146	100 %	146	100 %	146	100 %
	Antyle Holenderskie	**40**	40	100 %	23	56 %	20	51 %
	Antyle Holenderskie – Bonaire	**4**	4	100 %	4	98 %	2	56 %
	Antyle Holenderskie – Saba	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %
	Antyle Holenderskie – Sint Eustatius	**2**	2	100 %	2	100 %	2	100 %
	Aruba	**21**	21	100 %	21	99 %	21	96 %
	Sint Maarten	**14**	14	100 %	8	55 %	5	33 %
	*** Niderlandzkie KTZ ogółem**	**85**	85	100 %	61	72 %	54	63 %
	Wyspy Wallis i Futuna	**39**	39	100 %	37	95 %	29	75 %
	Majotta	**29**	29	100 %	29	100 %	29	100 %
	Nowa Kaledonia	**50**	50	100 %	50	100 %	50	100 %
	Polinezja Francuska	**51**	51	100 %	49	97 %	49	97 %
	Saint-Pierre i Miquelon	**47**	47	100 %	47	100 %	47	100 %
	*** Francuskie KTZ ogółem**	**215**	215	100 %	212	98 %	204	95 %
	region	**137**	137	100 %	136	99 %	103	75 %
	*** Współpraca regionalna KTZ ogółem**	**137**	137	100 %	136	99 %	103	75 %
	KTZ	**614**	595	97 %	566	92 %	517	84 %
OGÓŁEM: AKP + KTZ		**50 751**	50 184	99 %	49 367	97 %	44 268	87 %

Podział na kwotę zaangażowaną, zakontraktowaną i wypłaconą według obszaru wydatków 11. EFR

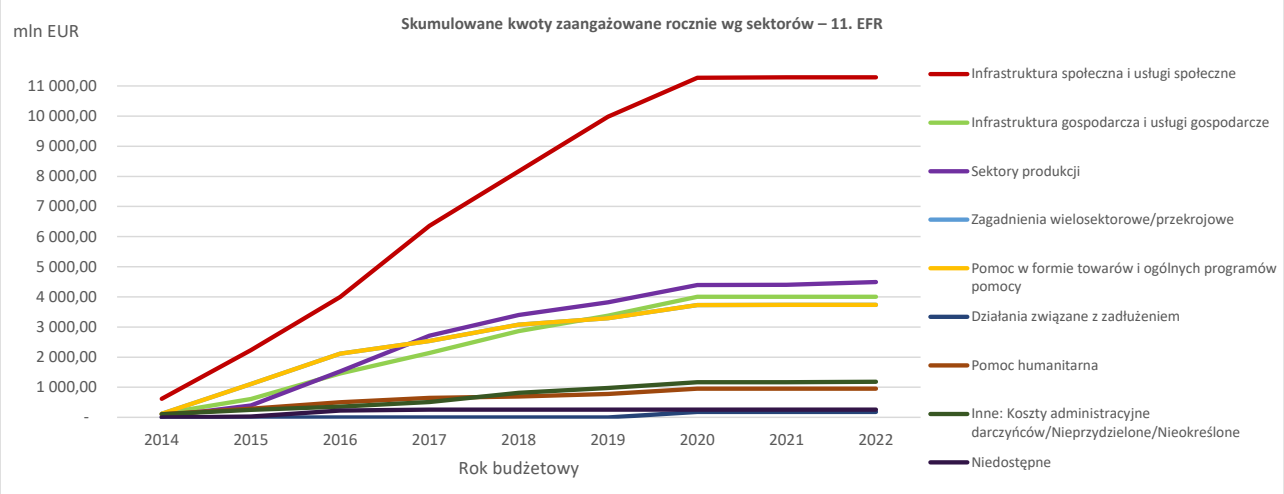
11. EFR Podział na kwotę zaangażowaną, zakontraktowaną i wypłaconą według obszaru wydatków (kody sektorowe DAC)[11]

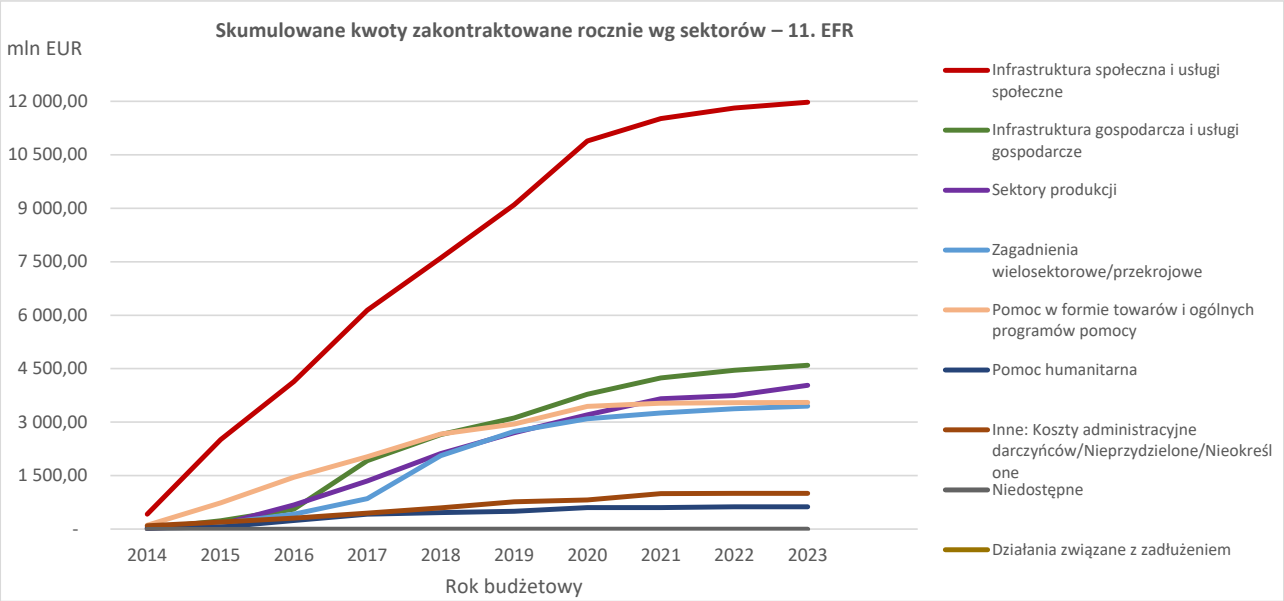
(mln EUR)

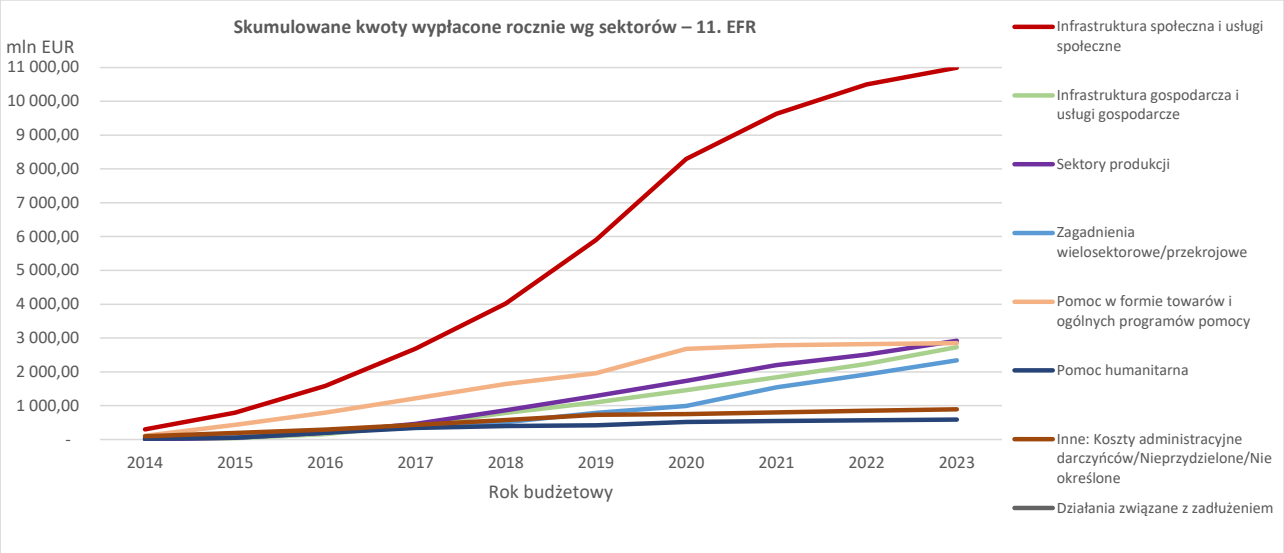
Sektor	Zaangażowane	Zakontraktowane	Wypłacone
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne			
110 – Edukacja	1 192,46	1 132,83	995,48
120 – Zdrowie	2 131,40	2 510,72	2 263,73
130 – Polityki/programy ludnościowe i zdrowie reprodukcyjne	352,44	50,31	35,95
140 – Zaopatrzenie w wodę i systemy kanalizacyjne	788,50	848,83	547,53
150 – Rząd i społeczeństwo obywatelskie	5 826,37	6 047,02	5 540,34
160 – Pozostała infrastruktura społeczna i usługi społeczne	996,71	1 385,46	1 611,09
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne OGÓŁEM	11 287,88	11 975,17	10 994,13
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze			
210 – Transport i magazynowanie	1 425,48	2 055,09	1 083,29
220 – Komunikacja	140,96	146,96	114,64
230 – Energia	2 015,13	1 943,06	1 220,76
240 – Usługi bankowe i finansowe	82,03	129,29	83,97
250 – Usługi biznesowe i inne	343,43	324,93	223,51
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze OGÓŁEM	4 007,01	4 599,33	2 726,17
Sektory produkcji			
310 – Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	3 344,16	3 105,92	2 351,62
320 – Przemysł, zasoby mineralne i górnictwo, budownictwo	641,59	492,66	297,21
330 – Handel i turystyka	507,49	436,11	272,06
Sektory produkcji OGÓŁEM	4 493,24	4 034,69	2 920,88
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe			
410 – Ogólna ochrona środowiska	989,82	841,85	658,36
430 – Inne zagadnienia wielosektorowe	3 886,22	2 610,66	1 685,71
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe OGÓŁEM	4 876,04	3 452,51	2 344,07
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy			
510 – Ogólne wsparcie budżetowe	3 116,32	3 165,05	2 480,30
520 – Pomoc (rozwojowa) żywnościowa	617,50	391,67	367,06
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy OGÓŁEM	3 733,82	3 556,73	2 847,36
Działania związane z zadłużeniem			
600 – Działania związane z zadłużeniem	183,00	183,00	183,00
Działania związane z zadłużeniem OGÓŁEM	183,00	183,00	183,00
Pomoc humanitarna			
720 – Interwencje kryzysowe	746,19	452,54	451,93
730 – Pomoc na odbudowę i rehabilitację	137,83	65,05	42,29
740 – Gotowość na wypadek klęsk żywiołowych	72,79	110,05	93,41
Pomoc humanitarna OGÓŁEM	956,81	627,64	587,63
Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/Nieokreślone			
910 – Koszty administracyjne darczyńców	995,52	948,63	857,45
998 – Nieprzydzielone/Nieokreślone	183,74	56,05	38,45
Niedostępne	260,50	1,64	1,21
Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/Nieokreślone OGÓŁEM	1 439,76	1 006,32	897,11
SUMA CAŁKOWITA 11. EFR	**30 977,56**	**29 435,38**	**23 500,34**

[11] Kwoty brutto (tj. z wyłączeniem umorzeń i nakazów odzyskania środków).
Kwoty w kolumnach „Zaangażowane", „Zakontraktowane" i „Wypłacone" oznaczono różnymi odcieniami tła w zależności od przedziału wysokości.

Zmiana skumulowanej kwoty zaangażowanej, zakontraktowanej i wypłaconej według obszaru wydatków 11. EFR

3. GLOSARIUSZ

Środki administracyjne

Środki służące pokrywaniu bieżących kosztów jednostek (personelu, budynków, wyposażenia biurowego).

Przyjęty budżet

Projekt budżetu staje się przyjętym budżetem, gdy tylko zostanie zatwierdzony przez władzę budżetową.

Budżet korygujący

Decyzja przyjęta w trakcie roku budżetowego w celu zmiany (zwiększenia, zmniejszenia, przeniesienia) aspektów przyjętego budżetu na dany rok.

Środki

Środki budżetowe.

W budżecie zapisuje się prognozy zarówno zobowiązań (mające moc prawną zobowiązania do wypłaty środków finansowych), jak i płatności (płatności na rzecz beneficjentów – w gotówce lub przelewem bankowym). Kwoty środków na zobowiązania i płatności często się różnią – środki zróżnicowane, ponieważ zobowiązania dotyczące wieloletnich programów i projektów są zazwyczaj w całości zaciągane w roku, w którym podjęto decyzję w ich sprawie, i środki są wypłacane przez lata, w miarę realizacji programu i projektu.

Dochody przeznaczone na określony cel

Dochody przeznaczone na finansowanie poszczególnych pozycji wydatków.

Wynik budżetu

Różnica między otrzymanymi przychodami a wypłaconymi kwotami, w tym korekty z tytułu przeniesień, anulowań i różnic kursowych.

W przypadku agencji kwota stanowiąca różnicę będzie musiała zostać zwrócona organowi finansującemu.

Wykonywanie budżetu

Wykorzystanie budżetu poprzez operacje po stronie wydatków i przychodów.

Pozycja budżetowa/Linia budżetowa

Przychody i wydatki przedstawia się w strukturze budżetu zgodnie z obowiązującą nomenklaturą nałożoną przez władzę budżetową, która odzwierciedla charakter i cel każdej pozycji. Poszczególne działy (tytuł, rozdział, artykuł lub pozycja) zawierają oficjalny opis nomenklatury.

Zobowiązanie budżetowe

Operacja, za pomocą której właściwy urzędnik zatwierdzający rezerwuje środki budżetowe niezbędne do pokrycia późniejszych płatności w celu wywiązania się z zobowiązań prawnych.

Anulowanie środków

Środki niewykorzystane na koniec roku budżetowego, które nie mogą być przeniesione, zostają anulowane.

Przeniesienie środków

Wyjątek od zasady jednoroczności w zakresie, w jakim środki, których nie można wykorzystać w danym roku budżetowym, mogą, w ściśle określonych warunkach, zostać przeniesione w celu wykorzystania ich w przyszłym roku.

Środki na zobowiązania

Środki na zobowiązania pokrywają całkowitą wartość zobowiązań prawnych (umów, umów o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji), które można podpisać w bieżącym roku budżetowym.

Umorzenie

Operacja, za pomocą której właściwy urzędnik zatwierdzający anuluje całość lub część środków zarezerwowanych uprzednio w drodze zobowiązania budżetowego.

Środki zróżnicowane

Środki zróżnicowane są wykorzystywane do finansowania operacji wieloletnich; pokrywają w bieżącym roku budżetowym całkowity koszt zobowiązań prawnych zaciągniętych w związku z operacjami, których realizacja trwa dłużej niż jeden budżetowy.

Wynik ekonomiczny

Wpływ wydatków i przychodów na bilans w oparciu o zasady rachunkowości memoriałowej.

Ustalone należności

Prawo do ściągnięcia przychodów od dłużnika uznane poprzez wystawienie nakazu odzyskania środków.

Różnice kursowe

Różnice wynikające z kursów wymiany walut zastosowanych do transakcji dotyczących krajów spoza strefy euro lub z aktualizacji wyceny aktywów i zobowiązań w walutach obcych na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Wydatki

Termin używany do opisania wydatkowania środków budżetowych ze wszystkich rodzajów źródeł finansowania.

Dotacje

Bezpośrednie wkłady finansowe z budżetu dla beneficjentów będących osobami trzecimi, zaangażowanych w działania mające na celu realizację polityki Unii.

Wygasające środki

Na koniec roku budżetowego niewykorzystane środki zostają anulowane. Wygaśnięcie oznacza unieważnienie całego lub części zezwolenia na ponoszenie wydatków lub zaciąganie zobowiązań, które jest reprezentowane przez środki.

Wszelkie niewykorzystane środki mogą zostać ujęte w preliminarzu dochodów i wydatków na następne trzy lata budżetowe (tzw. zasada „N+3") w przypadku wspólnych przedsięwzięć (oraz EIT) zgodnie z ich regulaminem finansowym. Zatem niewykorzystane środki na wspólne przedsięwzięcia mogą zostać ponownie uruchomione w roku budżetowym „N+3".

Podstawa prawna/akt podstawowy

Akt prawny przyjęty przez władzę ustawodawczą (zazwyczaj Radę i Parlament Europejski) określający cel programu wydatków Unii, przeznaczenie środków, zasady interwencji, datę wygaśnięcia i odpowiednie przepisy finansowe, który ma służyć jako podstawa prawna realizacji programu wydatków.

Zobowiązanie prawne

Akt, na mocy którego urzędnik zatwierdzający zaciąga zobowiązanie wobec osób trzecich, którego skutkiem jest obciążenie budżetu Unii.

Powszechnymi formami zobowiązań prawnych są umowy w przypadku zamówień publicznych, umowy o udzielenie dotacji i decyzje o udzieleniu dotacji.

Środki niezróżnicowane

Środki, które pozwalają na zaspokojenie rocznych potrzeb i w związku z tym muszą zostać rozdysponowane w trakcie roku budżetowego. Tylko kwoty kwalifikujące się do automatycznego przeniesienia mogą być wypłacone w następnym roku. Środki niezróżnicowane, które nie zostały do końca roku wykorzystane, tj. zaciągnięte na zobowiązania, zostają anulowane (chyba że decyzją Komisji wyjątkowo wyrażono zgodę na nieautomatyczne przeniesienie środków). Środki niezróżnicowane mają zastosowanie do wydatków administracyjnych oraz środków na zobowiązania równych środkom na płatności.

Środki operacyjne

Środki operacyjne służą finansowaniu różnych polityk, głównie w formie dotacji lub zamówień publicznych.

Zobowiązania pozostające do spłaty

Zobowiązania pozostające do spłaty (lub RAL, fr. „reste à liquider") definiuje się jako kwotę środków, na które zaciągnięto zobowiązania i których jeszcze nie wypłacono. Wynikają one bezpośrednio z istnienia programów wieloletnich i rozbieżności między środkami na zobowiązania a środkami na płatności.

Środki na płatności

Środki na płatności pokrywają wydatki wymagalne w bieżącym roku budżetowym, wynikające z zobowiązań prawnych zaciągniętych w bieżącym roku lub w ubiegłych latach.

Zobowiązanie RAL (fr. reste à liquider)

Kwota pozostająca do spłaty z tytułu zobowiązania budżetowego w danym momencie. Por. zobowiązania pozostające do spłaty

Nadwyżka

Dodatnia różnica między przychodami a wydatkami, która musi zostać zwrócona organowi finansującemu. Por. wynik budżetu.

Przeniesienia między liniami budżetowymi

Przeniesienia między liniami budżetowymi oznaczają przeniesienie środków z jednej linii budżetowej do drugiej w trakcie roku budżetowego i tym samym stanowią wyjątek od budżetowej zasady specyfikacji.

SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI – ŚRODKI PIENIĘŻNE ZARZĄDZANE PRZEZ EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

RADA DYREKTORÓW

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

DOTYCZĄCE INSTRUMENTU INWESTYCYJNEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 R.

(1) Sprawozdanie niezależnego audytora

(2) Sprawozdanie z sytuacji finansowej

(3) Sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

(4) Zestawienie zmian w zasobach stron wnoszących wkład

(5) Rachunek przepływów pieniężnych

(6) Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego

Oryginał: E

POUFNE

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 R.

w tys. EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2023	31.12.2022
AKTYWA			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	5	1 376 824	1 451 970
Należności od stron wnoszących wkład	9/16	85 321	85 321
Aktywa finansowe ogółem	10	-	73 003
Pochodne instrumenty finansowe	6	55 765	75 852
Pożyczki i zaliczki	7	1 683 312	1 849 786
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	8	820 713	797 341
Pozostałe aktywa	11	616	950
Aktywa ogółem		**4 022 551**	**4 334 223**
ZOBOWIĄZANIA I ZASOBY STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD			
ZOBOWIĄZANIA			
Przychody przyszłych okresów	12	48 515	52 417
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	13	19 038	16 583
Zobowiązania wobec osób trzecich	14	427 828	190 927
Pozostałe zobowiązania	15	3 338	2 419
Zobowiązania ogółem		**498 719**	**262 346**
Zasoby stron wnoszących wkład	16/17	**3 523 832**	**4 071 877**
Zobowiązania i zasoby stron wnoszących wkład ogółem		**4 022 551**	**4 334 223**

SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2023 R.

w tys. EUR

	Informacja dodatkowa	Od 1.01.2023 do 31.12.2023	Od 1.01.2022 do 31.12.2022
Odsetki i podobne przychody*	19	148 336	93 786
Odsetki i podobne koszty	19	-	-5 479
Odsetki i podobne przychody netto		**148 336**	**88 307**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	20	25	511
Koszty z tytułu opłat i prowizji	20	-62	-761
Przychody z tytułu opłat i prowizji netto		**-37**	**-250**
Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych	6	-20 087	94 680
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto	21	-8 457	24 432
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") – wynik netto	7	-8 932	-3 080
Różnice kursowe – wynik netto	22	-67 885	-140 104
Operacje finansowe – wynik netto		**-105 361**	**-24 072**
Zmiana w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek, bez odwróceń	7.2	9 055	8 562
Zmiana rezerw z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki, bez odwróceń	13	-2 470	20
Ogólne koszty administracyjne	23	-29 655	-33 628
Zysk za rok		**19 868**	**38 939**
Całkowite dochody ogółem – zysk za rok		**19 868**	**38 939**

* W odniesieniu do roku kończącego się z dniem 31 grudnia 2023 r. odsetki i podobne dochody obejmują 118,5 mln EUR (w 2022 r.: 85,8 mln EUR) naliczone od aktywów utrzymywanych po kosztach zamortyzowanych według metody efektywnej stopy procentowej.

ZESTAWIENIE ZMIAN W ZASOBACH STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2023 R.

w tys. EUR

		Wkłady wniesione zgodnie z wezwaniem	Wkłady wypłacone	Zyski zatrzymane	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2023 r.	**Informacja dodatkowa**	**3 701 695**	**-**	**370 182**	**4 071 877**
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku	16	20 000	-	-	**20 000**
Wkłady państw członkowskich wypłacone w ciągu roku	17	-	-587 913	-	**-587 913**
Zysk za rok 2023		-	-	19 868	**19 868**
Zmiany w zasobach stron wnoszących wkład		**20 000**	**-587 913**	**19 868**	**-548 045**
Na dzień 31 grudnia 2023 r.		**3 721 695**	**-587 913**	**390 050**	**3 523 832**

	Wkłady wniesione zgodnie z wezwaniem	Wkłady wypłacone	Zyski zatrzymane	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2022 r.	**3 471 695**	**-**	**331 243**	**3 802 938**
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku	230 000	-	-	**230 000**
Zysk za rok 2022	-	-	38 939	**38 939**
Zmiany w zasobach stron wnoszących wkład	**230 000**	**-**	**38 939**	**268 939**
Na dzień 31 grudnia 2022 r.	**3 701 695**	**-**	**370 182**	**4 071 877**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2023 R.

w tys. EUR

	Informacja dodatkowa	Od 1.01.2023 do 31.12.2023	Od 1.01.2022 do 31.12.2022
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk za rok		**19 868**	**38 939**
Korekty:			
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto na poziomie wartości godziwej	8	15 142	-9 271
Zmiana w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek, bez odwróceń	7.2	-9 055	-8 562
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") – wynik netto	7	8 932	3 080
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów pożyczek i zaliczek		708	2 291
Zmiana rezerw z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki netto, bez odwróceń		2 455	-19
Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych		20 087	-94 680
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów aktywów finansowych ogółem	10	-248	321
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów		-3 902	3 985
Wpływ zmian kursu wymiany na pożyczki	7.1	86 765	-53 747
Wpływ zmian kursu wymiany na akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	8	30 026	-25 463
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne		-8 031	-12 006
Zysk / (Strata) na działalności operacyjnej przed zmianami stanu aktywów i zobowiązań operacyjnych		**162 747**	**-155 132**
Wypłaty pożyczek	7	-207 237	-260 493
Spłaty pożyczek	7	288 155	458 381
Zmiana stanu naliczonych odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	5	4 039	1 822
Nabycie aktywów finansowych ogółem	10	-348 523	-920 290
Zapadalność aktywów finansowych ogółem	10	421 278	847 608
Zwiększenie stanu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	8	-101 100	-139 935
Wpływy netto z akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu		39 246	90 219
Zmniejszenie stanu pozostałych aktywów		334	136
Zwiększenie stanu pozostałych zobowiązań		919	86
(Zwiększenie) / Zmniejszenie stanu zobowiązań wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego		33 951	-58 093
Przepływy pieniężne netto (wykorzystane w)/z działalności operacyjnej		**293 809**	**-135 691**
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wkłady otrzymane od państw członkowskich		79 710	238 450
Kwoty otrzymane od państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		220 290	61 450
Kwoty wypłacone w imieniu państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		-77 050	-60 619
Wkłady wypłacone w imieniu państw członkowskich	17	-587 913	-
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		**-364 963**	**239 281**
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		**-71 154**	**103 590**
Zbiorczy rachunek przepływów pieniężnych:			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku budżetowego		**1 450 589**	**1 359 005**
Przepływy pieniężne netto (wykorzystane w)/z:			
Działalność operacyjna		293 809	-135 691
Działalność finansowa		-364 963	239 281
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne i ich ekwiwalenty		-8 031	-12 006
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku budżetowego		**1 371 404**	**1 450 589**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują:			
Środki pieniężne w kasie	5	146 494	328 079
Lokaty terminowe (z wyłączeniem naliczonych odsetek)	5	625 403	963 004
Komercyjne papiery dłużne	5	599 507	159 506
		1 371 404	**1 450 589**

Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2023 r.

1 Informacje ogólne

Instrument Inwestycyjny („instrument") został ustanowiony w ramach Umowy z Kotonu („umowy") o współpracy i pomocy na rzecz rozwoju pomiędzy grupą państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku („państw AKP") a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z dnia 23 czerwca 2000 r., zmienionej w dniu 25 czerwca 2005 r. oraz 22 czerwca 2010 r.

Instrument nie jest odrębnym podmiotem prawnym, a Europejski Bank Inwestycyjny („EBI" lub „Bank") zarządza wkładami w imieniu państw członkowskich („darczyńców") zgodnie z warunkami umowy oraz pełni funkcję administratora instrumentu.

Finansowanie na podstawie umowy pochodzi z budżetów państw członkowskich UE. Państwa członkowskie UE wnoszą kwoty przewidziane na finansowanie instrumentu oraz dotacji na finansowanie dopłat do oprocentowania, jak przewidziano w wieloletnich ramach finansowych (pierwszy protokół finansowy obejmujący lata 2000–2007, zwany 9. Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR), drugi protokół finansowy obejmujący lata 2008–2013, zwany 10. EFR, oraz trzeci protokół finansowy obejmujący lata 2014–2020, zwany 11. EFR). EBI powierzono zarządzanie:

(iv) instrumentem – obciążonym ryzykiem funduszem odnawialnym o wartości 3 685,5 mln EUR przeznaczonym na wsparcie inwestycji sektora prywatnego w państwach AKP; przy czym kwota 48,5 mln EUR przydzielona jest krajom i terytoriom zamorskim („KTZ"),

(v) dotacjami na finansowanie dopłat do oprocentowania o wartości maksymalnie 1 220,85 mln EUR dla państw AKP i maksymalnie 8,5 mln EUR dla KTZ. Maksymalnie 15 % tych dopłat może zostać wykorzystane na pomoc techniczną związaną z projektami.

W dniu 23 grudnia 2020 r. Rada podjęła decyzję o przedłużeniu okresu zobowiązań w ramach instrumentu inwestycyjnego co najmniej o sześć miesięcy. Po przedłużeniu Bank zatwierdził operacje zgodnie ze swoim mandatem do dnia 30 czerwca 2021 r. (decyzja Rady (UE) 2020/2233 z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie zobowiązania dotyczącego środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP z operacji w ramach 9., 10. i 11. EFR – Dz.U. L 437 z 28.12.2020 r., s. 188).

UE i AKP uzgodniły zmianę decyzji w sprawie środków przejściowych w celu przedłużenia stosowania postanowień Umowy o partnerstwie AKP–UE do dnia 31 grudnia 2023 r. lub do dnia wejścia w życie nowej umowy lub rozpoczęcia tymczasowego stosowania nowej umowy między Unią a państwami AKP, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej (decyzja nr 2/2019 Komitetu Ambasadorów AKP–UE w sprawie przyjęcia środków przejściowych zgodnie z art. 95 ust. 4 Umowy o partnerstwie AKP–UE, która została następnie zmieniona decyzją nr 3/2021 Komitetu Ambasadorów AKP–UE z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie zmiany, decyzją nr 970/2022 Komitetu Ambasadorów AKP–UE z dnia 16 czerwca 2022 r. oraz decyzją nr 2/2023 Komitetu Ambasadorów AKP–UE z dnia 25 października 2023 r.).

Sprawozdania finansowe sporządzano w oparciu o założenie kontynuacji działalności, zgodnie z którym w ramach instrumentu będzie można dokonać wszystkich wypłat środków pieniężnych należnych w ramach wszelkich operacji w przewidywalnej przyszłości. Czas obowiązywania instrumentu nie został określony. Umowa wewnętrzna dotycząca 11. EFR pozostaje w mocy (na podstawie jej art. 14 ust. 3) tak długo, jak będzie to konieczne do całkowitego wykonania wszelkich operacji finansowanych na podstawie umowy o partnerstwie AKP-UE, decyzji o stowarzyszeniu zamorskim i wieloletnich ram finansowych.

Rozporządzenie ustanawiające ISWMR – „Globalny wymiar Europy", które weszło w życie 14 czerwca 2021 r. (rozporządzenie (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r.), stanowi zasadniczą podstawę prawną pomocy UE poza granicami UE w latach 2021–2027 oraz zarządzania w odniesieniu do nowego mandatu instytucjonalnego Banku w zakresie operacji poza Unią Europejską, w tym w regionie AKP. Obejmuje to włączenie obecnego pozabudżetowego EFR do budżetu UE. Rozporządzenie ustanawiające ISWMR stanowi podstawę prawną dla udzielania EBI przez Komisję upoważnień UE w zakresie jego działalności poza UE w przyszłości. Zapewni ono również Unii zewnętrzne ramy inwestycyjne umożliwiające współpracę z instytucjami partnerskimi dzięki dotacjom lub gwarancjom z budżetu UE.

W przyszłości środki powracające z instrumentu inwestycyjnego będą wykorzystywane w ramach ISWMR poprzez połączenie specjalnego segmentu sektora prywatnego AKP w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR+) i funduszu powierniczego. W dniu 15 lutego 2023 r. podpisano umowę w sprawie przekazania środków między EBI a Komisją Europejską („umowa w sprawie przekazania"). Celem wspomnianej umowy jest przekazywanie środków powracających w ramach instrumentu, w miarę ich dostępności, zgodnie z decyzją (UE) 2020/2233 („środki powracające w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP") i decyzją (UE) 2021/1764 („środki powracające w ramach instrumentu inwestycyjnego KTZ", razem ze środkami powracającymi w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP – „środki powracające"). Więcej informacji można znaleźć w informacji dodatkowej 2.4.6 i w informacji dodatkowej 17.

Niniejsze sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

Na wniosek Komitetu Zarządzającego Rada Dyrektorów przyjęła sprawozdanie finansowe dnia 21 marca 2024 r. i zezwoliła na jego przedłożenie Radzie Gubernatorów do zatwierdzenia do dnia 26 kwietnia 2024 r.

2 Istotne zasady rachunkowości

2.1 Podstawa przygotowania – Stwierdzenie zgodności

Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską. Sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2023 r. zawiera sprawozdanie z sytuacji finansowej, sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, zestawienie zmian w zasobach stron wnoszących wkład, rachunek przepływów pieniężnych oraz informacje dodatkowe.

2.2 Istotne osądy, założenia i szacunki księgowe

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga dokonania szacunków i założeń, które mają wpływ na wykazywane dochody, koszty, aktywa, zobowiązania oraz pozycje aktywów i zobowiązań warunkowych. Dokonywanie szacunków nieodmiennie wiąże się z wykorzystaniem dostępnych informacji i zastosowaniem osądu. Rzeczywiste wyniki w przyszłości mogą różnić się od takich szacunków, a różnice mogą być istotne dla sprawozdania finansowego. Szacunki i bazowe założenia podlegają bieżącemu przeglądowi. Korekty szacunków uwzględnia się prospektywnie.

Stosowanie osądu i szacunków ma największe znaczenie w następujących kwestiach:

- **Wartość godziwa instrumentów finansowych**

Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej instrumentów finansowych ujętych w bilansie, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym określonych modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wyceny są podzielone na różne kategorie w hierarchii wartości godziwej na podstawie danych wejściowych wykorzystanych w technikach wyceny zgodnie z opisem w informacjach dodatkowych 2.4.2 i 4.

- **Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek**

Wycena oczekiwanych strat kredytowych wymaga od zarządzających istotnego osądu, w szczególności oceny znacznego wzrostu ryzyka kredytowego od czasu początkowego ujęcia, uwzględnienia przewidywań i dalszych szacunków dotyczących kwot i terminów przyszłych przepływów pieniężnych oraz wartości zabezpieczeń przy określaniu poziomu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Szacunki te wynikają z szeregu czynników, które mogą powodować znaczne zmiany terminu i kwoty ujmowanego odpisu na oczekiwane straty kredytowe (informacja dodatkowa 2.4.2). Stosowne założenia dotyczące wpływu na utratę wartości w wyniku ogólnego kontekstu niepewności i zawirowań, które wystąpiły w 2022 r. i utrzymywały się w 2023 r., przedstawiono w informacji dodatkowej 2.4.2.2 i informacji dodatkowej 3.2.3.7.

- **Wycena inwestycji w nienotowane instrumenty kapitałowe**

Wycena nienotowanych inwestycji kapitałowych opiera się zazwyczaj na jednym z następujących elementów:

- ostatnich transakcjach zawartych na warunkach rynkowych,
- bieżącej wartości godziwej innego instrumentu o zasadniczo takim samym charakterze,
- spodziewanych przepływach pieniężnych zdyskontowanych według bieżących stóp procentowych mających zastosowanie do instrumentów o podobnych warunkach i podobnej charakterystyce ryzyka,
- metodzie skorygowanych aktywów netto: albo
- innych modelach wyceny.

Określenie przepływów pieniężnych oraz czynników dyskontujących dla nienotowanych inwestycji kapitałowych wymaga wykorzystania szacunków w znaczącym stopniu. W ramach instrumentu okresowo porównuje się techniki wyceny i ocenia się je pod kątem wiarygodności, stosując ceny z obserwacji bieżących transakcji rynkowych na takich samych instrumentach lub inne dostępne zaobserwowane dane rynkowe.

- **Konsolidacja jednostek, w których instrument ma udziały**

Zgodnie z osądem EBI żadna z jednostek, w których posiada on udziały, nie jest przez ten instrument kontrolowana. Wynika to z faktu, że we wszystkich tych jednostkach wyłączna odpowiedzialność za zarządzanie spółką oraz kontrolowanie jej działań i innych spraw spoczywa na komplementariuszu, zarządzającym funduszem lub zarządzie, który ma również kompetencje i uprawnienia do podejmowania wszelkich działań niezbędnych do realizacji celów spółki zgodnie z wytycznymi dotyczącymi polityki i inwestycji.

2.3 Zmiany standardów rachunkowości

Z wyjątkiem zmian opisanych poniżej, w odniesieniu do instrumentu niezmiennie stosowano zasady rachunkowości określone w informacji dodatkowej 2.4 w przypadku wszystkich okresów objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym. W odniesieniu do instrumentu przyjęto nowe standardy i zmiany standardów przedstawione poniżej.

Nowe i zmienione standardy przyjęte w ramach instrumentu

Poniższe nowe standardy i zmiany istniejących standardów stały się skuteczne w odniesieniu do sprawozdania finansowego dotyczącego instrumentu w dniu 1 stycznia 2023 r.:

- Zmiany w MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych oraz IFRS Practice Statement 2: Disclosure of Accounting policies (Oświadczenie dotyczące praktycznych aspektów ujawniania zasad (polityki) rachunkowości)
- Zmiany w MSR 8 Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów: Definicja wartości szacunkowych

Wymienione powyżej zmiany nie miały żadnego wpływu na kwoty ujęte w poprzednich okresach i nie oczekuje się, aby miały istotny wpływ na bieżące lub przyszłe okresy.

Nowe standardy, zmiany i interpretacje, których nie przyjęto jeszcze w ramach instrumentu

Na dzień 31 grudnia 2023 r. wydano następujące zmiany istniejących standardów, ale nie były one obowiązkowe w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych kończących się w dniu 31 grudnia 2023 r.:

Zmiany istniejących standardów zatwierdzone przez UE, mające zastosowanie w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2024 r. lub później:

Zmiany w MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych: klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe oraz zobowiązania długoterminowe powiązane z warunkami.

Zmiany istniejących standardów, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE:

- zmiany w MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych" i MSSF 7 „Instrumenty finansowe": mechanizmy finansowania dostawców;
- zmiany MSR 21 „Skutki zmian kursów wymiany walut obcych": brak możliwości wymiany walut;
- zmiany w MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe" i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach": sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego żaden z powyższych standardów ani żadna ze zmian istniejących standardów nie zostały przyjęte wcześniej w ramach instrumentu; nie wydano też żadnych interpretacji, które miałyby zastosowanie i które należałoby uwzględnić w ramach instrumentu na którykolwiek dzień sprawozdawczy. Podmiot zarządzający przewiduje, że zostaną przyjęte wszystkie stosowne regulacje w odniesieniu do pierwszego okresu rozpoczynającego się od daty wejścia w życie tych regulacji lub później oraz że nie będą one miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu.

2.4 Opis istotnych zasad rachunkowości

Sprawozdanie z sytuacji finansowej przedstawia aktywa i zobowiązania w porządku zgodnym z malejącym stopniem płynności, bez wprowadzania podziału na pozycje krótkoterminowe i inne.

2.4.1 Przeliczanie waluty obcej

Walutą wykorzystaną do prezentacji sprawozdania finansowego dotyczącego instrumentu jest euro (EUR), które jest także walutą funkcjonalną. Informacje finansowe przedstawione w euro zostały zaokrąglone do pełnego tysiąca, chyba że zaznaczono inaczej.

Transakcje w walutach obcych przelicza się według kursu wymiany obowiązującego w dniu transakcji.

Aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach innych niż euro przelicza się na euro według kursów wymiany obowiązujących na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej. Dodatnie lub ujemne różnice kursowe wynikające z przeliczenia walut wykazuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Niepieniężne pozycje wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji według kursu innego niż kurs z dnia transakcji oraz niezrealizowane różnice kursowe wynikające z nierozliczonych aktywów i zobowiązań pieniężnych w walucie obcej ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

2.4.2 Aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne

Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi początkowo ujmuje się na dzień rozliczenia.

Klasyfikacja i wycena

Aktywa finansowe

W początkowym ujęciu składnik aktywów finansowych klasyfikuje się jako wyceniany według zamortyzowanego kosztu („AC") lub według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"), natomiast zobowiązanie finansowe klasyfikuje się jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu („AC") lub według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

Zgodnie z MSSF 9 dokonując klasyfikacji, w pierwszej kolejności należy określić, czy dany składnik aktywów finansowych uznaje się za instrument dłużny czy kapitałowy. MSSF 9 odnosi się do definicji określonych w MSR 32 Instrumenty finansowe: prezentacja.

Instrumenty dłużne to takie instrumenty, które spełniają definicję zobowiązania finansowego z punktu widzenia kontrahenta – pożyczki i dłużne papiery wartościowe w tym obligacje, weksle lub świadectwa wydawane przez jednostki strukturyzowane, rządy lub przedsiębiorstwa.

Instrument dłużny jest klasyfikowany jako wyceniany po koszcie zamortyzowanym, jeżeli spełnia oba następujące warunki i nie został wyznaczony do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"):

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymanie aktywów, aby otrzymywać przepływy pieniężne wynikające z umowy; oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej).

Powyższe wymogi należy stosować w odniesieniu do całego składnika aktywów finansowych, nawet jeżeli obejmuje on wbudowany instrument pochodny.

Instrumenty kapitałowe to instrumenty, które spełniają definicję kapitału własnego z punktu widzenia emitenta, tj. instrumenty, które nie obejmują zobowiązania umownego do przekazania przepływów pieniężnych i które uprawniają do udziału końcowego (rezydualnego) w aktywach netto emitenta. Instrumenty kapitałowe są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

W początkowym ujęciu instrumentu kapitałowego, który nie jest przeznaczony do obrotu, w ramach instrumentu można nieodwołalnie zdecydować o ujmowaniu późniejszych zmian w ramach innych całkowitych dochodów. Wybór ten jest podejmowany w odniesieniu do poszczególnych inwestycji.

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

Ocena modelu biznesowego

EBI, jako zarządzający instrumentem, ocenia cel modelu biznesowego, w ramach którego utrzymuje się dany instrument dłużny, na poziomie portfela, gdyż jest to najlepszy sposób na odzwierciedlenie metody zarządzania działalnością biznesową i przekazywania informacji zarządowi. Uwzględniane informacje obejmują:

- wskazane zasady i cele dotyczące portfela oraz funkcjonowanie tych strategii w praktyce. Dotyczy to w szczególności kwestii, czy strategia zarządu koncentruje się na uzyskaniu przychodu z odsetek wynikających z umowy, utrzymaniu określonego profilu stopy procentowej, dostosowaniu okresu życia aktywów finansowych do terminu wymagalności zobowiązań, z których finansowane są te aktywa, lub realizowaniu przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż aktywów;
- sposób, w jaki wyniki portfela są oceniane i przekazywane zarządowi instrumentu;
- rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a także sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem; oraz
- częstotliwość, wielkość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania co do przyszłych operacji sprzedaży.

Informacje na temat operacji sprzedaży nie są jednak rozpatrywane odrębnie, tylko w ramach ogólnej oceny sposobu, w jaki wskazany w ramach instrumentu cel zarządzania aktywami finansowymi jest osiągany, oraz sposobu realizacji przepływów pieniężnych.

Model biznesowy bezpośrednich operacji pożyczkowych w ramach zestawu finansowania efektywnego opisano i ujawniono w informacji dodatkowej 25.

Kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej

Do celów niniejszej oceny „kwotę główną" definiuje się jako wartość godziwą instrumentu dłużnego w początkowym ujęciu. „Odsetki" definiuje się jako zapłatę z tytułu wartości pieniądza w czasie i ryzyka kredytowego związanego z kwotą główną pozostałą do spłaty w danym okresie oraz z tytułu innych rodzajów ryzyka i kosztów (np. ryzyka płynności i kosztów administracyjnych), a także marży zysku.

Przeprowadzając ocenę kwestii, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłaty odsetek i kwoty głównej, uwzględnia się umowne warunki instrumentu. Dotyczy to między innymi kwestii, czy składnik aktywów finansowych objęty jest warunkiem umownym, w wyniku którego może dojść do zmiany rozkładu w czasie lub kwoty przepływów pieniężnych wynikających z umowy, która to zmiana spowoduje, że warunek ten nie zostanie spełniony.

Usunięcie z bilansu

W ramach instrumentu zaprzestaje się ujmowania składnika aktywów finansowych, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub przenosi się prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych wynikających z umowy w ramach transakcji, w której całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych zostają w ramach instrumentu przeniesione, lub jeżeli w ramach instrumentu zachowuje się zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem przeniesionego składnika aktywów, ale nie zachowuje się nad nim kontroli.

W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego (informacje dodatkowe 2.4.4) różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązania (lub wartością bilansową przypisaną do części składnika aktywów lub zobowiązania, którego przestaje się ujmować) a sumą (i) kwoty otrzymanej lub uiszczonej oraz (ii) wszelkiej kwoty skumulowanego zysku lub straty ujętej w innych całkowitych dochodach ujmuje się w wyniku finansowym z wyjątkiem skumulowanych zysków lub strat ujętych w innych całkowitych dochodach w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, przenoszonych do funduszu rezerw, a nie do zysków lub strat w momencie zbycia.

W kontekście reformy IBOR ocena, czy zmiana w instrumencie finansowym o zamortyzowanym koszcie jest istotna, dokonywana jest po zastosowaniu praktycznego rozwiązania wprowadzonego przez etap 2 reformy IBOR. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi przez RMSR w ramach instrumentu nie usuwa się z bilansu instrumentu finansowego, którego przepływy pieniężne wynikające z umowy zostały zmodyfikowane w bezpośredniej konsekwencji reformy, a zmiana ta jest ekonomicznie równoważna z poprzednią podstawą ustalania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (tj. podstawą bezpośrednio przed zmianą).

Przeklasyfikowanie

Aktywa finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu po ich początkowym ujęciu, z wyjątkiem możliwości przeklasyfikowania w okresie, w którym zostaje zmieniony model biznesowy instrumentu w zakresie zarządzania aktywami finansowymi.

Modyfikacja

Składnik aktywów finansowych wyceniony według zamortyzowanego kosztu jest uznawany za zmodyfikowany, gdy umowne przepływy pieniężne są renegocjowane lub w inny sposób modyfikowane. Renegocjacja lub modyfikacja może – ale nie musi – doprowadzić do usunięcia z bilansu starego i ujęcia nowego instrumentu finansowego.

Istotna umowna modyfikacja przepływów środków pieniężnych ze składnika aktywów finansowych wycenianego według zamortyzowanego kosztu powodująca usunięcie składnika aktywów finansowych z bilansu prowadzi do ujęcia nowego składnika aktywów finansowych w jego wartości godziwej oraz ujęcia wpływu modyfikacji na zysk lub stratę w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z operacji finansowych".

Umowną modyfikację uznaje się za istotną, jeżeli zdyskontowana wartość bieżąca przepływów pieniężnych wynikających z nowych warunków (zdyskontowana z wykorzystaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej) różni się o co najmniej 10 % od zdyskontowanej wartości bieżącej pozostałych przepływów pieniężnych z tytułu pierwotnym aktywów finansowych. Pod uwagę bierze się również czynniki jakościowe, takie jak zmiana waluty, w której dany składnik aktywów finansowych jest denominowany, i warunki wymiany.

W kontekście reformy IBOR ocena, czy zmiana w instrumencie finansowym o zamortyzowanym koszcie jest istotna, dokonywana jest po zastosowaniu praktycznego rozwiązania wprowadzonego przez etap 2 reformy IBOR. W ramach instrumentu aktualizuje się efektywną stopę procentową, nie modyfikując wartości bilansowej instrumentu finansowego, jeżeli podstawa określania przepływów pieniężnych wynikających z umowy w ramach instrumentu finansowego, wycenianego według zamortyzowanego kosztu, zmienia się jako bezpośrednia konsekwencja reformy i jeżeli zmiana jest ekonomicznie równoważna poprzedniej podstawie (tj. podstawie bezpośrednio przed zmianą).

Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej

Wartość godziwa jest to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny na głównym rynku lub – w przypadku jego braku – na najkorzystniejszym rynku, do jakiego instrument ma dostęp w tym dniu.

W stosownych przypadkach EBI, w imieniu instrumentu, dokonuje wyceny wartości godziwej danego instrumentu, wykorzystując cenę notowaną na aktywnym rynku dla tego instrumentu. Rynek uznaje się za aktywny, jeżeli transakcje dotyczące składnika aktywów lub

zobowiązania odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać w sposób ciągły informacji na temat cen.

Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym określonych modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wybrana technika wyceny obejmuje wszystkie czynniki, jakie uwzględniliby uczestnicy rynku, ustalając cenę transakcji.

Techniki wyceny mogą obejmować wartość bieżącą netto i metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych, porównanie z podobnymi instrumentami, dla których można zaobserwować ceny rynkowe, model Blacka-Scholesa i wielomianowe modele wyceny opcji oraz inne modele wyceny. Założenia i dane wejściowe wykorzystywane w technikach wyceny obejmują stopy procentowe wolne od ryzyka, referencyjne stopy procentowe, spready kredytowe wykorzystywane do oszacowania stóp dyskontowych, ceny obligacji i akcji, kursy wymiany walut, wysokość cen akcji i indeksu akcyjnego oraz oczekiwane wahania i korelacje cen.

Celem technik wyceny jest ustalenie wartości godziwej odzwierciedlającej cenę, która zostałaby uzyskana ze sprzedaży składnika aktywów lub zapłacona za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku w dniu wyceny.

W ramach instrumentu Bank wykorzystuje się powszechnie przyjęte modele wyceny w celu ustalenia wartości godziwej powszechnych i mniej złożonych instrumentów finansowych, na przykład swapów stóp procentowych i swapów walutowych, w przypadku których wykorzystuje się tylko możliwe do zaobserwowania dane rynkowe i które wymagają od zarządzających osądu i dokonania szacunków w ograniczonym zakresie. Dające się zaobserwować ceny i dane wejściowe do modeli zazwyczaj są dostępne na rynku notowanych na giełdzie dłużnych papierów wartościowych i kapitałowych papierów wartościowych, giełdowych instrumentów pochodnych i zwykłych pozagiełdowych instrumentów pochodnych takich jak swapy stóp procentowych. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych do modeli ogranicza konieczność stosowania przez zarządzających osądu i szacunków oraz ogranicza niepewność związaną z określaniem wartości godziwej. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych do modeli różni się w zależności od produktów i rynków i jest podatna na zmiany uzależnione od konkretnych wydarzeń i ogólnych warunków na rynkach finansowych.

W przypadku instrumentów bardziej złożonych w ramach instrumentu Bank wykorzystuje własne modele wyceny, opracowane na podstawie powszechnie przyjętych modeli wyceny. Część lub całość istotnych danych wejściowych do tych modeli może nie być możliwa do zaobserwowania na rynku – są one pozyskiwane na podstawie cen lub stóp rynkowych lub szacowane w oparciu o założenia. Przykładem instrumentów obejmujących istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mogą być niektóre pożyczki i gwarancje, w przypadku których nie istnieje aktywny rynek. Modele wyceny obejmujące istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, wymagają od zarządzających szerszego stosowania osądu i szacunków do ustalenia wartości godziwej. Zastosowanie przez zarządzających osądu i szacunków jest zwykle niezbędne do dokonania wyboru odpowiedniego modelu wyceny, określenia oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z wycenianym instrumentem finansowym, określenia prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez kontrahenta i przedterminowej spłaty oraz dokonania wyboru odpowiednich stóp dyskontowych.

W ramach instrumentu dokonuje się wyceny według wartości godziwej, stosując następującą hierarchię wartości godziwej, która odzwierciedla znaczenie danych wejściowych wykorzystanych do wyceny:

- poziom 1: dane wejściowe będące nieskorygowanymi notowaniami cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, do których instrument ma dostęp,
- poziom 2: dane inne niż ceny notowane ujęte na poziomie 1, ale dające się zaobserwować albo bezpośrednio (tj. jako ceny), albo pośrednio (tj. jako pochodne cen). Kategoria ta obejmuje instrumenty wycenione z wykorzystaniem notowanych cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, notowanych cen dla identycznych lub podobnych instrumentów na rynkach uznawanych za rynki nieaktywne lub innych technik wyceny, w których wszystkie istotne dane wejściowe dają się bezpośrednio lub pośrednio zaobserwować na podstawie danych rynkowych,
- poziom 3: dane wejściowe, których nie da się zaobserwować. Kategoria ta obejmuje wszelkie instrumenty, w przypadku których technika wyceny obejmuje dane wejściowe nieoparte na dających się zaobserwować danych, a dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mają istotny wpływ na wycenę instrumentu. Kategoria ta obejmuje instrumenty wyceniane na podstawie cen notowanych dla podobnych instrumentów, jeżeli istotne niedające się zaobserwować korekty lub założenia są niezbędne, by oddać różnicę pomiędzy tymi instrumentami.

Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej w ramach instrumentu ujmuje się na koniec okresu sprawozdawczego, w którym wystąpiła zmiana.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 opiera się na perspektywicznej koncepcji oczekiwanych strat kredytowych. EBI stworzył ramy do obliczania „oczekiwanych strat kredytowych" w zależności od sytuacji makroekonomicznej. Ramy te obejmują określenie parametrów ryzyka kredytowego w danym momencie („PIT") (prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania – „PD" i strata z tytułu niewykonania zobowiązania „LGD") na podstawie systematycznego czynnika (cykl kredytowy) uzależnionego od sytuacji makroekonomicznej i przewidywanego w drodze prognoz lub scenariuszy makroekonomicznych. Ostateczne oczekiwane straty kredytowe stanowią ważoną prawdopodobieństwem średnią oczekiwanych strat kredytowych w ramach poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych. Ten prognostyczny model utraty wartości stosuje się w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych po koszcie zamortyzowanym, wobec umów gwarancji finansowych, jak również wobec zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z MSSF 9 odpisy na oczekiwane straty kredytowe wycenia się w jeden z następujących sposobów:

- na podstawie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające z wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego, oraz
- na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające ze wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w całym okresie życia instrumentu finansowego.

MSSF 9 określa „trzyfazowy" model utraty wartości oparty na zmianach w jakości środków od momentu początkowego ujęcia. Instrumenty finansowe są klasyfikowane w fazie 1 z wyjątkiem tych instrumentów, w odniesieniu do których stwierdzono znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Obejmuje to informacje i analizy ilościowe i jakościowe, oparte na wiedzy fachowej banku, w tym informacje perspektywiczne.

Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe („POCI") stanowią aktywa finansowe, które z chwilą początkowego ujęcia uznaje się za zaklasyfikowane jako faza 3. W przypadku POCI skumulowane zmiany oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia od momentu początkowego ujęcia ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Ocena faz według MSSF 9 przez Bank opiera się na metodzie sekwencyjnej, w ramach której wykorzystuje się informacje specyficzne dla kontrahenta lub instrumentu zgodne z wewnętrznymi wytycznymi i procedurami i w której to metodzie w szczególności uwzględnia się czynniki powodujące wczesne ostrzeganie, rating wewnętrzny (spadek o przynajmniej 3 stopnie w porównaniu z historycznym ratingiem wewnętrznym dla kontrahentów, których obecny rating wewnętrzny jest poniżej poziomu inwestycyjnego) oraz zaległości w spłacie (przeterminowane o ponad 30 dni).

EBI jest zdania, że obowiązujący perspektywiczny model oczekiwanych strat kredytowych, który uznaje się za wystarczająco rzetelny, aby uwzględniał tego typu ekstremalne zdarzenia, odzwierciedla wpływ na utratę wartości w wyniku ogólnego kontekstu niepewności i różnych ryzyk narastających w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę. W szczególności odpowiednie skutki ujęto bezpośrednio w prognozach makroekonomicznych i strukturach terminowych PD.

EBI jest zdania, że obowiązujący perspektywiczny model oczekiwanych strat kredytowych uznaje się za wystarczająco rzetelny, aby uwzględniał ekstremalne zdarzenia gospodarcze, które ujęto bezpośrednio w prognozach makroekonomicznych i strukturach terminowych PD. Jak przedstawiono w informacji dodatkowej 3.2.3.8, przy ocenie ryzyka kredytowego takich kontrahentów EBI stosuje ocenę ekspercką.

Jeżeli nastąpi znaczny wzrost ryzyka kredytowego, instrument finansowy jest przenoszony do fazy 2, jednak nie jest jeszcze uznawany za dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Jeżeli instrument finansowy zostanie dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, jest on przenoszony do fazy 3.

W celu określenia ekspozycji w fazie 3 w ramach instrumentu Bank ustala, czy istnieją obiektywne dowody na ekspozycję nieobsługiwaną. Uznaje się, że składnik aktywów finansowych jest zagrożony niewykonaniem zobowiązania, jeżeli pożyczkobiorca prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec instrumentu bez konieczności podjęcia działania w ramach instrumentu lub jeżeli należność pożyczkobiorcy dotycząca istotnych zobowiązań kredytowych wobec instrumentu jest przeterminowana o ponad 90 dni.

W tym zakresie uznaje się, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, jeżeli zostanie ustalone, że prawdopodobnie instrument nie będzie w stanie odzyskać wszystkich należności na pierwotnie ustalonych warunkach ani ich równowartości. Ocenę poszczególnych ekspozycji kredytowych przeprowadza się na podstawie: charakterystyki pożyczkobiorcy, jego ogólnej kondycji finansowej, posiadanych zasobów i rejestru płatności, perspektyw na uzyskanie wsparcia ze strony dowolnych gwarantów ponoszących odpowiedzialność finansową oraz, w stosownych przypadkach, możliwej do uzyskania wartości dowolnego zabezpieczenia.

Przegląd i analiza wszystkich zagrożonych roszczeń mają miejsce co najmniej co pół roku. Wszelkie późniejsze zmiany kwot i terminów oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych w porównaniu z wcześniejszymi szacunkami będą skutkować zmianą rezerwy na straty kredytowe i będą pomniejszać lub powiększać rachunek zysków i strat. Odpis z tytułu utraty wartości zostaje odwrócony jedynie w przypadku poprawy jakości kredytowej dającej wystarczającą pewność terminowej spłaty kwoty głównej i odsetek zgodnie z pierwotnymi warunkami umownymi określonymi w umowie będącej podstawą roszczenia. Odpis następuje wówczas, gdy całość lub część roszczenia uznaje się za nieściągalną lub umorzoną. Odpisy pomniejszają wcześniej stwierdzone kwoty utraty wartości lub są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat, a także powodują obniżenie kwoty głównej roszczenia. Kwoty odzyskanej części lub całości wcześniej odpisanych kwot są zapisywane na dobro rachunku zysków i strat. Aktywa finansowe, które zostały odpisane, mogą nadal podlegać działaniom w zakresie egzekwowania prawa w celu zapewnienia zgodności z procedurami Banku dotyczącymi odzyskiwania należnych kwot.

Wycena oczekiwanych strat kredytowych – dane wejściowe, założenia i techniki

Wycena oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia ma zastosowanie do aktywów fazy 2 i fazy 3, a wycena w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego ma zastosowanie do aktywów fazy 1.

Oczekiwane straty kredytowe zostały obliczone na podstawie następujących zmiennych:

- rating kredytowy i prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) w danym momencie,
- strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) w danym momencie,
- ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania (EAD)

Rating kredytowy kontrahenta określa się w konkretnym dniu w oparciu o modele arkusza wyników właściwe dla różnych kategorii kontrahentów i ekspozycji.

Każdy rating kredytowy jest dopasowany do konkretnego PD, które określa prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania finansowego przez kontrahenta, albo w ciągu kolejnych 12 miesięcy, albo w całym pozostałym okresie życia zobowiązania. Ratingi stanowią zatem podstawę określenia struktury terminowej PD dla ekspozycji na ryzyko w danym momencie. EBI gromadzi dane dotyczące wykonania i niewykonania zobowiązań w odniesieniu do ekspozycji na ryzyko kredytowe w ramach instrumentu. Zgromadzone dane są dzielone według typu branży i rodzaju regionu. Różne branże i regiony, które reagują w ten sam sposób na cykle kredytowe, są analizowane łącznie.

EBI stosuje modele statystyczne do analizowania zgromadzonych danych i generowania oczekiwanego PD dla ekspozycji na ryzyko w pozostałym okresie życia oraz przewidywanych zmian tych szacunków w czasie oraz z uwzględnieniem określonych scenariuszy makroekonomicznych.

Strata z tytułu niewykonania zobowiązania stanowi oczekiwanie EBI dotyczące stosunku straty na ekspozycji z powodu niewykonania zobowiązań przez kontrahenta do kwoty należności w chwili niewykonania zobowiązania. Stratę z tytułu niewykonania zobowiązania można również definiować jako „1 – stopa odzysku”. Szacunki dotyczące LGD określa się głównie na podstawie położenia geograficznego i według typu kontrahenta, przy czym wyróżnia się pięć głównych kategorii ekspozycji: ekspozycje wobec państw, ekspozycje wobec instytucji publicznych, ekspozycje wobec instytucji finansowych, ekspozycje wobec przedsiębiorstw i ekspozycje na operacje typu *project finance*. Można dokonać dalszej korekty wartości LGD na podstawie cech ekspozycji związanych z produktem lub wynikających z umowy.

EBI uwzględnia PIT i informacje perspektywiczne zarówno w ocenie kwestii, czy od momentu początkowego ujęcia doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym instrumentem, jak i w wycenie oczekiwanych strat kredytowych.

Do celów pomiaru oczekiwanych strat kredytowych EBI opracował warunkowe podejście modelowe, zwane modelem PIT PD, do obliczania struktur terminowych PD obejmujące:

- określenie ekonomicznie uzasadnionego powiązania między cyklem kredytowym a zmiennymi makroekonomicznymi, oraz
- zestaw trzech scenariuszy makroekonomicznych (jeden scenariusz bazowy i dwa scenariusze odzwierciedlające pogorszenie i poprawę koniunktury gospodarczej) wraz z wieloletnim potencjalnym trendem kształtowania się PKB i prawdopodobieństwem realizacji poszczególnych scenariuszy.

Do wygenerowania scenariuszy makroekonomicznych EBI stosuje półstrukturalny, wielopaństwowy, wielorównaniowy makro model gospodarki światowej z blokami dla poszczególnych państw. Scenariusz centralny/bazowy opracowano w taki sposób, aby był zgodny z najnowszymi prognozami Komisji Europejskiej. Scenariusze pozytywne i negatywne opracowano na podstawie scenariusza centralnego poprzez zastosowanie modelu wielopaństwowego/wielorównaniowego. Scenariusze powstają dzięki symulowaniu wstrząsów PKB, który jest kluczowym miernikiem działalności gospodarczej. Wstrząsy realnego PKB kalibruje się w taki sposób, aby odzwierciedlić obserwowaną niestabilność tej zmiennej. W stosownych przypadkach w celu dokładniejszego określenia wielkości i trwałości wstrząsów PKB wykorzystuje się również ocenę ekspercką. W rezultacie do określenia wpływu wstrząsów w czasie wstrząsy ustala się wraz z funkcją rozpadu. Prawdopodobieństwo zaistnienia poszczególnych scenariuszy określa się na podstawie wskaźników rynkowych (zmienności) oraz wewnętrznie opracowanych wskaźników/indeksów stosowanych w sposób spójny w czasie w celu uchwycenia niepewności.

W modelach PIT PD i PIT LGD opracowanych przez EBI wykorzystuje się te same przewidywane wartości cyklu kredytowego jako główne dane wejściowe przy różnych scenariuszach makroekonomicznych. Cykl kredytowy jest obliczany na podstawie wskaźników obniżenia ratingu przez zewnętrzną agencję ratingową oraz projekcji rocznych stóp wzrostu realnego PKB, a także rozpiętości między długo- i krótkoterminowymi stopami procentowymi.

EAD oznacza oczekiwaną ekspozycję w przypadku ekspozycji, której dotyczy niewykonanie zobowiązania i opiera się na bieżącej ekspozycji na ryzyko wobec kontrahenta i możliwych zmianach bieżącej kwoty dopuszczalnej na mocy umowy wraz z amortyzacją. EAD składnika aktywów finansowych to jego wartość bilansowa brutto. W przypadku zobowiązań kredytowych i gwarancji finansowych EAD obejmuje kwotę wykorzystaną.

2.4.2.1 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty zostały zdefiniowane dla instrumentu jako rachunki bieżące, depozyty krótkoterminowe lub komercyjne papiery dłużne o pierwotnym terminie zapadalności wynoszącym do trzech miesięcy. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazuje się po koszcie zamortyzowanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

2.4.2.2 Aktywa finansowe ogółem

Aktywa finansowe ogółem obejmują notowane i nienotowane obligacje, które mają być utrzymywane do upływu terminu zapadalności, oraz komercyjne papiery dłużne o pierwotnym terminie zapadalności przekraczającym trzy miesiące.

Takie obligacje i komercyjne papiery dłużne są początkowo wyceniane po koszcie, czyli według wartości godziwej powiększonej o ewentualne bezpośrednio z nimi związane koszty transakcyjne. Różnica między ceną na wejściu a wartością wykupu jest amortyzowana metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostałą część okresu życia instrumentu.

2.4.2.3 Pożyczki i zaliczki

Portfel pożyczek i zaliczek może składać się z instrumentów dłużnych, takich jak pożyczki i dłużne papiery wartościowe w tym wydawane przez jednostki strukturyzowane obligacje, weksle lub świadectwa, które mają być utrzymywane do upływu terminu zapadalności i w celu uzyskania umownych przepływów środków pieniężnych.

Pożyczki i zaliczki obejmują:

- pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym,
- pożyczki i zaliczki obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”).

Pożyczki z instrumentu ujmowane są jako aktywa instrumentu w dniu przekazania pożyczki pożyczkobiorcom. Niewypłacone części pożyczek ujmuje się w pozycji pozabilansowej według wartości nominalnej. Pożyczki, w przypadku których stwierdzono przepływy stanowiące wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej, wykazywane są początkowo według kosztu (kwoty wypłacone netto), który jest równy wartości godziwej środków pieniężnych przekazanych na uruchomienie pożyczki, łącznie z wszelkimi kosztami transakcji. Następnie są one wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wykorzystaniem metody efektywnego dochodu.

Dłużne papiery wartościowe ujmowane są jako aktywa instrumentu w dniu przekazania emitentowi i mogą one mieć formę powiązanego umownie lub składającego się z jednej transzy instrumentu dłużnego. Niewypłacone części dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w pozycji pozabilansowej według wartości nominalnej. Takie dłużne papiery wartościowe są początkowo wyceniane po koszcie, czyli według wartości godziwej powiększonej o ewentualne bezpośrednio z nimi związane koszty transakcyjne, a następnie wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej. Różnica między ceną na wejściu a wartością wykupu jest amortyzowana metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostałą część okresu życia instrumentu.

Politykę w odniesieniu do utraty wartości pożyczek i zaliczek opisano w informacji dodatkowej 2.4.2.

Pożyczki i zaliczki, które nie są zgodne z modelem biznesowym lub nie spełniają kryterium dotyczącego przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej, są obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"). Stosowana technika wyceny wartości godziwej opiera się na technice zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub wartości likwidacyjnej.

Wpływ reformy IBOR na ponowną wycenę pożyczek i zaliczek według zamortyzowanego kosztu przedstawiono w odpowiednich punktach informacji dodatkowej 2.4.2 – Klasyfikacja i wycena / Modyfikacja.

2.4.2.4 Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu

w instrumencie istnieją dwa rodzaje inwestycji kapitałowych: (i) bezpośrednie inwestycje kapitałowe oraz (ii) inwestycje w fundusze *venture capital*. Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu początkowo są ujmowane według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji. Późniejsze zmiany wartości godziwej, uwzględniając zyski i straty z tytułu transakcji w walucie obcej, są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto".

Niewykorzystaną, ale zaangażowaną część tych inwestycji ujmuje się jako skonsolidowane zobowiązania pozabilansowe według ich wartości nominalnej.

Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej

Wartość godziwą ustala się przez zastosowanie metody zagregowanej wartości aktywów netto (zakładając tym samym, że pomimo braku łatwej do ustalenia wartości rynkowej, powyższa metoda jest najlepszym szacunkiem wartości godziwej). W przypadku inwestycji w nienotowane instrumenty, jeżeli nie można określić wartości godziwej na podstawie aktywnych rynków, wartość godziwą określa się, korzystając z uznanych technik wyceny (informacja dodatkowa 4.2.1).

Przypisaną wartość aktywów netto koryguje się o zdarzenia mające miejsce pomiędzy datą ostatniej dostępnej wartości aktywów netto a dniem bilansowym w zakresie, w jakim Komitet Zarządzający uzna taką korektę za istotną. Istotnych korekt dokonuje się do chwili przyjęcia sprawozdania finansowego za dany rok przez Radę Dyrektorów. W tym względzie, w związku z ogólnym kontekstem niepewności, różnymi rodzajami ryzyka narastającymi w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę oraz zmiennością obserwowaną pod względem wyników, Bank udoskonalił swoje techniki wyceny w celu oszacowania wszelkich korekt wartości godziwej inwestycji kapitałowych w odniesieniu do wartości aktywów netto niezgłoszonych przez zarządzających funduszami na dzień sprawozdawczy sprawozdania finansowego instrumentu.

W przypadku konkretnych inwestycji, w odniesieniu do których nie można łatwo określić wartości aktywów netto, można zastosować inne wytyczne, na przykład międzynarodowe wytyczne dotyczące wyceny kapitału *private equity* i *venture capital* – International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines, opublikowane przez radę ds. tych wytycznych, przy czym wymagane będzie bardziej szczegółowe monitorowanie i bardziej szczegółowy przegląd. Zgodnie z tą metodą fundusze dzieli się wewnętrznie na trzy kategorie:

- kategoria I – fundusze, które przyjęły wymogi dotyczące wartości godziwej zgodnie z MSSF 13 lub międzynarodowymi wytycznymi dotyczącymi wyceny kapitału private equity i venture capital oraz w odniesieniu do których przeprowadza się szczególny przegląd w celu zapewnienia, aby wartość aktywów netto była wiarygodnym oszacowaniem wartości godziwej;
- kategoria II – fundusze, które przyjęły inne wytyczne dotyczące wyceny (takie jak dawne wytyczne EVCA z 2001 r.) lub standardy, które można uznać za zgodne z MSSF 13, i w odniesieniu do których to funduszy można obliczyć równoważną wartość aktywów netto; oraz
- kategoria III – fundusze, które nie przyjęły zasad wyceny według wartości godziwej zgodnych z MSSF 13 ani żadnych innych zasad wyceny zgodnych z MSSF 13.

Ocena znaczącego wpływu

Udziały nabyte w ramach instrumentu to zazwyczaj inwestycje w fundusze *private equity* i fundusze *venture capital*. Zgodnie z praktyką branżową tego rodzaju inwestycje są zwykle realizowane wspólnie przez kilku inwestorów, z których żaden nie może pojedynczo wpływać na bieżące funkcjonowanie i działalność inwestycyjną takiego funduszu. W związku z tym ewentualne członkostwo inwestora w organie zarządzającym takim funduszem zasadniczo nie uprawnia takiego inwestora do wpływania na bieżące funkcjonowanie funduszu. Ponadto pojedynczy inwestorzy mający udział w funduszu *private equity* lub funduszu *venture capital* nie wpływają na politykę funduszu, na przykład na zasady wypłaty dywidend i wypłaty innych środków. Tego rodzaju decyzje podejmuje zwykle zarząd funduszu na podstawie umowy udziałowców określającej prawa i obowiązki zarządu oraz wszystkich udziałowców funduszu. Umowa udziałowców z reguły również uniemożliwia pojedynczym inwestorom dwustronne przeprowadzanie znaczących transakcji z funduszem, wymienianie się członkami zarządu czy uzyskiwanie uprzywilejowanego dostępu do podstawowych informacji technicznych. Inwestycje w ramach instrumentu realizowane są zgodnie z wyżej opisaną praktyką branżową, co gwarantuje, że instrument nie będzie sprawował kontroli nad którąkolwiek z tych inwestycji ani nie będzie wywierał na nie znaczącego wpływu w rozumieniu MSR 10 i MSR 28; dotyczy to również inwestycji, w których instrument ma ponad 20 % udział w prawach głosu.

2.4.3 Gwarancje finansowe

Umowy gwarancji finansowych to umowy zobowiązujące instrument do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego.

Gwarancje finansowe ujmuje się zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe" jako „instrumenty pochodne" lub jako „gwarancje finansowe", w zależności od ich elementów i cech określonych w MSSF 9.

Zasady rachunkowości w odniesieniu do instrumentów pochodnych przedstawiono w informacji dodatkowej 2.4.5.

Gwarancje finansowe początkowo są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako „Rezerwy na wystawione gwarancje" według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji bezpośrednio związane z udzieleniem gwarancji finansowych. W momencie ujęcia początkowego obowiązek zapłaty odpowiada wartości bieżącej netto przewidywanych wpływów premii lub pierwotnie oczekiwanej straty.

Po ujęciu początkowym wartość gwarancji finansowych jest aktualizowana do wyższej z dwóch wartości:

- kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe według MSSF 9; oraz
- premii w początkowym ujęciu pomniejszonej o dochód ujęty zgodnie zasadami MSSF 15.

Każde zwiększenie lub zmniejszenie wartości zobowiązań netto (wycenionych według MSSF 9) związane z gwarancjami finansowymi oprócz płatności z tytułu uruchomienia gwarancji ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana stanu rezerw z tytułu gwarancji".

Otrzymaną premię ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Przychody z opłat i prowizji" na podstawie planu amortyzacji zgodnie z MSSF 15 przez cały okres życia gwarancji finansowej.

2.4.4 Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne

Klasyfikacja i wycena

Zobowiązania finansowe

Zobowiązanie finansowe jest wyceniane według zamortyzowanego kosztu z wyjątkiem zobowiązań finansowych, które:

- są obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (np. instrumenty pochodne będące zobowiązaniami) oraz
- są wyznaczone do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

W ramach instrumentu zaprzestaje się ujmowania zobowiązania finansowego w momencie spłaty, umorzenia lub przedawnienia zobowiązań umownych podjętych w ramach instrumentu.

2.4.5 Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe obejmują swapy walutowe (ang. cross-currency swaps) i walutowo-procentowe oraz krótkoterminowe umowy swapowe („krótkoterminowe swapy walutowe").

Pochodne instrumenty finansowe są początkowo ujmowane na podstawie daty zawarcia transakcji.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swap w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu, w celu wyrównania ewentualnych zysków lub strat spowodowanych wahaniami kursu wymiany walut.

Wszelkie instrumenty pochodne są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") i wykazywane jako pochodne instrumenty finansowe. Wartości godziwe są wyprowadzane przede wszystkim z modeli zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modeli wyceny opcji oraz ofert osób trzecich.

Instrumenty pochodne wykazywane są według wartości godziwej i ujmowane jako aktywa, kiedy ich wartość godziwa jest dodatnia, a jako zobowiązania – kiedy wartość ta jest ujemna. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych są uwzględniane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych".

Na podstawie MSSF 9 wyeliminowano wymogi dotyczące rozdzielania wbudowanych instrumentów pochodnych w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, w związku z czym przy klasyfikacji odpowiednio aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych umowę hybrydową traktuje się jako całość.

2.4.6 Wkłady

Wkłady państw członkowskich wykazywane są jako należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w dniu decyzji Rady określającej wkład finansowy, jaki mają wnieść państwa członkowskie do instrumentu.

Wkłady państw członkowskich są klasyfikowane jako kapitał własny, ponieważ spełniają następujące warunki:

- zgodnie z umową o przyznanie wkładu upoważniają one państwa członkowskie do decydowania o sposobie wykorzystania aktywów netto instrumentu w przypadku jego likwidacji,
- należą one do kategorii instrumentów podporządkowanych wobec wszystkich innych kategorii instrumentów,
- wszystkie instrumenty finansowe w kategorii instrumentów podporządkowanej wobec wszystkich innych kategorii instrumentów mają identyczne cechy,
- instrument nie zawiera elementów wymagających klasyfikacji jako zobowiązanie oraz
- całkowite oczekiwane przepływy pieniężne, które można przyporządkować do instrumentu przez okres jego użytkowania, opierają się zasadniczo na zyskach lub stratach, zmianie w ujętych aktywach netto lub zmianie wartości godziwej ujętych i nieujętych aktywów netto instrumentu przez okres jego użytkowania.

Wkłady klasyfikuje się i wycenia po koszcie zamortyzowanym w sprawozdaniu finansowym.

Wypłacone wkłady państw członkowskich stanowią dostępne środki powracające wypłacone KE i Zjednoczonemu Królestwu. Zgodnie z umową w sprawie przekazania od 2023 r. do 2027 r. – nie później niż do dnia 31 marca każdego roku – EBI przekazuje na piśmie informację o kwocie dostępnych środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP oraz o kwocie dostępnych środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego KTZ, zsumowanych odpowiednio na dzień 31 grudnia poprzedniego roku („sprawozdanie dotyczące dostępnych środków powracających"). W sprawozdaniu dotyczącym dostępnych środków powracających dokonuje się rozróżnienia między przepływami powracającymi, które mają zostać przekazane Komisji (środki powracające z AKP i KTZ), a środkami powracającymi, które mają zostać przekazane Zjednoczonemu Królestwu. Dostępne środki powracające ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wówczas, gdy złożony został odpowiedni wniosek o płatność w ramach instrumentu.

2.4.7 Odsetki i podobne przychody

Odsetki od pożyczek z instrumentu ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów („odsetki i podobne przychody") oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej („pożyczki i zaliczki") według zasady memoriału przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, która jest stopą dokładnie dyskontującą szacowane przyszłe przepływy pieniężne (wypłaty i wpływy) w ciągu całego oczekiwanego okresu trwania pożyczki do poziomu wartości bilansowej netto pożyczki. Po zmniejszeniu zaksięgowanej wartości pożyczki z tytułu utraty wartości przychody z tytułu odsetek nadal są ujmowane według pierwotnej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowej wartości bilansowej.

Odsetki od pożyczek POCI ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów („odsetki i podobne przychody") oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej („pożyczki i zaliczki") według zasady memoriału przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe przez cały okres trwania pożyczki, która to stopa jest stopą dokładnie dyskontującą szacowane przyszłe przepływy pieniężne (wypłaty i wpływy) w ciągu całego oczekiwanego okresu trwania pożyczki do zamortyzowanego kosztu pożyczki.

Dotacje na spłatę odsetek otrzymane na zasoby instrumentu są odraczane i ujmowane jako korekta efektywnej stopy zwrotu, wykazywane w pozycji „Odsetki i podobne przychody" w rachunku zysków i strat w okresie od wypłaty do spłaty dotowanej pożyczki.

Opłaty wynikające z zobowiązań są odraczane i ujmowane jako przychód z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej w okresie od wypłaty do spłaty danej pożyczki oraz przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Odsetki i podobne przychody".

2.4.8 Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną

Działalność instrumentu obejmuje także zarządzanie dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną w imieniu państw członkowskich.

Część wkładów państw członkowskich przeznaczona na wypłatę dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie jest uwzględniana w zasobach stron wnoszących wkład do instrumentu, lecz klasyfikowana jako zobowiązania wobec osób trzecich. W pierwszej kolejności dokonuje się wypłaty na rzecz beneficjentów końcowych, a następnie zmniejsza zobowiązania wobec osób trzecich.

Jeżeli kwoty przeznaczone na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie są w pełni rozdysponowane, zostają one przeklasyfikowane jako wkład na rzecz instrumentu.

2.4.9 Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów są wykazywane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów instrumentu według zasady memoriału.

2.4.10 Opłaty, prowizje i dywidendy

Opłaty uzyskane z tytułu usług świadczonych w pewnym okresie ujmowane są jako przychody w trakcie świadczenia usług, natomiast opłaty uzyskane po wykonaniu istotnego działania są ujmowane jako przychody po zakończeniu tego działania. Opłaty te są przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Dochody z tytułu opłat i prowizji".

Dywidendy związane z udziałami i papierami wartościowymi o zmiennej stopie dochodu są ujmowane po ich zadeklarowaniu i przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zrealizowane zyski netto z tytułu udziałów i papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu".

2.4.11 Podatki

Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej, dołączony do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, określa, że aktywa, przychody i inne mienie instytucji Unii są zwolnione ze wszelkich podatków bezpośrednich.

3 Zarządzanie ryzykiem

Poniższa informacja dodatkowa przedstawia ekspozycję instrumentu na ryzyko kredytowe i finansowe oraz zarządzanie tym ryzykiem i kontrolę nad nim; szczególnie dotyczy to ryzyka pierwotnego związanego z wykorzystywaniem instrumentów finansowych. Mowa tu o:

- ryzyku kredytowym – ryzyku poniesienia straty w wyniku niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, wynikającym z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także ryzyku rozrachunku[12],
- ryzyku płynności – ryzyku, że dana jednostka nie będzie zdolna do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się z zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat,
- ryzyku rynkowym – ryzyku, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

3.1 Organizacja zarządzania ryzykiem

EBI na bieżąco dostosowuje ramy zarządzania ryzykiem.

Dyrekcja EBI ds. Zarządzania Ryzykiem zapewnia niezależną identyfikację, ocenę, monitorowanie i zgłaszanie ryzyka, na które instrument jest narażony. W strukturze, w której zachowany jest rozdział obowiązków, zarządzanie ryzykiem jest niezależne od jednostki operacyjnej i służy uzyskaniu drugiej opinii na temat wszystkich wniosków jednostki operacyjnej mających wpływ w zakresie ryzyka.

Na poziomie EBI dyrektor grupy ds. ryzyka grupy (Group Chief Risk Officer, „GCRO") składa sprawozdania w sprawie ryzyka dotyczącego grupy Komitetowi Zarządzającemu EBI pod nadzorem członka komitetu monitorującego odpowiedzialnego za ryzyko. Dyrektor ma bezpośredni dostęp do Komisji ds. Strategii Zarządzania Ryzykiem, może zwracać się pisemnie bezpośrednio do Rady Dyrektorów EBI i komunikować się z nią we wszystkich sprawach leżących w zakresie jego kompetencji.

3.2 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to potencjalna strata, która może być skutkiem niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, a wynika z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także z rozrachunku.

3.2.1 Polityka dotycząca ryzyka kredytowego

W ramach analizy kredytowej kontrahentów pożyczek EBI ocenia ryzyko kredytowe i przewidywane straty w celu jego obliczenia i dokonania wyceny. EBI opracował wewnętrzną metodykę ratingową w celu określenia wewnętrznych ratingów kontrahentów pożyczek będących pożyczkobiorcami lub gwarantami. Metodyka ta oparta jest na systemie arkuszy oceny dostosowanych do każdego z głównych rodzajów kontrahentów pożyczek (np. przedsiębiorstw, instytucji finansowych itp.). Biorąc pod uwagę zarówno sprawdzone praktyki w dziedzinie bankowości mające zastosowanie do EBI, jak i zasady określone w ramach nowej bazylejskiej umowy kapitałowej (Bazylea II), wszyscy kontrahenci związani z profilem kredytowym określonej transakcji są klasyfikowani do poszczególnych kategorii ratingu wewnętrznego z wykorzystaniem odnośnej metodyki dla każdego rodzaju kontrahenta. W następstwie szczegółowej analizy profilów ryzyka finansowego i ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej kontrahenta oraz warunków ryzyka panujących w kraju, w którym prowadzi on działalność, każdemu kontrahentowi jest przypisywany rating wewnętrzny odzwierciedlający prawdopodobieństwo niewykonania przez niego zobowiązania w walucie obcej. W razie potrzeby dokonuje się korekt eksperckich z uwagi na wsparcie osób prawnych ze strony jednostki dominującej lub rządu, a rating ostateczny umożliwia odzwierciedlenie za pomocą nadwyżek informacji (np. cen rynkowych) nieuwzględnionych w arkuszu oceny.

Ocena kredytowa operacji typu *project finance* oraz innych strukturyzowanych operacji o ograniczonym zastosowaniu odbywa się z wykorzystaniem narzędzi oceny ryzyka kredytowego właściwych dla danego sektora, skoncentrowanych przede wszystkim na dostępności przepływów pieniężnych i zdolności do obsługi zadłużenia. Narzędzia te obejmują analizę warunków umownych projektów, analizę kontrahentów oraz symulację przepływów pieniężnych. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorstw i instytucji finansowych, do każdego projektu jest przypisany wewnętrzny rating ryzyka. Ponadto departament ekonomiczny ocenia państwa spoza UE w oparciu o model statystyczny.

Wszystkie ratingi wewnętrzne są monitorowane przez okres trwania pożyczki i okresowo aktualizowane.

Do operacji bez udziału państwa stosuje się odpowiednio specjalne ograniczenia dotyczące poziomu transakcji i wielkości kontrahenta. W stosownych przypadkach ograniczenia dotyczące kontrahenta są określane na poziomie ekspozycji skonsolidowanej grupy. Tego rodzaju ograniczenia zwykle odzwierciedlają między innymi wysokość funduszy własnych kontrahenta.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego w indywidualnych przypadkach EBI stosuje w razie potrzeby różne środki wsparcia jakości kredytowej, w tym między innymi zabezpieczenia dotyczące kontrahenta lub projektu, gwarancje i klauzule umowne w zależności od charakteru pożyczkobiorcy i rodzaju operacji.

W celu zmniejszenia ryzyka kredytowego nie stosuje się natomiast kredytowych instrumentów pochodnych.

[12] Ryzyko rozrachunku definiuje się jako ryzyko potencjalnych strat z tytułu transakcji, które pozostają nierozliczone po ustalonej dacie dostawy, lub z tytułu transakcji, które rozlicza się później niż jest to przyjęte na rynku. Ze względu na charakter operacji instrumentu najistotniejszymi instrumentami, których dotyczy ryzyko rozrachunku, są instrumenty pochodne, na które zawarł umowę Bank i które wiążą się z wymianą walut obcych. Zarządzanie ryzykiem rozrachunku omówiono w wytycznych dotyczących ryzyka finansowego.

3.2.2 Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia zabezpieczenia ani innych środków wsparcia jakości kredytowej

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe w odniesieniu do poszczególnych składników sprawozdania z sytuacji finansowej, w tym instrumentów pochodnych. Maksymalną ekspozycję ujęto w wartościach brutto, nie uwzględniając skutków zastosowania zabezpieczenia.

Maksymalna ekspozycja (w tys. EUR)	31.12.2023	31.12.2022
AKTYWA		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 376 824	1 451 970
Należności od stron wnoszących wkład	85 321	85 321
Aktywa finansowe ogółem	-	73 003
Pochodne instrumenty finansowe	55 765	75 852
Pożyczki i zaliczki	1 683 312	1 849 786
Pozostałe aktywa	616	950
Ogółem	**3 201 838**	**3 536 882**
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	**-19 038**	**-16 583**
POZYCJE POZABILANSOWE		
Zobowiązania warunkowe		
– Gwarancje wystawione	985	-
Zobowiązania		
– Niewypłacone pożyczki	883 092	1 671 851
– Gwarancje niewystawione	46 764	49 378
Pozycje pozabilansowe ogółem	**930 841**	**1 721 229**
Ekspozycja kredytowa ogółem	**4 113 641**	**5 241 528**

3.2.3 Ryzyko kredytowe z tytułu pożyczek i zaliczek

3.2.3.1 Wycena ryzyka kredytowego z tytułu pożyczek i zaliczek

Pożyczki i zaliczki lub gwarancje udzielone z instrumentu są poprzedzone kompleksową oceną ryzyka i oszacowaniem oczekiwanej straty, co znajduje odzwierciedlenie w klasyfikacji pożyczek. Operacje w ramach zestawu finansowania efektywnego (jak opisano w informacji dodatkowej 25), z wyjątkiem pożyczek udzielanych przy pomocy pośredników, podlegają ogólnym zasadom dotyczącym ryzyka związanego z mandatem przewidzianym w wytycznych EBI w sprawie ryzyka kredytowego i ryzyka cen akcji. Klasyfikacje pożyczek są ustalane według ogólnie przyjętych kryteriów na podstawie jakości pożyczkobiorcy, terminu zapadalności pożyczki, gwarancji, a w stosownych przypadkach – gwaranta.

System klasyfikacji pożyczek obejmuje metodykę, procesy, bazy danych i systemy informatyczne służące do oceny ryzyka kredytowego w ramach operacji udzielania pożyczek oraz oszacowanie oczekiwanej straty. Wykorzystuje on duże ilości informacji, aby zapewnić porównawczą ocenę ryzyka kredytowego związanego z pożyczkami. Klasyfikacja pożyczek jest odzwierciedleniem wartości bieżącej szacowanego poziomu oczekiwanej straty, który jest wynikiem niewykonania zobowiązania przez głównych dłużników, EAD oraz rozmiarów straty w przypadku niewykonania zobowiązania. Klasyfikacja pożyczek jest wykorzystywana do następujących celów:

- jako ułatwienie w dokładniejszym oszacowaniu ryzyka udzielenia pożyczki,
- jako wskaźnik zmian ryzyka kredytowego do celów ustalania priorytetów w zakresie monitorowania,
- jako opis jakości portfela pożyczek w dowolnym momencie, oraz
- jako czynnik decydujący o wycenie ryzyka.

W określeniu klasyfikacji pożyczki brane są pod uwagę następujące czynniki:

i) zdolność kredytowa pożyczkobiorcy: Dyrekcja ds. Zarządzania Ryzykiem niezależnie ocenia pożyczkobiorców i ich zdolność kredytową na podstawie metodyki wewnętrznej i zewnętrznych danych. Zgodnie z przyjętą metodą wewnętrznych ratingów zgodną z regulacjami Bazylea III Bank opracował metodykę wewnętrznego ratingu służącą do określenia wewnętrznego ratingu pożyczkobiorców i gwarantów. Opiera się ona na zestawie arkuszy oceny dostosowanych do poszczególnych rodzajów kontrahentów;

ii) skorelowanie ryzyka niewykonania zobowiązania: służy ono do pomiaru prawdopodobieństwa równoczesnego zaistnienia trudności finansowych w przypadku pożyczkobiorcy i gwaranta. Im wyższa korelacja tego prawdopodobieństwa, tym niższa jest wartość gwarancji, a tym samym niższa (gorsza) jest pozycja w klasyfikacji pożyczek;

iii) wartość instrumentów gwarancyjnych i zabezpieczeń: wartość ta jest szacowana na podstawie połączenia zdolności kredytowej wystawcy oraz rodzaju wykorzystanego instrumentu;

iv) mająca zastosowanie stopa odzysku: jest to kwota, w przypadku której zakłada się, że zostanie odzyskana w przypadku niewykonania zobowiązania przez danego kontrahenta, wyrażona jako procent odnośnej ekspozycji kredytowej.

v) warunki umowne: rzetelne warunki umowne poprawiają jakość pożyczki i podnoszą jej pozycję w klasyfikacji pożyczek.

vi) okres spłaty pożyczki lub, bardziej ogólnie, przepływy pieniężne w ramach pożyczki: przy niezmienności pozostałych warunków, im dłuższy okres spłaty pożyczki, tym wyższe ryzyko zaistnienia trudności w obsłudze pożyczki.

Oczekiwana strata w związku z pożyczką obliczana jest przez połączenie pięciu elementów omówionych powyżej. W zależności od poziomu tej straty, pożyczka zostaje przypisana do jednego z następujących poziomów klasyfikacji pożyczek:

„A" Pożyczki najwyższej jakości składające się z trzech kategorii:

A0 – obejmuje pożyczki udzielone państwom członkowskim UE lub przez nie gwarantowane, w przypadku których oczekiwana strata wynosi 0 %.

A+ – obejmuje pożyczki przyznane podmiotom innym niż państwa członkowskie UE (lub gwarantowane przez takie podmioty), w przypadku których nie oczekuje się pogorszenia jakości w całym okresie spłaty.

A- – obejmuje te operacje udzielenia pożyczek, w przypadku których istnieją pewne wątpliwości co do utrzymania ich obecnego statusu, ale stopień takiego pogorszenia jakości powinien być ograniczony.

„B" Pożyczki wysokiej jakości: stanowią one kategorię aktywów, które są dla banku bezpieczne, mimo że nie można wykluczyć nieznacznego pogorszenia ich jakości w przyszłości. B+ i B- – stosowane są na oznaczenie względnego prawdopodobieństwa takiego pogorszenia.

„C" Pożyczki dobrej jakości: przykładem mogą być niezabezpieczone pożyczki udzielone stabilnym bankom i przedsiębiorstwom o terminie zapadalności z jednorazową spłatą po 7 latach lub spłacane w ratach, licząc od daty wypłaty, przez okres równoważny.

„D" Rating ten wyznacza granicę między pożyczkami o dopuszczalnej jakości a tymi, które stały się źródłem problemów. Dokładnie rzecz biorąc, granica w klasyfikacji pożyczek przebiega między podkategoriami D+ i D-. Pożyczki o ratingu D- wymagają podwyższonego monitorowania.

„E" Ta kategoria w klasyfikacji pożyczek obejmuje pożyczki o profilu ryzyka wyższym niż ogólnie przyjmowane. Obejmuje ona pożyczki, które w okresie trwania przysporzyły poważnych problemów, a ich przekształcenie w stratę nie może być wykluczone. Z tego względu pożyczki te objęte są uważnym i podwyższonym monitorowaniem. Podkategorie E+ i E- odzwierciedlają różnice w intensywności tego specjalnego procesu monitorowania, przy czym w przypadku operacji zaklasyfikowanych jako E- zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że nie uda się zapewnić obsługi długu w terminie, a zatem potrzebna jest jakaś forma restrukturyzacji długu, co może nawet prowadzić do dokonania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

„F" (fail – niewywiązanie się z zobowiązania) oznacza pożyczki, w przypadku których poziom ryzyka jest niemożliwy do przyjęcia. Pożyczki zaklasyfikowane jako F- mogą być wyłącznie wynikiem nierozliczonych transakcji, w przypadku których po złożeniu podpisów wystąpiły nieprzewidziane, wyjątkowe i poważne okoliczności. Wszystkie operacje, w przypadku których dochodzi do utraty kwoty głównej pożyczki, są klasyfikowane w kategorii F, a na ich pokrycie stosowana jest specjalna rezerwa.

Tabela w sekcji 3.2.3.3. przedstawia analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na podstawie opisanych wyżej kategorii klasyfikacji pożyczek.

3.2.3.2 Analiza ekspozycji na ryzyko kredytowe w ramach działalności pożyczkowej

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję (wartość bilansowa netto) na ryzyko kredytowe w związku z pożyczkami i zaliczkami podpisanymi (wypłaconymi i niewypłaconymi) w rozbiciu na poszczególne rodzaje pożyczkobiorców, z uwzględnieniem gwarancji udzielonych przez gwarantów:

Na 31.12.2023 **w tys. EUR**	**Zabezpieczone**	**Inne środki wsparcia jakości kredytowej**	**Niezabezpieczone**	**Ogółem**	**% wypłaconych ogółem**
Instytucje finansowe	54 290	-	952 740	**1 007 030**	**60 %**
Przedsiębiorstwa	155 653	-	293 302	**448 955**	**27 %**
Organy publiczne	15 138	-	-	**15 138**	**1 %**
Państwa	-	-	212 189	**212 189**	**13 %**
Wypłacone ogółem	**225 081**	**-**	**1 458 231**	**1 683 312**	**100 %**
Niewypłacone	**43 200**	**-**	**820 854**	**864 054**	
Wypłacone i niewypłacone ogółem	**268 281**	**-**	**2 279 085**	**2 547 366**	

Na 31.12.2022 **w tys. EUR**	**Zabezpieczone**	**Inne środki wsparcia jakości kredytowej**	**Niezabezpieczone**	**Ogółem**	**% wypłaconych ogółem**
Instytucje finansowe	64 625	-	1 095 467	**1 160 092**	**63 %**
Przedsiębiorstwa	182 460	-	285 216	**467 676**	**25 %**
Organy publiczne	18 902	-	218	**19 120**	**1 %**
Państwa	-	311	202 587	**202 898**	**11 %**
Wypłacone ogółem	**265 987**	**311**	**1 583 488**	**1 849 786**	**100 %**
Niewypłacone	**149 506**	**-**	**1 505 762**	**1 655 268**	
Wypłacone i niewypłacone ogółem	**415 493**	**311**	**3 089 250**	**3 505 054**	

Do zadań Dyrekcji ds. Zarządzania Portfelem i Monitorowania Portfela należy monitorowanie kredytobiorcy i gwaranta, a także monitorowanie projektów pod względem finansowym i w kwestii przestrzegania warunków umowy. Tak więc zdolność kredytowa pożyczek, pożyczkobiorców i gwarantów instrumentu jest stale monitorowana, co najmniej raz do roku, lub częściej w zależności od potrzeb oraz od zachodzących zdarzeń kredytowych. W szczególności Dyrekcja ds. Zarządzania Portfelem i Monitorowania Portfela kontroluje wykonywanie praw wynikających z umowy, a w razie obniżenia ratingu lub niedotrzymania warunków umowy podejmowane są czynności zaradcze. W razie konieczności stosowane są środki ograniczające ryzyko zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ryzyka kredytowego. W przypadku odnawiania gwarancji bankowych otrzymanych w związku z pożyczkami zapewnia się również zastąpienie tych gwarancji lub inne działania w odpowiednim czasie.

3.2.3.3 Analiza jakości kredytowej według rodzaju pożyczkobiorcy

Poniższe tabele przedstawiają analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na dzień 31 grudnia 2023 r. i 31 grudnia 2022 r. w podziale na poszczególne kategorie klasyfikacji pożyczek, z uwzględnieniem operacji podpisanych (wypłaconych i niewypłaconych).

Na 31.12.2023 **w tys. EUR**		**Wysoka ocena**	**Ocena standardowa**	**Minimalne akceptowane ryzyko**	**Wysokie ryzyko**	**Brak oceny***	**Ogółem**	**% całości**
		A do B-	**C**	**D+**	**D- i niższa**			
Pożyczkobiorca	Instytucje finansowe	270 520	276 133	268 648	508 180	-	**1 323 481**	**52 %**
	Przedsiębiorstwa	51 505	53	564	347 992	194 441	**594 555**	**23 %**
	Organy publiczne	-	15 138	-	-	-	**15 138**	**1 %**
	Państwa	50 858	2 164	12 907	548 263	-	**614 192**	**24 %**
Ogółem		**372 883**	**293 488**	**282 119**	**1 404 435**	**194 441**	**2 547 366**	**100 %**

*Operacje pożyczkowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

Na 31.12.2022 **w tys. EUR**		**Wysoka ocena**	**Ocena standardowa**	**Minimalne akceptowane ryzyko**	**Wysokie ryzyko**	**Brak oceny***	**Ogółem**	**% całości**
		A do B-	**C**	**D+**	**D- i niższa**			
Pożyczkobiorca	Instytucje finansowe	293 458	349 628	103 133	1 030 131	-	**1 776 350**	**50 %**
	Przedsiębiorstwa	96 413	52 092	-	703 374	226 750	**1 078 629**	**31 %**
	Instytucje publiczne	-	18 902	-	-	218	**19 120**	**1 %**
	Państwa	51 976	2 771	8 363	567 845	-	**630 955**	**18 %**
Ogółem		**441 847**	**423 393**	**111 496**	**2 301 350**	**226 968**	**3 505 054**	**100 %**

*Operacje pożyczkowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

3.2.3.4 Koncentracja ryzyka w ramach pożyczek i zaliczek

3.2.3.4.1 Analiza geograficzna

Na podstawie kraju pożyczkobiorcy portfel pożyczek udzielonych w ramach instrumentu można przeanalizować według następujących regionów geograficznych (w tys. EUR):

Kraj pożyczkobiorcy	**31.12.2023**	**31.12.2022**
Egipt	260 529	309 312
Kenia	248 823	338 790
Nigeria	218 521	266 294
Etiopia	121 126	107 988
Region – AKP	86 505	69 920
Mauritius	84 331	93 509
Togo	80 267	-
Barbados	72 036	82 735
Rwanda	71 525	94 247
Zambia	66 947	56 729
Kamerun	48 616	56 586
Zimbabwe	35 546	23 147
Uganda	33 365	51 388
Demokratyczna Republika Konga	29 803	36 772
Senegal	28 729	38 153
Nowa Kaledonia	26 425	31 684
Tanzania	21 394	33 431
Republika Dominikańska	16 768	25 879
Benin	16 742	2 958
Jamajka	15 138	18 902
Gwinea	12 926	15 242
Wybrzeże Kości Słoniowej	9 644	10 976
Mauretania	9 374	11 029
Madagaskar	9 287	-
Mali	8 158	9 856
Kajmany	6 575	8 521
Malawi	6 476	9 587
Eswatini	6 453	1 515
Republika Zielonego Przylądka	6 254	9 016
Mozambik	5 142	7 094
Saint Lucia	4 565	4 674
Burkina Faso	4 389	4 767
Ghana	4 074	8 648
Mikronezja	2 342	2 811
Seszele	2 037	2 933
Polinezja Francuska	1 838	3 118
Samoa	344	645
Vanuatu	177	525
Haiti	121	332
Kongo	-	73
Ogółem	**1 683 312**	**1 849 786**

3.2.3.4.2 Analiza według sektorów przemysłu

Poniższa tabela przedstawia analizę portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu w podziale na sektory, w których działają pożyczkobiorcy. Operacje, w przypadku których pożyczki wypłacane są najpierw pośrednikowi finansowemu, a potem beneficjentowi końcowemu, są wykazywane w pozycji „Usługi i inne" (w tys. EUR).

Sektor przemysłu, w którym działa pożyczkobiorca	**31.12.2023**	**31.12.2022**
Usługi finansowe	1 012 001	1 160 133
Administracja publiczna	212 189	202 898
Energia elektryczna	187 701	193 597
Chemikalia	91 786	108 652
Telekomunikacja	60 182	62 862
Opieka zdrowotna	36 833	36 833
Usługi biznesowe, IT i media	33 638	31 127
Środki farmaceutyczne i sprzęt medyczny	18 526	12 388
Infrastruktura transportu lotniczego i morskiego	15 138	18 902
Metale i górnictwo	7 236	8 415
Dobra inwestycyjne	4 103	8 853
Odzyskiwanie i recykling odpadów	3 802	4 577
Kompleksowe usługi zaopatrzenia	177	525
Usługi i inne	-	24
Ogółem	**1 683 312**	**1 849 786**

3.2.3.5 Ryzyko kredytowe dla każdego wewnętrznego ratingu ryzyka

EBI stosuje metodę wewnętrznych ratingów zgodną z regulacjami Bazylea III. Większości kontrahentów korzystających z instrumentu przypisano rating wewnętrzny zgodnie z tą metodą. Poniższa tabela przedstawia zestawienie portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu według lepszego z ratingów wewnętrznych pożyczkobiorcy lub gwaranta, jeżeli jest dostępny. W przypadku gdy rating wewnętrzny nie jest dostępny, do analizy wykorzystano rating zewnętrzny.

Tabela przedstawia zarówno ekspozycje podpisane (wypłacone i niewypłacone) oraz ekspozycje ważone ryzykiem na podstawie wewnętrznej metodyki stosowanej w ramach instrumentu do zarządzania limitami.

		2023				
w tys. EUR	**Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's**	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Wartość godziwa przez wynik finansowy**	**Ogółem**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym						
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	-	47 534	-	-	**47 534**
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 - Aa3	72 051	-	-	-	**72 051**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 - A3	10 428	-	-	-	**10 428**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 - Baa3	33 439	263 036	3 802	-	**300 277**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 - Ba3	75 418	-	-	-	**75 418**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 - B3	533 775	206 438	20 349	-	**760 562**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	77 010	246 682	-	-	**323 692**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	-	17 860	-	**17 860**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	**182 080**	**182 080**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**-10 964**	**-24 674**	**-14 976**	**-55 976**	**-106 590**
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek		**791 157**	**739 016**	**27 035**	**126 104**	**1 683 312**
Zobowiązania do udzielenia pożyczki						
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 - Aa3	86 796	-	-	-	**86 796**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 - A3	1 687	-	-	-	**1 687**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 - Baa3	10 000	-	-	-	**10 000**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 - Ba3	82 770	-	-	-	**82 770**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 - B3	327 995	45 990	-	-	**373 985**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	28 089	30 537	-	-	**58 626**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	50 000	111 000	-	**161 000**
Brak ratingu wewnętrznego*		39 940	-	-	-	**39 940**

Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")	-	-	-	**68 288**	**68 288**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej	**-2 715**	**-16 323**	-	-	**-19 038**
Wartość bilansowa zobowiązań do udzielenia pożyczki	**574 562**	**110 204**	**111 000**	**68 288**	**864 054**

* Umowy agencyjne, w przypadku których na dzień sprawozdawczy nie ma odnośnych kontrahentów.

3.2.3.5 Ryzyko kredytowe dla każdego wewnętrznego ratingu ryzyka (c.d.)

		2022				
w tys. EUR	**Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's**	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Wartość godziwa przez wynik finansowy**	**Ogółem**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym						
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	-	56 320	-	-	**56 320**
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 - Aa3	82 745	-	-	-	**82 745**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 - A3	421	-	-	-	**421**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 - Baa3	346 538	-	-	-	**346 538**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 - Ba3	82 126	-	-	-	**82 126**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 - B3	679 725	189 519	-	-	**869 244**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	41 450	273 167	-	-	**314 617**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	-	63 474	-	**63 474**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	**142 263**	**142 263**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**-11 370**	**-28 817**	**-21 303**	**-46 472**	**-107 962**
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek		**1 221 635**	**490 189**	**42 171**	**95 791**	**1 849 786**
Zobowiązania do udzielenia pożyczki						
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 - Aa3	86 796	-	-	-	**86 796**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 - A3	316 707	-	-	-	**316 707**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 - Baa3	109 095	-	-	-	**109 095**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 - Ba3	175 880	-	-	-	**175 880**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 - B3	538 504	50 000	-	-	**588 504**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	62 966	105 669	-	-	**168 635**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	-	50 000	-	**50 000**
Brak ratingu wewnętrznego*		44 982	-	-	-	**44 982**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	**131 252**	**131 252**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**-4 834**	**-11 749**	-	-	**-16 583**
Wartość bilansowa zobowiązań do udzielenia pożyczki		**1 330 096**	**143 920**	**50 000**	**131 252**	**1 655 268**

* Umowy agencyjne, w przypadku których na dzień sprawozdawczy nie ma odnośnych kontrahentów.

EBI ciągle monitoruje wydarzenia mające wpływ na pożyczkobiorców i gwarantów. W szczególności EBI dokonuje indywidualnej oceny praw wynikających z umowy w przypadku pogorszenia ratingu i dąży się do zastosowania środków łagodzących. Uważnie śledzi również odnawianie gwarancji bankowych otrzymanych w związku z pożyczkami, aby w stosownych przypadkach zapewnić zastępowanie tych gwarancji lub podjęcie innych działań w odpowiednim czasie.

3.2.3.6 Zaległości w spłacie pożyczek oraz utrata wartości

Kwoty zaległości są określane, monitorowane i zgłaszane zgodnie z procedurami określonymi w obowiązujących w całym banku wytycznych i procedurach w zakresie monitorowania finansowego („Finance Monitoring Guidelines and Procedures"). Procedury te są zgodne z najlepszymi praktykami bankowymi i przyjęte w stosunku do wszystkich pożyczek zarządzanych przez EBI.

Proces monitorowania jest tak skonstruowany, aby gwarantował, że (i) potencjalne zaległości są należycie wykrywane i jak najszybciej zgłaszane odpowiedzialnym służbom; (ii) przypadki krytyczne są szybko przekazywane na odpowiedni szczebel operacyjny i decyzyjny; (iii) zarząd instrumentu otrzymuje regularne sprawozdania na temat ogólnego statusu.

Zaległości i utratę wartości w odniesieniu do pożyczek i zaliczek można przeanalizować następująco (w tys. EUR):

	Pożyczki i zaliczki 31.12.2023	**Pożyczki i zaliczki 31.12.2022**
Wartość bilansowa	**1 683 312**	**1 849 786**
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
Kwota brutto	17 860	63 474
Odpis z tytułu utraty wartości	-14 976	-21 303
Wartość bilansowa oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	**2 884**	**42 171**
Przeterminowane, ale nie utraciły wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
Przeterminowane		
0–30 dni	-	670
30–90 dni	23	118
90–180 dni	315	95
więcej niż 180 dni	-	25
Wartość bilansowa pożyczek zaległych bez utraty wartości ze względu na ryzyko kredytowe	**338**	**908**
Wartość bilansowa składników innych niż pożyczki zaległe i objęte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	**1 680 090**	**1 806 707**
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek ogółem	**1 683 312**	**1 849 786**

3.2.3.7 Wrażliwość na oczekiwane straty kredytowe w odniesieniu do przyszłych warunków ekonomicznych (w tys. EUR)

Oczekiwane straty kredytowe są wrażliwe na osądy i założenia przyjęte w związku z formułowaniem scenariuszy perspektywicznych. EBI przeprowadza analizę wrażliwości w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych ujętych w istotnych grupach swoich aktywów.

Prognozy przyszłych warunków ekonomicznych (wykorzystujące scenariusze makroekonomiczne) stanowią dane wejściowe do modelu prognostycznego, na podstawie których powstają parametry ryzyka warunkowego, będące danymi wejściowymi do obliczenia odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

Scenariusze powstają dzięki symulowaniu wstrząsów PKB, który jest kluczowym miernikiem działalności gospodarczej. Wstrząsy realnego PKB kalibruje się w taki sposób, aby odzwierciedlić przeszłą niestabilność tej zmiennej. W stosownych przypadkach w celu dokładniejszego określenia wielkości i trwałości wstrząsów PKB wykorzystuje się również ocenę ekspercką. W rezultacie do określenia wpływu wstrząsów w czasie wstrząsy ustala się wraz z funkcją rozpadu. Prawdopodobieństwo zaistnienia poszczególnych scenariuszy określa się na podstawie wskaźników rynkowych (zmienności) oraz wewnętrznie opracowanych wskaźników/indeksów stosowanych w sposób spójny w czasie w celu uchwycenia niepewności. Waga pozytywnych i negatywnych wstrząsów zależy od równowagi ryzyka w gospodarce – średnio w dotychczasowych prognozach kwartalnych stosowano odpowiednio wstrząsy negatywne i dodatnie wynoszące -7 247 EUR (2022 r.: -9 908 EUR) oraz 6 007 EUR (2022 r.: 8 356 EUR).

W poniższej tabeli przedstawiono odpisy na oczekiwane straty z tytułu kredytów i zaliczek w ramach fazy 1 i 2. Każdemu scenariuszowi perspektywicznemu (np. bazowemu, pozytywnemu i negatywnemu) przypisano wagę 100 % zamiast stosowania wag prawdopodobieństwa scenariusza we wszystkich trzech scenariuszach.

	2023		
w tys. EUR	**Pozytywny**	**Bazowy**	**Negatywny**
Ekspozycja brutto	2 258 365	2 258 365	2 258 365
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	45 603	51 610	58 857

	2022		
w tys. EUR	**Pozytywny**	**Bazowy**	**Negatywny**
Ekspozycja brutto	3 229 247	3 229 247	3 229 247
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	43 821	52 177	62 085

3.2.3.8 Renegocjacja pożyczek i zwłoka/wstrzymanie

EBI uznaje za pożyczki podlegające zwłoce/wstrzymaniu (tj. pożyczki, dłużne papiery wartościowe i zobowiązania do udzielenia pożyczek) te pożyczki, w odniesieniu do których rozszerzono działania związane z udzieleniem zwłoki. Działania związane z udzieleniem zwłoki obejmują „ustępstwa", które EBI postanawia zastosować wobec dłużnika uznanego za niezdolnego do spełnienia warunków umownych dotyczących obsługi zadłużenia ze względu na trudności finansowe, aby umożliwić mu obsługę zadłużenia lub całkowite lub częściowe refinansowanie umowy. Ekspozycje traktuje się jako podlegające zwłoce/wstrzymaniu, jeżeli zastosowano ustępstwo, niezależnie od tego, czy kwota jest przeterminowana, czy też ekspozycję zaklasyfikowano jako cechującą się niewykonaniem zobowiązania. Ekspozycji nie uznaje się za podlegające zwłoce/wstrzymaniu, jeżeli dłużnik nie doświadcza trudności finansowych.

W normalnych warunkach działalności pogorszenie warunków takich pożyczek zostałoby wykryte za pośrednictwem postanowień wytycznych i procedur Banku i byłoby monitorowane przed renegocjacją. Po renegocjacji EBI nadal ściśle monitorowałby te pożyczki. W przypadku instrumentu finansowego dotkniętego utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe zostanie on przeniesiony do fazy 3. Pożyczka będzie regularnie monitorowana zgodnie z zasadami Banku.

Działania i praktyki związane z udzieleniem zwłoki podejmowane przez EBI w ramach działań restrukturyzacyjnych w okresie sprawozdawczym obejmują m.in. przedłużenie terminów wymagalności, odroczenie spłat wyłącznie w odniesieniu do kapitału, odroczenie spłat odsetek i kapitału, naruszenie postanowień istotnych umów oraz kapitalizację zaległości finansowych.

3.2.3.8 Renegocjacja pożyczek i zwłoka/wstrzymanie (c.d.)

Operacje podlegające działaniom związanym z udzieleniem zwłoki wykazano jako takie w tabeli poniżej:

w tys. EUR	31.12.2023		31.12.2022	
	Niezagrożone	**Zagrożone**	**Niezagrożone**	**Zagrożone**
Liczba umów podlegających działaniom związanym z udzieleniem zwłoki	13	6	12	7
Wartości bilansowe (w tym odsetki i kwoty zaległości)	112 554	46 432	144 399	45 497
Ujęty odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	1 654	22 151	16 008	14 323
Przychody z tytułu odsetek w odniesieniu do umów podlegających zwłoce/wstrzymaniu	8 594	1 776	7 745	2 280

		Działania związane z udzieleniem zwłoki					
w tys. EUR	**31.12.2022**	**Przedłużenie terminu wymagalności**	**Odroczenie spłat odsetek i kapitału**	**Naruszenie postanowień istotnych umów finansowych**	**Inne**	**Spłata umowna, wygaśnięcie lub odpis**	**31.12.2023**
Instytucje finansowe	85 751	-	-	12 275	-	-29 671	68 355
Przedsiębiorstwa	104 145	-	-	-	-	-13 514	90 631
Ogółem	**189 896**	**-**	**-**	**12 275**	**-**	**-43 185**	**158 986**

3.2.4 Ryzyko kredytowe z tytułu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

Dostępne środki są inwestowane zgodnie z ustalonym w ramach instrumentu harmonogramem zobowiązań umownych w zakresie wypłat. Na dzień 31 grudnia 2023 r. i dzień 31 grudnia 2022 r. inwestycje miały postać depozytów bankowych, certyfikatów depozytowych i komercyjnych papierów dłużnych.

Zatwierdzone jednostki posiadają rating podobny do krótko- i długoterminowych ratingów wymaganych w przypadku własnych depozytów skarbowych EBI. W przypadku różnic w ratingach przyznanych przez różne agencje ratingowe, decydujące znaczenie ma rating najniższy. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego banku wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Wyjątek od tej zasady stanowi Société Générale S. A., który prowadzi operacyjne rachunki pieniężne instrumentu. Limit krótkoterminowego zaangażowania kredytowego dla Société Générale S. A. na dzień 31 grudnia 2023 r. i 31 grudnia 2022 r. wynosi 110 000 000 EUR (sto dziesięć milionów euro). Ten zwiększony limit dotyczy kwot środków pieniężnych na operacyjnych rachunkach pieniężnych oraz instrumentów wystawionych przez kontrahentów i utrzymywanych w ramach portfela skarbowego.

Wszystkie inwestycje powierzono zatwierdzonym jednostkom z okresem zapadalności nie dłuższym niż trzy miesiące, licząc od daty waluty. Wszystkie naruszenia limitów ekspozycji kredytowej zgłoszono odpowiednim mocodawcom. Na dzień 31 grudnia 2023 r. i dzień 31 grudnia 2022 r. wszystkie depozyty terminowe, komercyjne papiery dłużne i środki pieniężne w kasie utrzymywane w ramach portfela skarbowego instrumentu miały rating nie niższy niż P-2 (ekwiwalent według agencji Moody's) na dzień rozliczenia.

Poniższa tabela przedstawia stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z naliczonymi odsetkami (w tys. EUR):

Minimalny rating krótkoterminowy (termin agencji Moody's)	**Minimalny rating długoterminowy (termin agencji Moody's)**	**31.12.2023**		**31.12.2022**	
P-1	Aaa	140 592	10 %	200 167	14 %
P-1	Aa2	29 951	2 %	24 955	2 %
P-1	Aa3	89 682	7 %	4 992	0 %
P-1	A1	360 831	26 %	300 627	21 %
P-1	A2	204 179	15 %	340 252	23 %
P-1	A3	346 275	25 %	491 224	34 %
P-2	A3	205 314	15 %	29 956	2 %
P-2	Baa1	-	0 %	59 797	4 %

Ogółem	**1 376 824**	**100 %**	**1 451 970**	**100 %**

3.2.5 Ryzyko kredytowe z tytułu instrumentów pochodnych

3.2.5.1 Polityka dotycząca ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi to strata, którą jedna ze stron ponosi, gdy druga strona nie jest w stanie wywiązać się z ciążących na niej zobowiązań umownych. Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi zależy od szeregu czynników (takich jak stopy procentowe i kursy wymiany walut) i z reguły odpowiada tylko niewielkiej części ich wartości nominalnej.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swap w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu. Wszystkie umowy swap są zawierane przez EBI z zewnętrznymi kontrahentami. Operacje swapowe podlegają tym samym umowom ramowym (Master Swap Agreement) i aneksom dotyczącym wsparcia kredytowego zawartym przez EBI z jego partnerami zewnętrznymi.

3.2.5.2 Wycena ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych

Wszystkie operacje swapowe wykonane przez EBI i związane z instrumentem są traktowane zgodnie z tymi samymi warunkami umownymi i zgodnie z tą samą metodyką, które są stosowane do instrumentów pochodnych wynegocjowanych przez EBI do własnych celów. Między innymi kwalifikowalność kontrahentów operacji swapowych jest ustalana przez EBI według tych samych warunków kwalifikowalności, jakie są stosowane do celów innych operacji swapowych.

EBI dokonuje pomiaru ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu operacji swapowych i operacji na instrumentach pochodnych, stosując w kwestii sprawozdawczości i monitorowania limitów strategie Current Unsecured Exposure (bieżąca niezabezpieczona ekspozycja) oraz Potential Future Exposure (potencjalna przyszła ekspozycja). We wskaźnikach tych w pełni uwzględnia się instrumenty pochodne związane z instrumentem inwestycyjnym.

W ramach instrumentu zawiera się krótkoterminowe umowy swap („krótkoterminowe swapy walutowe") służące zabezpieczeniu ryzyka walutowego w związku z wypłacanymi pożyczkami w walutach innych niż euro. Krótkoterminowe swapy walutowe mają termin zapadalności nie dłuższy niż trzy miesiące i są regularnie rolowane. Wartość nominalna krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 1 640,0 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2022 r. – 1 790,0 mln EUR. Wartość godziwa krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 45,8 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2022 r. – 71,1 mln EUR.

W ramach instrumentu zawiera się umowy swapów walutowych służące zabezpieczeniu ryzyka walutowego w związku z wypłacanymi pożyczkami w walutach innych niż EUR. Swapy walutowe mają długi termin zapadalności. Wartość nominalna krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 43,3 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2022 r. – 47,0 mln EUR. Wartość godziwa krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 10,0 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2022 r. – 4,8 mln EUR.

3.2.6 Ryzyko kredytowe z aktywów finansowych

Poniższa tabela przedstawia stan portfela aktywów finansowych w całości składającego się z komercyjnych papierów dłużnych, których pierwotny termin zapadalności przekracza trzy miesiące, wydanych lub gwarantowanych przez jednostki państwowe niższego szczebla, banki i instytucje niebędące bankami. Kwalifikowanymi emitentami są państwa członkowskie UE, ich agencje, banki oraz podmioty pozabankowe. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego emitenta wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Inwestycje w średnio- i długoterminowe obligacje również mogą być brane pod uwagę, zależnie od wymogów dotyczących płynności.

w tys. EUR

Minimalny rating krótkoterminowy (termin agencji Moody's)	**Minimalny rating długoterminowy (termin agencji Moody's)**	**31.12.2023**		**31.12.2022**	
P-1	Aa2	-	0 %	32 974	45 %
P-1	Aa3	-	0 %	4	0 %
P-1	A3	-	0 %	39 843	55 %
P-2	A3	-	0 %	182	0 %
Ogółem		**-**	**0 %**	**73 003**	**100 %**

3.3 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności odnosi się do zdolności jednostki do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się z zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat. Ryzyko płynności można podzielić na ryzyko płynności finansowania i ryzyko płynności rynkowej. Ryzyko płynności finansowania jest to ryzyko, że jednostka nie będzie w stanie skutecznie sprostać zarówno oczekiwanym, jak i nieoczekiwanym obecnym i przyszłym potrzebom w zakresie przepływów pieniężnych bez pogorszenia swojej bieżącej działalności lub kondycji finansowej. Ryzyko płynności rynkowej jest to ryzyko, że jednostka nie będzie mogła łatwo skompensować lub zlikwidować pozycji po cenie rynkowej ze względu na niewystarczającą głębokość rynku lub zakłócenia jego funkcjonowania.

3.3.1 Zarządzanie ryzykiem płynności

Instrument jest finansowany głównie z rocznych wkładów państw członkowskich oraz ze środków powracających z operacji instrumentu. W ramach instrumentu ryzykiem płynności finansowania zarządza się przede wszystkim poprzez planowanie potrzeb związanych z płynnością netto i wymaganych rocznych wkładów państw członkowskich.

W celu obliczenia rocznych wkładów państw członkowskich przez cały rok analizuje się i monitoruje harmonogram wypłat bieżących i przygotowywanych. Wydarzenia wyjątkowe, takie jak wcześniejsze spłaty, sprzedaż udziałów lub niewywiązanie się dłużnika z zobowiązań, są uwzględniane w celu skorygowania rocznych wymogów w zakresie płynności.

W celu dalszego zminimalizowania ryzyka płynności instrument utrzymuje rezerwy płynności wystarczające, aby w dowolnym momencie pokryć prognozowane wypłaty gotówkowe, o których okresowo informuje odpowiedzialny za pożyczki departament EBI. Fundusze inwestuje się na rynku pieniężnym i rynku obligacji w formie depozytów międzybankowych i innych krótkoterminowych instrumentów finansowych, uwzględniając zobowiązania instrumentu dotyczące wypłat. Aktywami płynnymi instrumentu zarządza Departament Skarbu Banku w celu utrzymania odpowiedniej płynności, tak aby możliwe było wywiązywanie się z zobowiązań w ramach instrumentu. Zgodnie z decyzją Rady (UE) 2020/2233 środki powracające z instrumentu inwestycyjnego AKP będą wykorzystywane w ramach ISWMR. Dostępność tych środków powracających, które mają zostać przekazane, jest jednak uzależniona od utrzymania odpowiedniego poziomu płynności w ramach instrumentu inwestycyjnego.

Warto podkreślić, że zarządzanie kapitałem odbywa się wyłącznie z perspektywy płynności, jak opisano powyżej.

Zgodnie z zasadą podziału obowiązków między jednostkami operacyjnymi i jednostkami rozliczeniowymi operacje rozliczeniowe związane z inwestowaniem tych aktywów wchodzą w zakres obowiązków Departamentu Planowania i Rozliczania Operacji EBI. Ponadto zatwierdzanie kontrahentów oraz określanie limitów dla inwestycji finansowych, a także monitorowanie tych limitów jest obowiązkiem Dyrekcji ds. Zarządzania Ryzykiem Banku.

3.3.2 Wycena ryzyka płynności

W tabelach zawartych w niniejszej sekcji przeanalizowano zobowiązania finansowe instrumentu według daty wymagalności na podstawie okresu od dnia bilansowego do terminu wymagalności określonego w umowie (według niezdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Jeżeli chodzi o zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania pochodne, instrument utrzymuje zobowiązania w postaci niewypłaconych części kredytów na podstawie podpisanych umów pożyczki, niewypłaconych części środków na mocy podpisanych umów subskrypcji kapitału/umów inwestycyjnych, udzielonych gwarancji pożyczkowych lub przyznanych dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną.

Pożyczki udzielane w ramach instrumentu inwestycyjnego mają termin wypłaty. Wypłat dokonuje się jednak w momentach i w kwotach odpowiadających postępom odnośnych projektów inwestycyjnych. Ponadto pożyczki instrumentu inwestycyjnego są transakcjami realizowanymi w warunkach operacyjnych, dla których typowe są dość duże wahania, gdyż ich harmonogram wypłat jest obarczony znacznym stopniem niepewności.

Inwestycje kapitałowe stają się wymagalne w momencie wydania przez osoby zarządzające środkami własnymi ważnego wezwania do opłacenia kapitału, stosownie do postępów w działalności inwestycyjnej. Całkowity okres wypłaty pożyczki wynosi zwykle 3 lata, przy czym jest on często przedłużany o rok lub dwa. Niektóre zobowiązania z tytułu wypłaty zwykle wykraczają poza okres wypłaty pożyczki do czasu pełnego zbycia odnośnych inwestycji funduszu, ponieważ jego płynność może być niekiedy niedostateczna do pokrycia niektórych opłat lub innych kosztów.

Gwarancje nie są ujmowane jako osobne zobowiązania do wypłaty, do czasu uruchomienia gwarancji. Pozostała kwota gwarancji jest zmniejszana zgodnie z harmonogramem spłaty pożyczek objętych gwarancją.

Wypływy środków pieniężnych na przyznane dotacje na spłatę odsetek występują w przypadku pożyczek subsydiowanych finansowanych z zasobów własnych Banku. W związku z tym zgłaszane wypływy stanowią wyłącznie zobowiązania związane z tymi pożyczkami, a nie całkowitą kwotę przyznanych, niewypłaconych dotacji na spłatę odsetek. Podobnie jak w przypadku pożyczek, harmonogram ich wypłaty jest niepewny.

„Nominalne wypływy brutto” na przyznaną pomoc techniczną w tabeli „Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne” dotyczą łącznej niewypłaconej kwoty podpisanych umów na pomoc techniczną. Schemat czasowy

dokonywania wypłat charakteryzuje wysoki stopień niepewności. Wypływy środków pieniężnych w kolumnie „3 miesiące lub mniej" stanowią kwotę niezapłaconych faktur, które otrzymano do dnia sprawozdawczego.

Zobowiązania dotyczące zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne, w przypadku których nie określono umownych terminów wymagalności, umieszczono w kolumnie „Nieokreślony termin wymagalności". Zobowiązania, w przypadku których na dzień sprawozdawczy zarejestrowano wniosek o wypłatę, umieszczono w odpowiedniej kolumnie.

3.3.2 Wycena ryzyka płynności (c.d.)

Jeżeli chodzi o pochodne zobowiązania finansowe, ich profil wymagalności odpowiada określonym w umowie niezdyskontowanym przepływom pieniężnym brutto z transakcji swapowych, w tym swapów walutowych, swapów walutowo-procentowych, krótkoterminowych swapów walutowych i swapów stóp procentowych.

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne **W tys. EUR na 31.12.2023**	**3 miesiące lub mniej**	**Powyżej 3 miesięcy do 1 roku**	**Powyżej 1 roku do 5 lat**	**Powyżej 5 lat**	**Nieokreślony termin wymagalności**	**Nominalne wypływy brutto**
Wypływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	49 019	6 000	-	-	828 073	883 092
Wypływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	-	-	-	-	297 534	297 534
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	-	-	-	-	47 749	47 749
Wypływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	4 235	-	-	-	343 282	347 517
Wypływy na przyznaną pomoc techniczną	849	-	-	-	25 343	26 192
Ogółem	**54 103**	**6 000**	**-**	**-**	**1 541 981**	**1 602 084**

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne **W tys. EUR na 31.12.2022**	**3 miesiące lub mniej**	**Powyżej 3 miesięcy do 1 roku**	**Powyżej 1 roku do 5 lat**	**Powyżej 5 lat**	**Nieokreślony termin wymagalności**	**Nominalne wypływy brutto**
Wypływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	87 210	21 208	-	-	1 563 433	1 671 851
Wypływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	4 676	-	-	-	406 496	411 172
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	-	-	-	-	49 378	49 378
Wypływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	-	-	-	-	350 282	350 282
Wypływy na przyznaną pomoc techniczną	924	-	-	-	32 149	33 073
Ogółem	**92 810**	**21 208**	**-**	**-**	**2 401 738**	**2 515 756**

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych **W tys. EUR na 31.12.2023**	**3 miesiące lub mniej**	**Powyżej 3 miesięcy do 1 roku**	**Powyżej 1 roku do 5 lat**	**Powyżej 5 lat**	**Nominalne wpływy/wypływy brutto**
Swapy walutowe – Wpływy	192	10 909	32 186	1 706	44 993
Swapy walutowe – Wypływy	-90	-10 212	-23 783	-1 828	-35 913
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 640 000	-	-	-	1 640 000
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wypływy	-1 597 068	-	-	-	-1 597 068
Ogółem	**43 034**	**697**	**8 403**	**-122**	**52 012**

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych **W tys. EUR na 31.12.2022**	**3 miesiące lub mniej**	**Powyżej 3 miesięcy do 1 roku**	**Powyżej 1 roku do 5 lat**	**Powyżej 5 lat**	**Nominalne wpływy/wypływy brutto**
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wpływy	88	9 474	38 431	147	48 140
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wypływy	-108	-11 965	-30 450	-146	-42 669
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 790 000	-	-	-	1 790 000
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wypływy	-1 724 227	-	-	-	-1 724 227
Ogółem	**65 753**	**-2 491**	**7 981**	**1**	**71 244**

3.3.3 Długoterminowe aktywa i zobowiązania finansowe

W poniższej tabeli przedstawiono aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi oraz zobowiązania finansowe, których odzyskanie lub rozliczenie jest spodziewane po upływie 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

w tys. EUR	31.12.2023	31.12.2022
Aktywa finansowe:		
Pożyczki i zaliczki	1 755 831	1 922 784
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	820 713	797 341
Ogółem	**2 576 544**	**2 720 125**
Zobowiązania finansowe:		
Zobowiązania wobec osób trzecich*	389 116	136 867
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	19 038	16 583
Ogółem	**408 154**	**153 450**

* Zobowiązania wobec osób trzecich obejmują niewypłacone dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną należne państwom członkowskim, których termin wymagalności jest głównie nieokreślony.

3.4 Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest to ryzyko, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

3.4.1 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej wynika ze zmienności wartości ekonomicznej pozycji związanych ze stopami procentowymi lub przychodów uzyskanych z tych pozycji ze względu na niekorzystne zmiany wysokości stóp procentowych.

Wahania wartości ekonomicznej instrumentu ani niedopasowanie wyceny między poszczególnymi aktywami, zobowiązaniami i instrumentami zabezpieczającymi nie mają bezpośredniego wpływu na instrument, ponieważ (i) nie wiążą się z nim żadne bezpośrednie koszty finansowania zewnętrznego ani oprocentowane zobowiązania oraz (ii) w ramach instrumentu akceptuje się wpływ wahań stopy procentowej na przychody z inwestycji.

W ramach instrumentu wrażliwość portfela pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro na wahania stopy procentowej wycenia się przez obliczenie wartości według punktu bazowego.

Wartość według punktu bazowego pozwala wycenić zysk lub stratę według wartości bieżącej netto odnośnego portfela w wyniku wzrostu stóp procentowych o 1 punkt bazowy (0,01 %) w określonym przedziale czasowym „rynek pieniężny – do jednego roku", „bardzo krótki – od 2 do 3 lat", „krótki – od 4 do 6 lat", „średni – od 7 do 11 lat", „długi – od 12 do 20 lat" lub „bardzo długi – powyżej 21 lat".

Aby określić wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w EUR, w ramach instrumentu stosuje się 3-miesięczną krzywą swapu w EUR. Wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w walutach innych niż EUR określa się za pomocą 3-miesięcznej krzywej swapu w EUR oraz podstawy swapu walutowego. W przypadku walut innych niż EUR, w odniesieniu do których wiarygodna i wystarczająco kompletna krzywa dyskontowa nie jest dostępna, stosuje się krzywą dyskontową w EUR lub USD.

Do obliczenia wartości bieżącej netto swapów zabezpieczających w skali mikro instrument wykorzystuje krzywą swapu w EUR dla przepływów pieniężnych denominowanych w EUR oraz krzywą swapu w USD dla przepływów pieniężnych denominowanych w USD.

3.4.2 Ryzyko stopy procentowej (c.d.)

Zgodnie z poniższą tabelą wartość bieżąca netto portfela pożyczek po uwzględnieniu odnośnych swapów zabezpieczających w skali mikro na dzień 31 grudnia 2023 r. zmniejszyłaby się o 491 tys. EUR (na dzień 31 grudnia 2022 r.: spadek o 500 tys. EUR), gdyby wszystkie istotne krzywe stóp procentowych wzrosły równocześnie i równolegle o 1 punkt bazowy.

Wartość według punktu bazowego w tys. EUR	**Rynek pieniężny**	**Bardzo krótki**	**Krótki**	**Średni**	**Długi**	**Bardzo długi**	**Ogółem**
Na 31.12.2023	**1 rok**	**2–3 lata**	**4–6 lat**	**7–11 lat**	**12–20 lat**	**Powyżej 20 lat**	
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	-39	-97	-153	-153	-47	-2	**-491**

Wartość według punktu bazowego w tys. EUR	**Rynek pieniężny**	**Bardzo krótki**	**Krótki**	**Średni**	**Długi**	**Bardzo długi**	**Ogółem**
Na 31.12.2022	**1 rok**	**2–3 lata**	**4–6 lat**	**7–11 lat**	**12–20 lat**	**Powyżej 20 lat**	
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	-34	-98	-154	-162	-50	-2	**-500**

3.4.2 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe instrumentu to ryzyko utraty wpływów lub wartości ekonomicznej wynikające z niekorzystnych zmian w kursach wymiany walut.

Z uwagi na walutę księgową odniesienia (jaką dla instrumentu jest euro), ekspozycja na ryzyko walutowe w przypadku instrumentu istnieje zawsze, gdy występuje niedopasowanie aktywów i zobowiązań denominowanych w walucie księgowej innej niż waluta odniesienia. Ryzyko walutowe obejmuje także skutki zmian wartości przyszłych przepływów środków pieniężnych denominowanych w walucie księgowej innej niż waluta odniesienia, np. płatności z tytułu odsetek i dywidend, ze względu na wahania kursów wymiany walut.

3.4.2.1 Ryzyko walutowe a aktywa finansowe

Aktywa finansowe instrumentu denominowane są albo w EUR, albo w USD.

Ryzyko walutowe jest zabezpieczone transakcjami walutowymi typu spot lub forward, krótkoterminowymi swapami walutowymi lub swapami walutowymi. Departament Skarbu EBI może w razie konieczności i stosownie do sytuacji wykorzystać zgodnie z polityką Banku jakikolwiek inny instrument, który zapewnia ochronę przed ryzykiem rynkowym związanym z działalnością finansową w ramach instrumentu.

3.4.2.2 Ryzyko walutowe a operacje finansowane lub gwarantowane przez instrument

Wkłady państw członkowskich na rzecz instrumentu przyjmowane są w euro. Operacje finansowane lub gwarantowane przez instrument, a także dopłaty do oprocentowania mogą być denominowane w EUR, USD lub innej zatwierdzonej walucie.

Ekspozycja na ryzyko walutowe (w stosunku do EUR jako waluty referencyjnej) występuje, gdy transakcje denominowane w walutach innych niż EUR są niezabezpieczone. Wytyczne dotyczące zabezpieczania ryzyka walutowego opisano poniżej.

3.4.2.2.1. Zabezpieczanie operacji denominowanych w USD

Ryzyko walutowe wynikające z operacji instrumentu denominowanych w USD jest zabezpieczone zbiorczo za pomocą krótkoterminowych swapów walutowych w EUR/USD, okresowo rolowanych i dostosowywanych kwotowo. Krótkoterminowe swapy walutowe pełnią dwie funkcje. Z jednej strony zapewnia się niezbędną płynność na potrzeby nowych wypłat (pożyczki i kapitał), a z drugiej strony utrzymuje się zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym w skali makro.

Na początku każdego okresu przepływy pieniężne, które w kolejnym okresie mają być otrzymane lub wypłacone w USD, są oszacowywane na podstawie planowanych lub oczekiwanych środków powracających i wypłat. Następnie krótkoterminowe swapy walutowe osiągające termin zapadalności są rolowane, a ich kwota jest korygowana, tak aby pokrywała co najmniej płynność w USD potrzebną w kolejnym okresie.

Co miesiąc pozycja walutowa w USD jest zabezpieczana transakcjami typu spot lub forward, jeżeli przekracza odpowiednie limity.

W okresie odnawiania swapów nieoczekiwane niedobory środków w USD są pokrywane za pomocą doraźnych operacji krótkoterminowych swapów walutowych, natomiast nadwyżki środków są inwestowane w aktywa finansowe lub przeliczane na EUR, jeżeli wynikają ze zwiększenia pozycji walutowej.

3.4.2.2.2. Zabezpieczanie operacji denominowanych w walutach innych niż EUR i USD

Operacje w ramach instrumentu denominowane w walutach innych niż EUR i USD są zabezpieczane za pomocą umów na swapy walutowe o tym samym profilu finansowym, co stanowiąca ich podstawę pożyczka, pod warunkiem że funkcjonuje rynek swapowy.

W przypadku instrumentu występują operacje denominowane w walutach, dla których możliwości zabezpieczenia nie są łatwo dostępne lub ich koszt jest wysoki. Operacje te denominowane są w walutach lokalnych, ale rozliczane w EUR lub USD. Zasady ramowe Instrumentu Inwestycyjnego dotyczące ryzyka finansowego, zatwierdzone przez Komitet Instrumentu Inwestycyjnego w dniu 22 stycznia 2015 r., oferują możliwość zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko walutowe w walutach lokalnych, które są w znaczącym stopniu dodatnio skorelowane z USD w sposób syntetyczny przez instrumenty pochodne denominowane w USD. Waluty lokalne zabezpieczone syntetycznie przy pomocy instrumentów pochodnych denominowanych w USD wykazano w sekcji 3.4.2.2.3. poniżej w pozycji „Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym)", natomiast waluty lokalne niezabezpieczone syntetycznie USD wykazano w tej samej tabeli w pozycji „Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym)".

Ponadto w przypadku pożyczek denominowanych w walutach innych niż EUR, USD lub w walutach, w przypadku których zabezpieczenie za pomocą umów na swapy walutowe nie jest możliwe, w ramach instrumentu nalicza się dodatkowy składnik odsetek zwany „premią walutową", aby złagodzić ryzyko potencjalnej deprecjacji waluty lokalnej.

3.4.2.2.3 Pozycja walutowa (w tys. EUR)

W tabelach w niniejszej informacji dodatkowej przedstawiono pozycję walutową instrumentu.

Pozycja walutowa w poniższych tabelach została przedstawiona zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka w ramach instrumentu (opisaną w zasadach ramowych Instrumentu Inwestycyjnego dotyczących ryzyka finansowego). Zgodnie z tą polityką pozycja walutowa jest oparta na danych księgowych i określana jako różnica między wybranymi aktywami a zobowiązaniami. Aktywa i zobowiązania określone w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są dobierane w taki sposób, aby zapewnić, że zyski będą przeliczane na walutę sprawozdawczą (EUR) dopiero po ich otrzymaniu.

Zmiany wartości godziwej akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu są – zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka – uwzględnione w pozycji walutowej, podobnie jak utrata wartości pożyczek i zaliczek. Instrumenty pochodne uwzględnione w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są wyceniane według wartości nominalnej, a nie wartości godziwej, aby dostosować je do zachowanej wartości aktywów, które są również wyceniane według wartości nominalnej skorygowanej o utratę wartości pożyczek.

W poniższych tabelach pozostała część aktywów i zobowiązań, która obejmuje głównie naliczone odsetki od pożyczek, instrumentów pochodnych i dotacji, jest przedstawiona jako „Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka".

Na dzień 31 grudnia 2023 r.	**Aktywa i zobowiązania**			**Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe**
Waluty	**Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka**	**Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka**	**Bilansowa pozycja walutowa**	
USD	-194 166	-16 111	-210 277	306 161
*Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym)**				
KES	87 829	-4 832	82 997	-
TZS	1 071	19	1 090	-
DOP	16 663	122	16 785	-
UGX	20 283	221	20 504	-
RWF	55 837	367	56 204	-
*Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym)**				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	67 992	-1 136	66 856	-
Ogółem waluty inne niż EUR	**55 509**	**-21 350**	**34 159**	**306 161**

EUR	**-**	**3 489 673**	**3 489 673**	**1 344 972**
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	**55 509**	**3 468 323**	**3 523 832**	**1 651 133**

* Objaśnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2.

3.4.2.2.3 Pozycja walutowa (w tys. EUR) (c.d.)

Na dzień 31 grudnia 2022 r.	**Aktywa i zobowiązania**			**Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe**
Waluty	**Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka**	**Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka**	**Bilansowa pozycja walutowa**	
USD	-318 423	-11 114	-329 537	844 247
*Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym)**				
KES	129 513	36 883	166 396	-
TZS	7 355	123	7 478	-
DOP	24 533	301	24 834	-
UGX	32 632	489	33 121	-
RWF	75 037	698	75 735	-
Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym)*				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	86 929	-479	86 450	-
Ogółem waluty inne niż EUR	**37 576**	**26 901**	**64 477**	**844 247**
EUR	-	4 009 151	4 009 151	1 726 301
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	**37 576**	**4 036 052**	**4 073 628**	**2 570 548**

* Objaśnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2.

3.4.2.3 Analiza wrażliwości na wahania kursów walutowych

Na dzień 31 grudnia 2023 r. 10-procentowy spadek wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby zwiększenie zasobów i zysku stron wnoszących wkład o 2,9 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2022 r.: 7,2 mln EUR). 10-procentowy wzrost wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby spadek zasobów i zysku stron wnoszących wkład o -2,4 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2022 r.: -5,9 mln EUR).

3.4.2.4 Kurs wymiany

Do sporządzenia bilansu na dzień 31 grudnia 2023 r. i 31 grudnia 2022 r. zastosowano następujące kursy wymiany:

	31 grudnia 2023 r.	31 grudnia 2022 r.
Waluty spoza UE		
Botswana – pula (BWP)	14,78	13,59
Dominikana – peso (DOP)	64,08	59,84
Fidżi – dolar (FJD)	2,39	2,32
Haiti – gourde (HTG)	143,68	154,37
Jamajka – dolar (JMD)	168,22	161,59
Kenia – szyling (KES)	173,20	131,68
Mauretania – ugija (MRU)	43,35	39,04
Mauritius – rupia (MUR)	48,56	46,83
Mozambik – metical (MZN)	69,98	67,54
Nigeria – naira (NGN)	975,04	478,02
Rwanda – frank (RWF)	1 385,07	1 132,20
Tanzania – szyling (TZS)	2 772,53	2 487,37
Uganda – szyling (UGX)	4 178,00	3 965,00
Stany Zjednoczone – dolar amerykański (USD)	1,11	1,07
Frank CFA (XAF/XOF)	655,96	655,96
Republika Południowej Afryki – rand (ZAR)	20,35	18,10
Zambia – kwacha (ZMW)	28,45	19,28

3.4.3 Ryzyko cen akcji

Ryzyko cen akcji odnosi się do ryzyka, że wartość godziwa inwestycji kapitałowych zmniejszy się w wyniku zmian w poziomie cen akcji lub w wartości inwestycji kapitałowych.

Instrument jest narażony na ryzyko cen akcji poprzez swoje bezpośrednie inwestycje kapitałowe i inwestycje w fundusze *venture capital*.

Wartość nienotowanych pozycji kapitałowych nie jest na bieżąco dostępna do celów stałego monitorowania i kontroli. Dla takich pozycji najlepsze dostępne wskaźniki obejmują ceny ustalone za pomocą dowolnej stosownej techniki wyceny.

Wpływ na stan zasobów stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu (wskutek zmiany wartości godziwej portfela instrumentów kapitałowych) ze względu na +/-10 % zmianę wartości poszczególnych bezpośrednich inwestycji kapitałowych i inwestycji w fundusze *venture capital*, przy niezmienności wszystkich pozostałych zmiennych, wynosi odpowiednio 82,1 mln EUR/-82,1 mln EUR na dzień 31 grudnia 2023 r. (odpowiednio 79,7 mln EUR/-79,7 mln EUR na dzień 31 grudnia 2022 r.).

4 Wartości godziwe instrumentów finansowych

4.1 Klasyfikacja księgowa i wartość godziwa

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe i wartości godziwe poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, w tym ich poziom w hierarchii wartości godziwej. Nie obejmuje to informacji o wartości godziwej poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenionych po koszcie zamortyzowanym, gdyż wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2023 r.	**Wartość bilansowa**						**Wartość godziwa**			
w tys. EUR	**Pochodne instrumenty finansowe**	**Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu**	**Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki**	**Aktywa finansowe ogółem**	**Inne aktywa/zobowiązania finansowe**	**Ogółem**	**Poziom 1**	**Poziom 2**	**Poziom 3**	**Ogółem**
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")										
Pochodne instrumenty finansowe	55 765	-	-	-	-	**55 765**	-	55 765	-	**55 765**
Fundusz *venture capital*	-	693 042	-	-	-	**693 042**	-	-	693 042	**693 042**
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	-	127 671	-	-	-	**127 671**	-	-	127 671	**127 671**
Pożyczki i zaliczki	-	-	124 323	-	-	**124 323**	-	-	124 323	**124 323**
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") ogółem	**55 765**	**820 713**	**124 323**	**-**	**-**	**1 000 801**	**-**	**55 765**	**945 036**	**1 000 801**
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	1 376 824	-	-	**1 376 824**				
Pożyczki i zaliczki	-	-	1 558 989	-	-	**1 558 989**				
Należności od stron wnoszących wkład	-	-	85 321	-	-	**85 321**				
Aktywa finansowe ogółem	-	-	-	-	-	**-**				
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	616	**616**				
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	**-**	**-**	**3 021 134**	**-**	**616**	**3 021 750**				
Aktywa finansowe ogółem	**55 765**	**820 713**	**3 145 457**	**-**	**616**	**4 022 551**				
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	-	-	-	-	-19 038	**-19 038**				
Zobowiązania wobec osób trzecich	-	-	-	-	-427 828	**-427 828**				

Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-3 338	**-3 338**
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	**-**	**-**	**-**	**-**	**-450 204**	**-450 204**
Zobowiązania finansowe ogółem	**-**	**-**	**-**	**-**	**-450 204**	**-450 204**

4 Wartości godziwe instrumentów finansowych (c.d.)

4.1 Klasyfikacja księgowa i wartość godziwa (c.d.)

Na dzień 31 grudnia 2022 r.	Wartość bilansowa						Wartość godziwa			
w tys. EUR	Pochodne instrumenty finansowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki	Aktywa finansowe ogółem	Inne aktywa/zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")										
Pochodne instrumenty finansowe	75 852	-	-	-	-	**75 852**	-	75 852	-	**75 852**
Fundusz *venture capital*	-	684 564	-	-	-	**684 564**	-	-	684 564	**684 564**
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	-	112 777	-	-	-	**112 777**	-	-	112 777	**112 777**
Pożyczki i zaliczki	-	-	95 604	-	-	**95 604**	-	-	95 604	**95 604**
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") ogółem	**75 852**	**797 341**	**95 604**	**-**	**-**	**968 797**	**-**	**75 852**	**892 945**	**968 797**
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	1 451 970	-	-	**1 451 970**				
Pożyczki i zaliczki	-	-	1 754 182	-	-	**1 754 182**				
Należności od stron wnoszących wkład	-	-	85 321	-	-	**85 321**				
Aktywa finansowe ogółem	-	-	-	73 003	-	**73 003**				
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	950	**950**				
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	**-**	**-**	**3 291 473**	**73 003**	**950**	**3 365 426**				
Aktywa finansowe ogółem	**75 852**	**797 341**	**3 387 077**	**73 003**	**950**	**4 334 223**				
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	-	-	-	-	-16 583	**-16 583**				
Zobowiązania wobec osób trzecich	-	-	-	-	-190 927	**-190 927**				
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-2 419	**-2 419**				
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	**-**	-	-	-	**-209 929**	**-209 929**				
Zobowiązania finansowe ogółem	**-**	**-**	**-**	**-**	**-209 929**	**-209 929**				

4.2 Wycena według wartości godziwej

4.2.1 Techniki wyceny i istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować

W poniższej tabeli zawarto informacje dotyczące technik wyceny i istotnych danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, zastosowanych do wyceny instrumentów finansowych, zaliczanych do poziomu 2 i 3 w hierarchii wartości godziwej.

	Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
Instrumenty finansowe wykazane według wartości godziwej:			
Pochodne instrumenty finansowe	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: Przyszłe przepływy pieniężne szacuje się na podstawie kursów forward i stóp procentowych (z dających się zaobserwować kursów forward i krzywych rentowności na koniec okresu sprawozdawczego) oraz kontraktów terminowych typu forward i stóp procentowych, zdyskontowanych stopą odzwierciedlającą ryzyko kredytowe różnych kontrahentów.	Krzywe stosowane do szacowania i dyskontowania przepływów pieniężnych kalibruje się na podstawie danych rynkowych, a swapy w portfelu mają terminy zapadalności nieprzekraczające najdłuższego okresu zapadalności dostępnego w danych wejściowych. W związku z tym nie występują dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować.	Nie dotyczy.
Fundusz *venture capital*	Metoda skorygowanych aktywów netto: Wartość godziwą określa się albo przez zastosowanie wielkości procentowej odpowiadającej udziałowi własnościowemu instrumentu w podmiocie bazowym w stosunku do wartości aktywów netto z ostatniego sprawozdania skorygowanej o przepływy pieniężne, albo, w miarę możliwości, przez zastosowanie dokładnej wartości udziału na ten sam dzień, przedłożonej przez odpowiedni organ zarządzający funduszem. Aby wypełnić lukę pomiędzy ostatnią dostępną wartością aktywów netto i sprawozdawczością na koniec roku, przeprowadza się następnie procedurę przeglądu zdarzeń i w razie konieczności koryguje podawaną wartość aktywów netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu venture capital i dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych i opłat za zarządzanie, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych funduszu venture capital, dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych.	Im więcej czasu upływa pomiędzy dniem wyceny wartości godziwej a ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu venture capital, tym wyższa jest korekta związana z upływem czasu.
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Skorygowane aktywa netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym jednostki, w którą dokonano inwestycji, a dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych jednostki, w której dokonano inwestycji, dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych, podwyższenia kapitału, sprzedaży/zmiany kontroli. Potrącenie z tytułu braku zbywalności (płynności) określone poprzez odniesienie do poprzednich cen transakcyjnych dla podobnych inwestycji kapitałowych w kraju/regionie waha się w przedziale od 5 do 30 %.	Im wyższe potrącenie z tytułu braku zbywalności, tym niższa wartość godziwa.

Pożyczki według wartości godziwej	W przypadku pożyczkobiorców kontynuujących działalność: zdyskontowane przepływy pieniężne przy zastosowaniu umownych/przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu odpowiedniej stopy dyskontowej skorygowanej o ryzyko, która uwzględnia ryzyko związane z pożyczką (w tym ryzyko kredytowe pożyczkobiorcy). Stopę dyskontową porównuje się/ocenia pod kątem każdej odnośnej rynkowej wartości odniesienia. W przypadku pożyczkobiorców, którzy nie kontynuują działalności: podejście oparte na aktywach netto (podejście oparte na wartości likwidacyjnej).	Składniki stopy dyskontowej odzwierciedlające ryzyko kredytowe kredytobiorcy w porównaniu ze stopami rynkowymi wolnymi od ryzyka.	Im wyższy stopa dyskontowa, tym niższa wartość godziwa.

4.2.1 Techniki wyceny i istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować (c.d.)

	Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
Instrumenty finansowe niewykazane według wartości godziwej			
Pożyczki i zaliczki	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: W modelu wyceny stosuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy, uwarunkowane brakiem niewykonania zobowiązania przez dłużnika, i nie uwzględnia się wartości zabezpieczeń ani możliwości wcześniejszej spłaty. Aby uzyskać wartość bieżącą netto pożyczek, w stosowanym modelu dyskontuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy każdej pożyczki z wykorzystaniem skorygowanej krzywej dyskonta rynkowego. Wartość bieżąca netto poszczególnych pożyczek jest następnie korygowana z uwzględnieniem właściwej powiązanej oczekiwanej straty. Wyniki są następnie sumowane, aby otrzymać wartość godziwą pożyczek i zaliczek.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
Aktywa finansowe ogółem	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.

Przy zastosowaniu MSSF 13 korekty aktualizujące wartość wyceny ujmuje się w wartości godziwej instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2023 i 2022 r.; mowa tu o:

- korekcie wyceny kredytowej (CVA), odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę -6,1 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2023 r. i -6,1 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2022 r.;
- korekcie wyceny debetowej (DVA), odzwierciedlającej własne ryzyko kredytowe związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę +7,2 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2023 r. i +7,2 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2022 r.

4.2.2 Przesunięcie pomiędzy poziomami 1 i 2

Zgodnie z polityką instrumentu przesunięcia pomiędzy poziomami uznaje się z dniem wystąpienia zdarzenia lub zmiany okoliczności, które wywołały przesunięcie.

W 2023 i 2022 r. w ramach instrumentu nie dokonano żadnych przesunięć z poziomu 1 do 2 ani z poziomu 2 do 1 w hierarchii wartości godziwej.

4.2.3 Poziom 3 – wartości godziwe

Poziom 3 – wartości godziwe: uzgodnienie

W poniższych tabelach przedstawiono zmiany w zakresie instrumentów poziomu 3[13] za rok zakończony 31 grudnia 2023 r. i 31 grudnia 2022 r.

w tys. EUR	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu
Saldo na dzień 1 stycznia 2023 r.	**797 341**
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
Usunięcie z bilansu korekty wartości godziwej z tytułu sprzedaży	-
Zmiana wartości godziwej netto z tytułu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	-15 142
Ogółem	**-15 142**
Wypłaty	101 100
Kwoty spłacone	-32 560
Różnice kursowe	-30 026
Saldo na dzień 31 grudnia 2023 r.	**820 713**

w tys. EUR	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu
Saldo na dzień 1 stycznia 2022 r.	**697 631**
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
Usunięcie z bilansu korekty wartości godziwej z tytułu sprzedaży	99
Zmiana wartości godziwej netto z tytułu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	9 172
Ogółem	**9 271**
Wypłaty	139 935
Kwoty spłacone	-74 959
Różnice kursowe	25 463
Saldo na dzień 31 grudnia 2022 r.	**797 341**

W 2023 i 2022 r. w ramach instrumentu nie dokonano żadnych przesunięć z ani do poziomu 3 w hierarchii wartości godziwej.

Analiza wrażliwości

Wpływ na stan zasobów stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu oraz na sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów ze względu na +/-10 % zmianę wartości bezpośrednich inwestycji kapitałowych i inwestycji w fundusze *venture capital*, przy niezmienności wszystkich pozostałych zmiennych, wynosi odpowiednio 82,1 mln EUR/-82,1 mln EUR na dzień 31 grudnia 2023 r. (odpowiednio 79,7 mln EUR/-79,7 mln EUR na dzień 31 grudnia 2022 r.).

[13] Pożyczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") przedstawiono w informacji dodatkowej 7.

5 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Podział środków pieniężnych i ich ekwiwalentów:

w tys. EUR	31.12.2023	31.12.2022
Środki pieniężne w kasie	146 494	328 079
Lokaty terminowe	625 403	963 004
Komercyjne papiery dłużne	599 507	159 506
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w rachunku przepływów pieniężnych	**1 371 404**	**1 450 589**
Naliczone odsetki	5 420	1 381
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**1 376 824**	**1 451 970**

6 Pochodne instrumenty finansowe

Główne składniki pochodnych instrumentów finansowych, zaklasyfikowanych jako utrzymywane do sprzedaży, są następujące:

Na dzień 31 grudnia 2023 r.	Wartość godziwa		Wartość nominalna
w tys. EUR	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy walutowe	9 983	-	43 250
Krótkoterminowe swapy walutowe	45 782	-	1 640 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	**55 765**	**-**	**1 683 250**

Na dzień 31 grudnia 2022 r.	Wartość godziwa		Wartość nominalna
w tys. EUR	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy walutowo-procentowe	4 778	-	47 033
Krótkoterminowe swapy walutowe	71 074	-	1 790 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	**75 852**	**-**	**1 837 033**

7 Pożyczki i zaliczki

7.1 Pożyczki i zaliczki

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia pożyczek i zaliczek:

w tys. EUR	Pożyczki globalne*	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 1 stycznia 2023 r.	**1 236 887**	**563 277**	**-**	**1 800 164**
Wypłaty	154 587	11 986	-	**166 573**
Odpisy	-	-	-	**-**
Kwoty spłacone	-219 739	-67 902	-	**-287 641**
Odsetki skapitalizowane	-	-	-	**-**
Różnice kursowe	-73 614	-12 024	-	**-85 638**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2023 r.	**1 098 121**	**495 337**	**-**	**1 593 458**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2023 r.	**-37 604**	**-22 798**	**-**	**-60 402**
Zmiany netto 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	-287	-92	-	**-379**
Zmiany netto oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-1 060	4 887	-	**3 827**
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-	-	-	**-**
Odwrócenie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	5 205	402	-	**5 607**
Różnice kursowe	1 348	402	-	**1 750**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2023 r.	**-32 398**	**-17 199**	**-**	**-49 597**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2023 r.	**1 065 723**	**478 138**	**-**	**1 543 861**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 1 stycznia 2023 r.	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**140 836**
Wypłaty	-	37 092	3 572	**40 664**
Kwoty spłacone	-	-514	-	**-514**
Różnice kursowe	-	-2 925	48	**-2 877**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2023 r.	**1 080**	**106 576**	**70 453**	**178 109**
Korekty wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2023 r.	**-1 080**	**-26 420**	**-17 732**	**-45 232**
Zmiana wartości godziwej netto	-	-8 941	9	**-8 932**
Różnice kursowe	-	378	-	**378**
Korekty wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2023 r.	**-1 080**	**-34 983**	**-17 723**	**-53 786**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2023 r.	**-**	**71 593**	**52 730**	**124 323**
Zamortyzowany koszt	-3 518	-4 040	-	**-7 558**
Odsetki	11 560	10 876	250	**22 686**
Pożyczki i zaliczki na dzień 31 grudnia 2023 r.	**1 073 765**	**556 567**	**52 980**	**1 683 312**

* W tym umowy agencyjne

7 Pożyczki i zaliczki (c.d.)

7.1 Pożyczki i zaliczki (c.d.)

w tys. EUR	Pożyczki globalne*	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 1 stycznia 2022 r.	**1 260 960**	**549 115**	**-**	**1 810 075**
Wypłaty	186 211	68 638	-	**254 849**
Kwoty spłacone	-246 403	-74 267	-	**-320 670**
Różnice kursowe	36 119	19 791	-	**55 910**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2022 r.	**1 236 887**	**563 277**	**-**	**1 800 164**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2022 r.	**-43 723**	**-22 191**	**-**	**-65 914**
Zmiany netto 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	-7 009	-750	-	-7 759
Zmiany netto oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	4 305	1 176	-	5 481
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-	-393	-	-393
Odwrócenie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	11 082	151	-	11 233
Różnice kursowe	-2 259	-791	-	-3 050
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2022 r.	**-37 604**	**-22 798**	**-**	**-60 402**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2022 r.	**1 199 283**	**540 479**	**-**	**1 739 762**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 1 stycznia 2022 r.	**1 080**	**70 936**	**200 000**	**272 016**
Wypłaty	-	5 644	-	**5 644**
Kwoty spłacone	-	-4 544	-133 167	**-137 711**
Różnice kursowe	-	887	-	**887**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2022 r.	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**140 836**
Korekty wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2022 r.	**-1 080**	**-24 613**	**-16 332**	**-42 025**
Zmiana wartości godziwej netto	-	-1 680	-1 400	**-3 080**
Różnice kursowe	-	-127	-	**-127**
Korekty wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2022 r.	**-1 080**	**-26 420**	**-17 732**	**-45 232**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2022 r.	**-**	**46 503**	**49 101**	**95 604**
Zamortyzowany koszt	-3 450	-3 718	-	**-7 168**
Odsetki	11 809	9 741	38	**21 588**
Pożyczki i zaliczki na dzień 31 grudnia 2022 r.	**1 207 642**	**593 005**	**49 139**	**1 849 786**

* W tym umowy agencyjne

7.2 Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek – odpis na oczekiwane straty kredytowe

	2023			
		Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:		
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Ogółem**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym				
Saldo na dzień 1 stycznia 2023 r.	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**60 402**
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	869	-4 217	-	**-3 348**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-927	3 593	-	**2 666**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	-993	-4 333	-2 873	**-8 199**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	1 470	1 188	-	**2 658**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-41	-57	-2 734	**-2 832**
Różnice kursowe*	-784	-317	-649	**-1 750**
Saldo na dzień 31 grudnia 2023 r.	**10 964**	**24 674**	**13 959**	**49 597**

	2022			
		Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:		
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Ogółem**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym				
Saldo na dzień 1 stycznia 2022 r.	**3 565**	**33 268**	**29 081**	**65 914**
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	2 293	-7 061	-	**-4 768**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-489	3 160	-	**2 671**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-	-617	393	**-224**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	4 101	-2 472	-6 045	**-4 416**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	1 878	1 670	-	**3 548**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-24	-160	-5 189	**-5 373**
Różnice kursowe*	46	1 029	1 975	**3 050**
Saldo na dzień 31 grudnia 2022 r.	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**60 402**

* Zmiany kursów wymiany walut wyłącza się z kwot wykazanych w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, jak również z zestawienia zmian w zasobach stron wnoszących wkład.

8 Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia inwestycji kapitałowych:

w tys. EUR	Fundusze *venture capital*	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2023 r.	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Wypłaty	101 100	-	**101 100**
Kwoty spłacone/sprzedaż	-32 560	-	**-32 560**
Różnice kursowe	-15 727	-8 256	**-23 983**
Koszty na dzień 31 grudnia 2023 r.	**633 347**	**73 455**	**706 802**
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2023 r.	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	-43 652	28 510	**-15 142**
Usunięcie z bilansu korekty wartości godziwej z tytułu swapu akcyjnego	-	-	**-**
Różnice kursowe	-683	-5 360	**-6 043**
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2023 r.	**59 695**	**54 216**	**113 911**
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu na dzień 31 grudnia 2023 r.	**693 042**	**127 671**	**820 713**

w tys. EUR	Fundusze *venture capital*	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2022 r.	**493 161**	**77 478**	**570 639**
Wypłaty	139 935	-	**139 935**
Kwoty spłacone/sprzedaż	-74 959	-	**-74 959**
Swap akcyjny	-	3 598	**3 598**
Różnice kursowe	22 397	635	**23 032**
Koszty na dzień 31 grudnia 2022 r.	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2022 r.	**97 409**	**29 583**	**126 992**
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	4 149	5 023	**9 172**
Usunięcie z bilansu korekty wartości godziwej z tytułu sprzedaży	-	-3 499	**-3 499**
Różnice kursowe	2 472	-41	**2 431**
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2022 r.	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu na dzień 31 grudnia 2022 r.	**684 564**	**112 777**	**797 341**

9 Należności od stron wnoszących wkład

Należności od stron wnoszących wkład w wysokości 85,3 mln EUR (2022 r.: 85,3 mln EUR) obejmują wyłącznie wkłady państw członkowskich niewniesione pomimo wezwania.

10 Aktywa finansowe ogółem

Portfel skarbowy złożony jest z notowanych obligacji, których rezydualny termin zapadalności przypada w okresie krótszym niż trzy miesiące od dnia sprawozdawczego. Poniższa tabela przedstawia zmiany w portfelu skarbowym:

w tys. EUR	
Saldo na dzień 1 stycznia 2023 r.	**73 003**
Nabycie	348 523
Zapadalności	-421 278
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	-248
Zmiana stanu naliczonych odsetek	-
Saldo na dzień 31 grudnia 2023 r.	**-**

w tys. EUR	
Saldo na dzień 1 stycznia 2022 r.	**-**
Nabycie	920 290
Zapadalności	-847 608
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	247
Zmiana stanu naliczonych odsetek	74
Saldo na dzień 31 grudnia 2022 r.	**73 003**

11 Pozostałe aktywa

Główne składniki pozostałych aktywów są następujące:

w tys. EUR	**31.12.2023**	**31.12.2022**
Należności od EBI	616	940
Gwarancje finansowe	-	10
Pozostałe aktywa ogółem	**616**	**950**

12 Przychody przyszłych okresów

Główne składniki przychodów przyszłych okresów są następujące:

w tys. EUR	**31.12.2023**	**31.12.2022**
Dotacje na spłatę odsetek przyszłych okresów	47 313	51 498
Prowizje z tytułu pożyczek i zaliczki przyszłych okresów	1 202	919
Przychody przyszłych okresów ogółem	**48 515**	**52 417**

13 Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki

W poniższych tabelach przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia odpisu na oczekiwane straty kredytowe związane z niewypłaconymi pożyczkami (zobowiązania do udzielenia pożyczki):

	2023			
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Ogółem**
Zobowiązania do udzielenia pożyczki				
Saldo na dzień 1 stycznia	**4 825**	**11 758**	**-**	**16 583**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-163	1 955	-	**1 792**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	466	8 206	-	**8 672**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	-1 295	-1 461	-	**-2 756**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-1 120	-4 118	-	**-5 238**
Różnice kursowe	2	-17	-	**-15**
Saldo na dzień 31 grudnia	**2 715**	**16 323**	**-**	**19 038**

	2022			
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Ogółem**
Zobowiązania do udzielenia pożyczki				
Saldo na dzień 1 stycznia	**1 693**	**14 909**	**-**	**16 602**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-302	4 687	-	**4 385**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	3 147	-6 797	-	**-3 650**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	428	354	-	**782**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-142	-1 395	-	**-1 537**
Różnice kursowe	1	-	-	**1**
Saldo na dzień 31 grudnia	**4 825**	**11 758**	**-**	**16 583**

14 Zobowiązania wobec osób trzecich

Główne składniki zobowiązań wobec osób trzecich są następujące:

w tys. EUR	**31.12.2023**	**31.12.2022**
Ogólne koszty administracyjne netto należne EBI	29 655	33 628
Inne zobowiązania wobec EBI	39 384	1 460
Niewypłacone dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną należne państwom członkowskim	358 789	155 839
Zobowiązania wobec osób trzecich ogółem	**427 828**	**190 927**

15 Pozostałe zobowiązania

Główne składniki pozostałych zobowiązań są następujące:

w tys. EUR	31.12.2023	31.12.2022
Spłaty pożyczek otrzymane wcześniej	2 727	1 790
Przychody przyszłych okresów z dotacji na spłatę odsetek	611	629
Pozostałe zobowiązania ogółem	**3 338**	**2 419**

16 Wkład państw członkowskich, do którego opłacenia wezwano (w tys. EUR)

Państwa członkowskie	Wkład na Instrument Inwestycyjny	Wkład na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	Ogółem wniesiony	Wkład niewniesiony (pomimo wezwania)*
Austria	94 677	20 161	114 838	2 398
Belgia	138 169	28 441	166 610	3 249
Bułgaria	2 660	1 361	4 021	219
Chorwacja	1 126	969	2 095	225
Cypr	1 566	750	2 316	112
Republika Czeska	9 697	4 961	14 658	797
Dania	77 279	16 633	93 912	1 980
Estonia	992	521	1 513	86
Finlandia	55 115	12 364	67 479	1 509
Francja	818 754	159 285	978 039	17 813
Niemcy	823 467	173 107	996 574	20 580
Grecja	50 271	12 130	62 401	1 507
Węgry	9 230	4 295	13 525	615
Irlandia	27 921	7 387	35 308	940
Włochy	470 233	104 875	575 108	12 530
Łotwa	1 364	709	2 073	116
Litwa	2 248	1 138	3 386	181
Luksemburg	10 395	2 194	12 589	255
Malta	526	253	779	38
Niderlandy	187 913	40 256	228 169	4 777
Polska	24 591	12 537	37 128	2 007
Portugalia	39 250	9 557	48 807	1 197
Rumunia	7 734	4 200	11 934	718
Słowacja	4 231	2 248	6 479	376
Słowenia	3 137	1 507	4 644	225
Hiszpania	250 314	63 448	313 762	7 932
Szwecja	102 760	23 561	126 321	2 939
Zjednoczone Królestwo	506 075	120 148	626 223	-
Ogółem na dzień 31 grudnia 2023 r.	**3 721 695**	**828 996**	**4 550 691**	**85 321**
Ogółem na dzień 31 grudnia 2022 r.	**3 701 695**	**548 996**	**4 250 691**	**85 321**

* W dniu 15 listopada 2023 r. Rada ustaliła wysokość wkładu finansowego, jaki mają wnieść państwa członkowskie do dnia 21 stycznia 2024 r. Na dzień 31 grudnia 2023 r. niewpłacone pozostało jeszcze 85,3 mln EUR.

17 Wypłacone wkłady państw członkowskich

w tys. EUR	Komisja Europejska			UK	Ogółem
	AKP	KTZ	Ogółem		
Wypłacone wkłady państw członkowskich na dzień 1 stycznia 2023 r.	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Środki powracające w odniesieniu do 2021 r.	251 000	7 000	**258 000**	44 386	**302 386**
Środki powracające w odniesieniu do 2022 r.	236 883	6 732	**243 615**	41 912	**285 527**
Wypłacone wkłady państw członkowskich na dzień 31 grudnia 2023 r.	**487 883**	**13 732**	**501 615**	**86 298**	**587 913**

Zgodnie z umową w sprawie przekazania od 2023 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. w ramach instrumentu corocznie przekazuje się KE kwotę dostępnych środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP i środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego KTZ. Orientacyjne kwoty dostępnych środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP i środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego KTZ wynoszą odpowiednio 1 000 mln EUR i 35 mln EUR. Ponadto w ramach instrumentu przekazuje się Zjednoczonemu Królestwu kwoty odpowiadające udziałowi Zjednoczonego Królestwa w tych dostępnych środkach powracających. W powyższej tabeli przedstawiono wypłacone już środki powracające.

18 Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe

w tys. EUR	31.12.2023	31.12.2022
Zobowiązania		
Niewypłacone pożyczki	883 092	1 671 851
Niewypłacone zobowiązania dotyczące akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	297 534	411 172
Gwarancje wystawione	985	-
Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	422 758	441 630
Zobowiązania warunkowe		
Gwarancje podpisane, niewystawione	46 764	49 378
Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe ogółem	**1 651 133**	**2 574 031**

19 Przychody z tytułu odsetek, koszty odsetek oraz podobne przychody i koszty

Główne składniki przychodów z tytułu odsetek i podobnych przychodów są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2023 do 31.12.2023	Od 1.01.2022 do 31.12.2022
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	36 668	1 999
Pożyczki i zaliczki	95 137	82 162
Dotacje na spłatę odsetek	10 029	9 625
Aktywa finansowe ogółem	3 584	-
Pochodne instrumenty finansowe	2 918	-
Przychody z tytułu odsetek i podobne przychody ogółem	**148 336**	**93 786**

Główne składniki kosztów z tytułu odsetek i podobnych kosztów są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01. 2023 do 31.12.2023	Od 1.01. 2022 do 31.12.2022
Pochodne instrumenty finansowe	-	-5 080
Aktywa finansowe ogółem	-	-399
Odsetki i podobne koszty ogółem	**-**	**-5 479**

20 Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji

Główne składniki przychodów z tytułu opłat i prowizji są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2023 do 31.12.2023	Od 1.01.2022 do 31.12.2022
Opłaty i prowizje od pożyczek i zaliczek	1	42
Opłaty i prowizje od gwarancji finansowych	24	469
Przychody z tytułu opłat i prowizji ogółem	**25**	**511**

Główne składniki kosztów opłat i prowizji są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2023 do 31.12.2023	Od 1.01.2022 do 31.12.2022
Prowizje wypłacone przez Komisję osobom trzecim w odniesieniu do akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	-62	-761
Koszty opłat i prowizji ogółem	**-62**	**-761**

21 Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto

Główne składniki zrealizowanych wyniku netto na akcjach i innych papierach wartościowych o zmiennej stopie dochodu są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2023 do 31.12.2023	Od 1.01.2022 do 31.12.2022
Wpływy netto	130	35
Przychody z dywidend	6 555	15 225
Zmiana wartości godziwej netto	-15 142	9 172
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto	**-8 457**	**24 432**

22 Różnice kursowe – wyniki netto

Główne składniki pozycji „Różnice kursowe – wynik netto" są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2023 do 31.12.2023	Od 1.01.2022 do 31.12.2022
Aktualizacja wyceny pozycji walutowych		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-123	6 687
Pochodne instrumenty finansowe	86 071	-194 033
Pożyczki i zaliczki	-89 458	50 951
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	-30 026	25 464
Inne	3 479	-934
Aktualizacja wyceny pozycji walutowych ogółem	**-30 057**	**-111 865**
Zrealizowane wyniki krótkoterminowych swapów walutowych (koszt zabezpieczenia)	**-37 828**	**-28 239**
Różnice kursowe – wynik netto	**-67 885**	**-140 104**

23 Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne stanowią rzeczywiste koszty poniesione przez EBI w związku z zarządzaniem instrumentem pomniejszone o przychody z tytułu standardowych opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio przez EBI od klientów korzystających z instrumentu.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. ogólne koszty administracyjne wyniosły ogółem -29,7 mln EUR (31 grudnia 2022 r.: -33,6 mln EUR).

24 Zaangażowanie w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji (w tys. EUR)

Definicja jednostki strukturyzowanej

Jednostka strukturyzowana to jednostka zorganizowana w taki sposób, że prawa głosu lub uprawnienia o podobnym charakterze nie są najważniejszym czynnikiem decydującym o sprawowaniu w niej kontroli. Zgodnie z MSSF 12 jednostka strukturyzowana często posiada niektóre lub wszystkie poniższe cechy:

- ograniczony zakres działalności,
- wąski i szczegółowo określony cel, np. efektywny podatkowo leasing, prowadzenie działalności w zakresie badań i rozwoju, zapewnianie źródeł kapitału lub finansowania jednostce lub zapewnianie możliwości inwestycyjnych inwestorom poprzez przenoszenie ryzyka i korzyści powiązanych z aktywami jednostki strukturyzowanej na inwestorów,
- kapitał własny niewystarczający, aby pozwolić jednostce strukturyzowanej na finansowanie własnej działalności bez podporządkowanego wsparcia finansowego,
- finansowanie w postaci wielu powiązanych umownie instrumentów na rzecz inwestorów, którzy tworzą koncentrację ryzyka kredytowego lub innych rodzajów ryzyka (transze).

Jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji

Termin „jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji" odnosi się do wszystkich jednostek strukturyzowanych, które nie są kontrolowane przez instrument, oraz obejmuje udziały w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Definicja udziałów w jednostkach strukturyzowanych:

W MSSF 12 „udziały" zdefiniowano ogólnie, tak aby obejmowały umowne i nieumowne zaangażowanie, które wiąże się z ekspozycją jednostki sprawozdawczej na zmienność zwrotu finansowego z wyników jednostki. Przykładem takich udziałów jest posiadanie udziałów kapitałowych oraz inne formy zaangażowania, takie jak zapewnianie finansowania, wsparcie płynnościowe, środki wsparcia jakości kredytowej, zobowiązania i gwarancje wobec innej jednostki. Zgodnie z MSSF 12 jednostka sprawozdawcza nie musi koniecznie posiadać udziałów w innej jednostce tylko z powodu istnienia typowej relacji między klientem a dostawcą.

Poniższa tabela wyszczególnia rodzaje jednostek strukturyzowanych, które nie podlegają konsolidacji przez instrument, ale w których posiada on udziały.

Rodzaj jednostki strukturyzowanej	**Charakter i cel**	**Udziały instrumentu**
Finansowanie typu *project finance* – pożyczki dla spółek specjalnego przeznaczenia	Transakcje typu *project finance* to transakcje, w przypadku których instrument polega w zakresie obsługi swojego zadłużenia na pożyczkobiorcy, którego jedyne lub główne źródło przychodów jest generowane przez jeden składnik aktywów lub ich ograniczoną liczbę, które to aktywa są finansowane z tego zadłużenia, lub przez inne wcześniej istniejące aktywa powiązane z danym projektem na mocy umowy. Transakcje typu *project finance* często są finansowane za pośrednictwem spółek specjalnego przeznaczenia.	Kwoty wypłacone netto Przychody z tytułu odsetek
Operacje kapitału wysokiego ryzyka	Instrument finansuje fundusze *venture capital* i fundusze inwestycyjne. Fundusze *venture capital* i fundusze inwestycyjne gromadzą środki (i zarządzają nimi) od inwestorów zainteresowanych inwestycjami na niepublicznym rynku kapitałowym w małych i średnich przedsiębiorstwach o dużym potencjale wzrostu oraz finansującymi projekty infrastrukturalne.	Inwestycje w jednostki uczestnictwa lub udziały wyemitowane przez jednostkę *venture capital* Dywidendy otrzymane jako przychody z dywidend

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe jednostek strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, w których na dzień sprawozdawczy instrument ma udziały, jak również maksymalną ekspozycję instrumentu na stratę w stosunku do tych jednostek. Maksymalna ekspozycja na stratę obejmuje wartości bilansowe oraz związane z nimi niewypłacone zobowiązania.

		31.12.2023		**31.12.2022**	
Rodzaj jednostki strukturyzowanej	**Nazwa**	**Wartość bilansowa**	**Maksymalna ekspozycja na stratę**	**Wartość bilansowa**	**Maksymalna ekspozycja na stratę**
Fundusze *venture capital*	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	693 042	725 781	684 564	1 091 122
Ogółem		**693 042**	**725 781**	**684 564**	**1 091 122**

W ramach instrumentu nie udziela się wsparcia podmiotom strukturyzowanym poza odpowiednim finansowaniem.

25 Zestaw finansowania efektywnego (w tys. EUR)

W czerwcu 2013 r. Rada Ministrów AKP-UE zatwierdziła nowy protokół finansowy do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), obejmujący okres 2014–2020.

Uzgodniono, że na Instrument Inwestycyjny przydzielone zostaną nowe środki w wysokości 500 mln EUR. Jest to tzw. zestaw finansowania efektywnego, który umożliwia wspieranie w ramach instrumentu projektów, które mają szczególnie duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, a jednocześnie obarczone są większym ryzykiem inwestycyjnym. Ten zestaw zapewni nowe możliwości zwiększenia w ramach instrumentu akcji kredytowej na rzecz sektora prywatnego przez inwestycje w następujące instrumenty:

Fundusze kapitałowe realizujące cele społeczne – propagowane przez nową grupę zarządców funduszy *private equity*, dla których rozwiązywanie kwestii społecznych lub środowiskowych jest centralnym elementem strategii inwestycyjnych funduszy, którymi zarządzają, i którzy jednocześnie dążą do długookresowej stabilności finansowej zarówno na poziomie funduszu, jak i podmiotów, w które dokonano inwestycji.

Pożyczki dla pośredników finansowych – (np. instytucje mikrofinansowe, banki lokalne i unie kredytowe) działające w państwach AKP, w których EBI nie może rozważać finansowania – szczególnie w walucie krajowej – przy obowiązujących wytycznych dotyczących ryzyka kredytowego, np. ze względu na wysokie ryzyko kraju, wahania waluty albo brak wartości referencyjnych wyceny. Głównym celem takich pożyczek jest finansowanie projektów o dużym potencjale w zakresie skutków rozwojowych, zwłaszcza w dziedzinie wsparcia mikroprzedsiębiorstw oraz małych przedsiębiorstw i rolnictwa, które zwykle nie kwalifikują się do finansowania z instrumentu finansowego.

Instrumenty ułatwiające podział ryzyka, które przyjmują formę gwarancji pierwszej straty („transze pierwszej straty") ułatwiających operacje oparte na podziale ryzyka przeprowadzane przez EBI z lokalnymi pośrednikami finansowymi (głównie bankami komercyjnymi) na użytek MŚP, którzy nie mogą uzyskać wystarczających pożyczek, oraz małych projektów, które spełniają kryteria finansowania efektywnego w sytuacjach, gdy stwierdzono lukę rynkową w zakresie dostępu MŚP do finansowania/dostępu do finansowania małych projektów. Transze pierwszej straty miałyby strukturę kontrgwarancji na korzyść uprzywilejowanych transzy gwarancji finansowanych przez EBI – w ramach instrumentu inwestycyjnego – oraz przez inne międzynarodowe instytucje finansowe/instytucje finansowania rozwoju, co generowałoby znaczący efekt dźwigni.

Finansowanie bezpośrednie – za pomocą instrumentów dłużnych (np. pożyczek) lub kapitałowych w projekty, które mają solidnych promotorów z odpowiednim doświadczeniem i duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, ale z którymi wiąże się wyższe prawdopodobieństwo strat i trudności z odzyskaniem inwestycji (ryzyko kapitałowe z wyższym niż zwykle prawdopodobieństwem strat). EBI stosuje rygorystyczne kryteria wyboru i kwalifikowalności dla tego instrumentu, gdyż projekty te, bez względu na ich duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, nie byłyby w stanie spełnić możliwych do przyjęcia kryteriów finansowania (tj. istnieje niskie prawdopodobieństwo odzyskania inwestycji lub skompensowania strat odsetkami/zwrotami z kapitału).

Zestaw finansowania efektywnego umożliwia także dywersyfikację i uwzględnienie nowych sektorów, takich jak zdrowie i edukacja, rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe, a także rozwój nowych i innowacyjnych instrumentów oparty na podziale ryzyka. W 2016 r. zdolność finansowania zestawu finansowania efektywnego zwiększono do 800 mln EUR poprzez uczynienie zestawu finansowania efektywnego częściowo odnawialnym.

Z finansowego i księgowego punktu widzenia zestaw finansowania efektywnego stanowi część portfela Instrumentu Inwestycyjnego i jest rozliczany w ramach rocznego sprawozdania finansowego Instrumentu Inwestycyjnego.

25 Zestaw finansowania efektywnego (w tys. EUR) (c.d.)

W poniższej tabeli przedstawiono wartości bilansowe oraz zatwierdzone, lecz niewypłacone kwoty według rodzajów aktywów:

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na 31.12.2023	Odpis na oczekiwane straty kredytowe/kwota skorygowana do wartości godziwej na 31.12.2023	Wartość bilansowa na 31.12.2023	Kwota niewypłacona na 31.12.2023	POZYCJA POZABILANSOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na 31.12.2023
Pożyczki dla pośredników finansowych	Pożyczki i zaliczki	Koszt zamortyzowany	73 423	-1 522	71 901	7 749	-334
Bezpośrednie operacje pożyczkowe	Pożyczki i zaliczki	Wartość godziwa przez wynik finansowy	152 155	-58 759	93 396	68 288	-
Fundusze kapitałowe, które realizują cele społeczne	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Wartość godziwa przez wynik finansowy	110 572	9 936	120 508	58 572	-
Bezpośrednie udziały kapitałowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Wartość godziwa przez wynik finansowy	58 889	41 490	100 379	14	-
Instrumenty ułatwiające podział ryzyka	Gwarancje wystawione	podejście oparte na wyższej z wartości*	-	-	-	44 264	-
Ogółem			**395 039**	**-8 855**	**386 184**	**178 887**	**-334**

* Szczegółowe informacje można znaleźć w sekcji dotyczącej kolejnych wycen w informacji dodatkowej 2.4.3.

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na 31.12.2022	Odpis na oczekiwane straty kredytowe/kwota skorygowana do wartości godziwej na 31.12.2022	Wartość bilansowa na 31.12.2022	Kwota niewypłacona na 31.12.2022	POZYCJA POZABILANSOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na 31.12.2022
Pożyczki dla pośredników finansowych	Pożyczki i zaliczki	Koszt zamortyzowany	79 778	-3 454	76 324	64 345	-632
Bezpośrednie operacje pożyczkowe	Pożyczki i zaliczki	Wartość godziwa przez wynik finansowy	104 709	-45 224	59 485	67 215	-
Fundusze kapitałowe, które realizują cele społeczne	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Wartość godziwa przez wynik finansowy	94 385	23 802	118 187	79 393	-
Bezpośrednie udziały kapitałowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Wartość godziwa przez wynik finansowy	59 429	26 939	86 368	14	-
Instrumenty ułatwiające podział ryzyka	Gwarancje wystawione	podejście oparte na wyższej z wartości*	-	-	-	46 878	-
Ogółem			**338 301**	**2 063**	**340 364**	**257 845**	**-632**

* Szczegółowe informacje można znaleźć w sekcji dotyczącej kolejnych wycen w informacji dodatkowej 2.4.3.

EBI stosuje ogólne zasady dotyczące ryzyka związanego z mandatem w odniesieniu do bezpośrednich operacji pożyczkowych w ramach zestawu finansowania efektywnego (z wyłączeniem pożyczek udzielanych pośrednikom finansowym), jak przewidziano w wytycznych EBI w sprawie ryzyka kredytowego i ryzyka cen akcji, oraz do monitorowania i zgłaszania ryzyka związanego z bezpośrednimi operacjami pożyczkowymi w ramach zestawu finansowania efektywnego na podstawie ich wartości godziwej. Zgodnie z tą metodyką Bank przeprowadza jakościową ocenę ryzyka, której celem jest ocena zasadności inwestycji i wiarygodnej rentowności biznesowej takich operacji.

26 Ujawnienie informacji na temat podmiotów powiązanych

W ramach instrumentu jako podmiot powiązany w kontekście MSR 24 wskazano EBI, ponieważ został on upoważniony przez państwa członkowskie UE do zarządzania instrumentem zgodnie z obowiązującymi ramami prawnymi, w tym do monitorowania jego operacji do czasu całkowitego zwrotu, a ponadto świadczy on usługi kluczowego personelu kierowniczego (Komitet Zarządzający EBI i Komitet Kontroli i Audytu EBI). W tego względu EBI jest upoważniony do odzyskania kosztów faktycznie poniesionych w związku z zarządzaniem instrumentem, pomniejszonych o przychody z tytułu standardowych opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio przez EBI od klientów korzystających z instrumentu. Więcej informacji na temat odsetek można znaleźć w informacji dodatkowej 23.

27 Późniejsze zdarzenia

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia, które wymagałyby dokonania korekty lub ujawnienia w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2023 r.

W kontekście inwazji Rosji na Ukrainę i jej szerszych konsekwencji gospodarczych Bank nadal ściśle monitoruje sytuację, w szczególności w ramach przeglądu późniejszych zdarzeń.